MEDDELANDEN

AF

SOCIETAS

PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

FÖRSTA HÄFTET.

Helsingfors,
Theodor Sederholms boktryckeri,
1876.

Innehåll.

FLORA KARELIÆ ONEGENSIS.

AF

J. P. NORRLIN.

II.

(Lichenes.)

De första undersökningarna öfver laffloran uti Onega-Karelen datera sig från år 1850, då d:r W. Nylander besökte dessa nejder[1]) och uti *Flora Karelica* meddelade resultaten af sina der gjorda iakttagelser. År 1861 gjorde numera aflidne kand. G. Selin på en genomresa några smärre insamlingar. Ganska rikhaltiga lafskördar inbergades deremot två år senare af n. afl. stud. Th. Simming och lektor H. A. Kullhem. Den förres samlingar, hvilka samtligen förvaras på Universitetet, innehålla inalles 356 lafvar, hvilkas artantal uppgår till 220[2]), bland hvilka 7 vid tiden för insamlingen befunnos vara obeskrifna. Kullhems till botan. museum inlemnade lafvar uppgå till inalles 314, representerade af 232 arter, bland dem 2 för vetenskapen nya. Uti ett bihang till *Lichenes Lapponiæ orientalis* har prof. Nylander lemnat en redogörelse öfver de af nämnde samlare hembragta anmärkningsvärda laffynd. — Sedermera har från ifrågavarande område till finska museum äfven insändts smärre lafsamlingar af apotekaren A. Günther i Petrosawodsk.

Då jag år 1870 anträdde min resa till Onega-Karelen voro derifrån allaredan kända inalles 310 arter lafvar, hvilket antal genom de af mig då insamlade bidragen ökades med något öfver 150, hvarigenom totalbeloppet af de härifrån hemförda lafvar f. n. uppgår till omkr. 460 arter[2]); bland dem ha inom detta område blifvit uppdagade 22

[1]) Jmfr *Flora Kareliæ Onegensis*, I, sid. 9 och f.

[2]) Underarter häri liksom i följ. tal inberäknade.

för vetenskapen nya arter, hvilka till största delen allaredan blifvit beskrifna i tidskriften "Flora". Fortsatta undersökningar komma otvifvelaktigt att i betydlig grad höja artantalet. Det är hufvudsakligen de på berg och klippor, i synnerhet kalkhaltiga, förekommande former, som i större mån blifvit uppmärksammade. Som exempel på huru lätt man här kan göra nya fynd må omnämnas, att jag vid Walkeamäki under loppet af några timmar lyckades öfverkomma ej blott åtskilliga för orten och provinsen utan äfven flere för hela Finlands flora nya lafvar, oaktadt just samma ställe redan förut särskilda gånger varit af lafsamlare besökt.

Nyss anförda tal antyda att ifrågavarande provins är rikare på lafvar än någon annan del af vår flora. På sätt fallet är med kärlväxterna, framstår äfven laffloran här med många egendomligheter gentemot det egentliga Finlands. En mängd i Finland ej förekommande former ha här blifvit uppdagade och bland dem flere utmärkta, ss. *Ricasolia Wrightii*, *Alectoria bicolor*, *Lecanora cupreoatra* (t. allm.). Af de mer nordiska arterna, ss. *Solorina crocea*, *Pannaria delicatula*, *Lecanora fuscescens*, *Lecidea Tornoënsis*, *L. stenotera*, *L. limosa*, *L. coniops*, m. fl., är antalet större än hvad motsvarande nejder i Finland äga att uppvisa. I afseende å lafvegetationen må derjemte anföras, att flere i Finland vanligtvis sällsynta arter, ss. *Evernia mesomorpha*, *Parmelia pertusa*, *P. olivetorum*, *Physcia speciosa*, i Onega-Karelen teml. allmänt förekomma.

Emedan hufvudsyftet med min resa gälde växtgeografiska och topografiska undersökningar kunde någon större uppmärksamhet härunder ej egnas åt lafvarna; endast under vistelsen uti vestra delen af området, då fanerogam-vegetationen ännu var föga framskriden, medhanns verkställande af något noggrannare iakttagelser och anteckningar i afseende å dessa växter. Med anledning häraf kan efterföljande förteckning ej göra

anspråk på att lemna någon fullständigare bild af lafvegetationen, utan framträder blott som en redogörelse öfver de från förhandenvarande område gjorda insamlingar. Under sådana förhållanden har indelningen af provinsen uti särskilda regioner ej heller blifvit iakttagen uti förteckningen. Deremot har uti densamma upptagits några hittills blott kring Petrosawodsk anträffade arter, emedan de sannolikt äfven förekomma uti Onega-Karelen.

Slutligen bör omnämnas att, på några få undantag när, exemplar af alla i följande förteckning upptagna lafvar förvaras uti finska museum äfvensom att alla hithörande samlingar blifvit bestämda eller granskade af prof. W. Nylander.

Lichenes.

Fam. I. **Byssacei.** *).

Trib. SIROSIPHEI.

Sirosiphon pulvinatus Bréb. Prope pag. Schungu supra latus rupis diorit., loco subumbroso.

S. saxicola Næg. E Kendjärvi, Koikari, cet., adnotavi, at specimina haud sunt reportata.

Gonionema velutinum (Ach.) Nyl. — H. L. F. 51.**) — Walkeamäki supra saxa qvartzoso-calcarea dura; in promontorio Asheb supra saxum dioriticum. — Sterile.

Spilonema revertens Nyl. *Flora* 1865, p. 601. Suojärvi (pogost) supra lapides argillaceo-schistosos; Asheb ad saxa litoralia, diabasica. — Fertile.

Sp. paradoxum Born. In promontorio Asheb supra saxum litor., socia *Pyrenopsidis pleiobolæ*.

Trib. PYRENOPSEI.

Euopsis granatina (Smrf.) Nyl. in litt.; *Pyrenopsis granatina* Nyl. olim. Supra latus saxi dioritici prope pagum Porajärvi.

Pyrenopsis grumulifera Nyl. — H. L. F. 102. — Juxta cataractam prope Koikari, supra saxa irrorata.

P. pleiobola Nyl. in *Flora* 1873, p. 18. In promont. Asheb supra saxum depressum, littorale, (diabas.).

---

*) Disposito nova systematica, in enumeratione sequente adhibita, ab illustrissimo Nylandro est proposita atque in litt. mihi benigne communicata.

**) Norrlin & Nylander: *Herbarium Lichenum Fenniæ,* fasc. I—IV, numeris 1—200; Helsingforsiæ 1875.

Trib. HOMOPSIDEI.

Ephebe pubescens (Ach.) Fr. Supra saxa dioritica ad cataractam Hirvaskoski prope Koikari tantum lecta, secund. adnotat. frequens est.

E. perspinulosa Nyl. "Priori minor, thallo crebre spinuloso: sterilis, incerta" Nyl. in litt. Supra saxum litorale prope pagum Suunu.

Phylliscum endocarpoides Nyl. Ad Asheb et Koikari supra saxa granitica et diabasica vidi; ad Tiudie (dior.) legit beat. Th. Simming.

Fam. II. **Collemacei.**

Trib. LICHINEI.

Pterygium pannariellum Nyl. — H. L. F. 52. — Supra saxa littoralia (dioritica et quarzoso-calcarea, dura) per totum territorium haud infrequens: locis nonnullis quoque fertile visum.

P. asperellum (Ach.) Nyl. Lichen. Scand., p. 25. Supra saxa quartzoso-calcarea, dura, ad Walkeamäki (c. apoth.) et Lishmajärvi (ster.); etiam ad lapidem diorit. particulis calcis inspersum prope Perttiniemi (Pertnavolok) hanc speciem uberrime fructificantem legi.

Trib. COLLEMEI.

Collema flaccidum Ach. Perttiniemi (Simming), Koselma (Kullhem); quoque Mundjärvi et Dvoretz adnotavi; ad Perttiniemi formam floccoso-isidiosam legi.

C. polycarpon Schær. Ad Walkeamäki, calcicola.

C. pulposum Ach. In insula Pöpönsaari (Suojärvi) supra terram in fissuris petrarum calcar. fertile legi; Walkeamäki (Simming & Kullhem).

— f. *minus* Nyl. Walkeamäki (Smg); Suojärvi ad calcifodinas supra terram haud infrequens. — Fert.

C. nigrescens Ach. In monte Rogosa (W. Nylander); Solomeno (Kullh.)

C. glaucescens (Hoffm.) Nyl. Ad calcifodinas prope Mund järvi supra terram arenosam parce. — Fertile.

C. umbella Tuck., Nyl. Syn., p. 105. Walkeamäki, supra latus rupis dolomit. parcissime; sterile et incertum.
C. ? multipartitum Sm., Nyl. Syn., p. 116. Lischmajärvi, in rupibus calcareis. — Sterile.
C. ? aggregatum (Ach.) Nyl. Specimina perpauca, sterilia, forte huc pertinentia, ad Dvoretz supra corticem salicis vetustum legi.
Leptogium quadratum Lahm. — H. L. F. 153. — Dvoretz, ad corticem salicis, sterile atque incertum.
L. amphinodes Nyl. Tiudie, supra terram argillosam, nudam, c. apotheciis.
L. humosum Nyl. Ad cataractam Kiwatscho supra terram arenosam (Simming). Pöpönsaari ad calcifodinas. — Fertile.
L. tenuissimum (Sm.) Nyl. in litt.; *L. spongiosum* Nyl. olim. Supra terram argillosam et arenosam, nudam vel inter muscos ad Tiudie, Perttiniemi, Walkeamäki et Jänkäjärvi legi. — Fertile.
**L. lophœodes* Nyl. In rupibus calcareis inter muscos ad Walkeamäki (Kullh.) *) et Lishmajärvi. — Sterile.
L. subtile (Schrad.) Nyl. Supra terram argillaceam, nudam, juxta Tiudie; sterile.
L. lacerum (Sw.) Ach. Walkeamäki, in rupibus calcar. inter muscos sterile; "Tiudie" (Smg & Kullh.).
— var. *pulvinatum* (Ach.) Nyl. Suojärvi (pog.) supra terram inter muscos ad calcifodinas. — Ster.
L. Umhauense (Auw.); *Cornicularia Umhauensis* Auw. in Hedwigia; speciem hanc in insula quadam ad Suunu super latus rupis præruptæ inter muscos legi; teste Nyl. ad Dianova-gora et Walkeamäki invenit beat. Simming. — Ster.
L. scotinum Ach. Locis calcareis ad Suojärvi (pogost), Lishmajärvi et Asheb legi. Quoque ad Walkeamäki ("Tiudie") lectum (Kullhem).

*) På denna och åtskilliga andra af Kullhem samlade lafvar uppgifves lokalen vara Tiudie, men insamlingarna äro otvifvelaktigt gjorda vid det närbelägna Walkeamäki.

L. tremelloides Ach. Suojärvi, supra saxa, juxta litus lacus Suojärvi. — Sterile.

S. saturninum (Dicks.) Nyl. Lich. Scand., p. 35. Frequens per omne territorium ad cort. populi, salicis et sorbi. Ad Solomeno (Smg) et Perttiniemi fertile.

L. microscopicum Nyl. Ad Walkeamäki, supra saxa calcarea, dura, loco aprico, arido.

L. muscicola (Sw.) Fr. Satis frequens in toto territorio.

Collemopsis Schæreri (Mass.) Nyl. Ad Mundjärvi supra saxum calcareum, durum, fertilis. — *C. Flotowiana* (Hepp.) Nyl. et *Synalissa symphorea* (DC.), in Karelia Ladogensi lectæ, certe in territorio nostro quoque detegendæ sint.

Fam. III. **Lichenacei.**

Trib. CALICIEI.

Calicium disseminatum Fr. Supra corticem abietis ad pag. Mökkö (in par. Suojärvi) et Mundjärvi, locis subturfosis vel humidis.

C. chrysocephalum Ach. — H. L. F. 3. — Lectum ad Solomeno (Kullh.), Petrosawodsk (Simming) et Mökkö, corticem pini et abietis incolens.

— var. *filare* Ach. Ad corticem abietis prope Maimalampi et Mundjärvi.

C. phæocephalum Borr. — H. L. F. 4. — Lectum super cort. abietis ad Maimalampi et Mökkö.

— var. *flavum* (Ach.). Ad cort. salicis vetust. prope Dvoretz.

C. chlorellum Whlnb., Nyl. in litt. Supra cort. abietis pluribi legi; ad Mökkö thallo albido, minute granuloso.

C. trichiale Ach. — H. L. F. 6. — Ad cortices et ligna (pini, betulæ, juniperi) prope Solomeno (Simming), Petrosavodsk (Kullh.), Maimalampi et Mundjärvi lectum. — »Forsan optime proprium subgenus (*Allogonium* Nyl.) sistit ob thallum gonidimiis oblongo cylindraceis munitum, quibus accedit versus *Coniocybem furfuraceam*. Notetur, hæc gonidimia multo magis differre a gonidiis solitis, quam ab his differunt gonidia chroolepoidea» Nyl. in litt.

*C. *cinereum* (Pers.) Nyl. in litt. Supra cortices (juniperi, pini, abietis) et ligna ad Koselma et Solomeno (Simming) atque ad Mökkö et Mundjärvi (ipse).

*C. *stemoneum* Ach., Nyl. in litt. Pluribus locis in omni territorio visum.

C. *melanophæum* Ach. — H. L. F. 7. — Supra cortices et ligna ad Solomeno et Klimskij (Simming), Dianova-gora (Kullhem). Secundum adnotat. in regione occid. pluribi supra truncos pini decorticatos, resinosos occurrit.

*C. *brunneolum* Ach., Nyl. in litt. — H. L. F. 8. — E pluribus locis regionis mediæ est adnotata.

C. *paroicum* **exsertum* Nyl. Ad Dianova-gora, saxicola (Simming). Circ. 0.5—8 m. m. altum; sporæ 0.005—7 m. m. longæ et 0.003 m. m. latæ.

C. *hyperellum* Ach. Frequens per totum territorium.

C. *roscidum* Flk. Mundjärvi, ad corticem abietis.

— var. *trabinellum* Ach. Vulgaris in toto territorio.

C. *trachelinum* Ach. Ad ligna et cortices per omne territorium frequenter.

— var. *xylonellum* Ach. Klimskij, ad lign. vetustum (Smg).

C. *quercinum* Pers. Dianova-gora, ad corticem betulæ vetustum (Kullhem).

— var. *lenticulare* (Ach.) Nyl. — H. L. F. 10. — Nonnullis locis ad ligna et cortices coniferarum lectum.

C. *curtum* Borr. — H. L. F. 9. — Per totum territorium verisimile frequens est.

C. *pusillum* Flk. Ad Kivatscho et Petrosavodsk (Simming); Pertnavolok (Kullhem).

C. *parietinum* Ach. Frequens esse videtur, præsertim f. minus.

*C. *pallescens* Nyl. Maimalampi, ad corticem abietis.

Stenocybe byssacea (Fr.) Nyl. Ad ramos alnorum vulgare. Etiam supra ramulos sorbi (Jänkäjärvi) et *Salicis capreæ* (Mökkö, Maimalampi).

Coniocybe furfuracea Ach. Locis occultis pluribi lecta.

C. *sulphurella* Fr., Nyl. in litt. In sylva abiegna humida ad cort. radicis inter pagos Suunu — Suoju, socia *Lecideæ lucidæ*.

C. gracilenta Ach. Perttiniemi, ad saxa umbrosa legit b. Simming; prope pag. Mundjärvi in sylva humida radicees abiet. vetustas copiose incolit.

Trachylia tigillaris (Pers.) Fr. — H. L. F. 10. — In regione occidentali ad sæpes et pariet. pluribi copiose vidi; Walkeamäki et Petrosavodsk (Simming & Kullhem); Kendjärvi, W. Nyl. (Flora Karelica, p. 179).

— var. *prominula* Nyl. Ad sæpes prope Porajärvi et supra lignum abietis ad Jänkäjärvi legi; ad corticem (Solomeno: Kullh.) et lignum pini (Petrosavodsk: Simming).

Tr. viridula Schær., Nyl. Syn., p. 164 et Lichen. Lappon. or. p. 179. In insula Klimskij supra corticem pini legit cl. A. Kullhem.

Tr. tympanella (Ach.) Fr., f. *minor*. In regione occidentali ad Maimalampi cet. ramulos abietis emortuos inhabitantem vidi; Käpselkä (Kullhem).

— var. *saxicola* Nyl. Ad latus rupis subumbrosum prope pagum Soutajärvi.

Trib. BÆOMYCETEI.

Bæomyces rufus DC. Frequ. saltem in reg. occidentali.

— var. *carneus* (Flk.). — H. L. F. 98. — Supra terram et saxa ad Käpselkä, Perttiniemi et Walkeamäki legit Simming et ad Kosa-gora Kullhem; in reg. occ. pluribi vidi.

B. roseus Pers. In reg. occid. supra campos arenosos, steriles, pluribi frequenter vidi; etiam in reg. media locis similibus haud rarus esse videtur.

B. icmadophilus (Ehrh.) Nyl. — H. L. F. 97. — In reg. occid. frequens; in regione media et Saoneshje quoque pluribi lectus. F. *lecanoroidea* Nyl. ad Kivatscho supra lignum putresc. (Simming).

Trib. STEREOCAULEI.

Pilophoron fibula (Tuck.). Supra saxa præsertim dioritica (et affin.) satis frequenter per totum territorium. Ad Dianova-gora fertilem legit Simming.

Stereocaulon paschale (L.). Verisimiliter vulgare est in toto territorio.
St. coralloides Fr. — H. L. F. 85. — Pluribi lectum.
St. evolutum Græwe. Supra saxa ad Selki et Schungu legi.
St. tomentosum Laur. — H. L. F. 86. — Locis nonnullis lectum; verisimil. frequ. est.
**St. alpinum* Laur. Suojärvi (pogost) super terram arenosam, denudatam, juxta litus lacus Suojärvi.
St. condensatum var. *condyloideum* Ach. — H. L. F. 87. — In campis arenosis, apertis, passim occurrere videtur per totum territorium.

Trib. CLADONIEI.

Pycnothelia papillaria Hffm. — H. L. F. 54, *a*. — Ad pag. Selki supra terram arenosam, sterilem, subnudam.
Cladonia pyxidata (L.) Fr. — H. L. F. 56. — Nonnullis locis lecta. — F. *staphylea* Ach. ad Suojärvi.
— var. *chlorophæa* Flk., Coem. Clad. Belg. N:o 34. ex. Nyl.; ad Kendjärvi supra terram legi.
— var. *symphycarpa* (Ach.) Nyl. Nikolskij et Kosa-gora (Kullhem); Suojärvi in ins. Pöpönsaari.
Cl. fimbriata Hffm. Locis nonnulis lecta; f. *tubæformis* ad Pertnavolok (Simming); f. *radiata* (Ach.) ad Petrosavodsk (Smg.)
**Cl. fibula* f. *subcornuta* Nyl. Mundjärvi, supra terram nudam; f. *nemoxyna* (Ach.) Nyl. prope Kendjärvi, supra terram.
Cl. cariosa (Ach.) Flk. — H. L. F. 58. — In par. Suojärvi pluribi vidi; Perttiniemi; Jalguba (Kullhem).
Cl. acuminata (Ach.) Norrl. — H. L. F. 57. — Ad pag. Jänkäjärvi supra terram atque ad Walkeamäki in latere rupis.
Cl. decorticata Flk. Speciminula pauca, sterilia, forte ad hanc speciem pertinentia in Suojärvi supra terram turfaceam legi.
Cl. gracilis Ach. (*hybrida* Ach.). — H. L. F. 61, 62. — Locis perpaucis lecta, at verisimiliter est vulgaris.

— var. *elongata* Ach. Jalguba (Kullh.), Pertnavolok (Simming).

*Cl. *cornuta* (L.). — H. L. F. 66. — Frequens esse videtur; f. *ochrocarpa* Nyl. ad Pertnavolok (Simming).

Cl. *verticillata* Hoffm. — H. L. F. 67. — Ad Suopohja legit A. Kullhem.

*Cl. *cervicornis* (Ach.) Schær. Suojärvi, supra terram ad calcifodinas.

Cl. *ecmocyna* Ach. Jänkäjärvi sterilis; magis gracilenta (= f. *gracilescens* Nyl.) in insula Niinisaari (Simming). — *Cl. macrophylla* (Schær.) Stenh. haud est inventa.

Cl. *degenerans* Flk. f. *euphorea* Ach. Ad Perttiniemi cet. lecta. Var. *anomæa* ibid. (Kullhem).

*Cl. *trachyna* (Ach.) Nyl. in his Notiser XIII, p. 319. Ad Kendjärvi supra terram (ipse); Perttiniemi (Simming).

Cl. *carneola* Fr. Lumbuscha et Nikolskij (Kullh.); ad Petrosavodsk (Simming).

— var. *bacilliformis* Nyl. Lecta ad Priäsha (Kullh.), Pöpönsaari et Jänkäjärvi (ipse) supra lignum vetust. atque terram inter muscos. Ad Kendjärvi freq. secund. adnotationem.

Cl. *botrytes* Hoffm. Per totum territorium distributa.

Cl. *turgida* Hoffm. Satis frequenter in toto territorio.

Cl. *furcata* Hoffm. Ad Jänkäjärvi lecta.

*Cl. *racemosa* f. *corymbosa* Nyl. Nonnullis locis lecta.

— f. *recurva* (Hffm.) Nyl. Ad Solomeno inter muscos legit Simming.

Cl. *crispata* (Ach.) Nyl. — H. L. F. 77. — Per totum territorium distributa.

— var. *divulsa* (Del.). — H. L. F. 79. — Ad Jänkäjärvi inter muscos; certe pluribus locis occurrit.

*Cl. *furcatiformis* Nyl. in Flora 1874, p. 318. Ad Pertnavolok (Simming).

Cl. *cenotea* Ach. Frequêns.

Cl. *cornucopioides* (L.). — H. L. F. 76. — Frequens, ut videtur.

— var *pleurota* Flk. Suosaari (Kullh.).

Cl. deformis (L.). Satis freq. esse videtur; f. *crenulata* Flk. ad Suopohja (Kullhem).

Cl. digitata (L.). Tantum ad Solomeno (Simming) lecta; sine dubio haud est rara.

Cl. Flærkeana Fr. Kosa-gora (Kullhem).

Cl. macilenta f. *carcata* Ach. Pertnavolok (Kullhem).

Cladina rangiferina (L.). — H. L. F. 80. — Vulgaris.

Cl. sylvatica (Hffm.). Vulgaris.

— var. *alpestris*. Frequens.

— var. *lacerata* (Del., Coem. Clad. Belg. N:o 166, sec. Nyl.). Ad Jänkäjärvi supra saxa, sterilis.

Cl. uncialis (L.). — H. L. F. 81. — In arenosis freq.: f. *ramosissimam* Coem. ad Mädnij-rudnik legit Simming.

Cl. amaurocræa (Flk.). — H. L. F. 82. — Per totum territorium.

— var. *destricta* Nyl. Saltem ad Petrosavodsk (Kullh.).

Trib. SIPHULEI.

Thamnolia vermicularis (L.) Ach. In monte Rogosa prope Kendjärvi detexit Ill. Nylander; dein ad Pertnavolok legit beat. Th. Simming.

Trib. USNEI.

Usnea barbata var. *hirta* (L.). Vulgaris.

— var. *florida* (L.). Suosaari (Kullhem). — Sterilis.

U. dasypoga (Ach.) Nyl. in litt. Vulgaris.

Trib. EVERNIEI.

Alectoria chalybeiformis (L.) Nyl. Verisimiliter freq.

A. jubata Ach. Nyl. (*prolixa*). Tantum ad Suosaari lecta; sine dubio est freq.

A. implexa cum f. *cana* Ach. Per omne territorium.

— var. *subprolixa* Nyl. Lecta ad Petrosavodsk (W. Nyl.) et Jänkäjärvi.

A. nidulifera Norrl. Flora 1875, p. 8. — H. L. F. 15. — Ad pag. Jänkäjärvi unicum specimen fertile legi; forte haud rara.

A. bicolor Ehrh. In insula quadam prope Suunu ad latus præruptum rupis inter muscos — Sterilis.

A. sarmentosa Ach. Specimina hujus speciei adhuc haud sunt lecta at, probabiliter sint invenienda in nostro territorio.

Evernia furfuracea (L.). — H. L. F. 17. — Saltem per regiones meridionales et orient. haud est rara.

E. prunastri (L.). — H. L. F. 16. — Frequens per totum territorium at nullibi abundans sec. adnotationes meas in itinere factas. Var. *gracilis* in Lich. Lapp. orient. commemorata ad sequentem pertinet.

E. mesomorpha Nyl. Per totum territorium satis frequenter ad arbores (abietes minores locis subturfocis et betulas, juniperos vetustiores, præcipue ad Kendjärvi) et latera rupium aprica: fertilis satis rara.

E. divaricata (L.). — H. L. F. 18. — Ad abietes inter Suunu — Suoju legi; Kishi (Kullhem), Rasnavolok et Käpselkä (Simming). Etiam ad Petrosavodsk in ramis betulæ (W. Nyl.) — Sterilis.

Trib. RAMALINEI.

Ramalina calicaris (Ach.) Fr. Jalguba (Kullhem), Kendjärvi (W. Nyl.).

R. fastigiata Pers., Nyl. Jalguba (Kullh.) et Petrosavodsk (Simming).

— f. *nervosa* Nyl. Maimalampi ad populum.

R. intermedia (Del.). Ad latera rupium editior. aprica (dioritica et quartzoso-calcarea) pluribi copiose vidi. — Sterilis.

R. minuscula Nyl. — H. L. F. 21. — Ad ramulos abietis lecta prope Jänkäjärvi et Mökkö (ipse), Petrosavodsk (Kullh.); in reg. occid. circa Maimalampi cet. freq. (etiam ad alnos) vidi.

— var. *obtusata* Arn. Exs. 577 b. — H. L. F. 22. — Super truncum et ramulos abietis prope Walikaja-guba; quoque ad Mundjärvi visa.

R. thrausta (Ach.) Nyl. — H. L. F. 23. — Verisimiliter est frequens at confusa cum *Alectoria sarmentosa*. Lecta ad Dianova-gora (Kullh.), Petrosavodsk (A. Günther) et Mökkö (ipse): in abiegnis thallo elongato, pedali et ultra.

R. pollinaria Ach. Sat. freq. per totum territorium in rupibus, præsertim f. *humilis* Ach. Fertilis rara.

Trib. CETRARIEI.

Cetraria islandica (L.). Saltem in regione occid. usque ad Selki est vulgaris.

— f. *dilatata* m.; *platyna* Auctt. (haud Acharii). Suopohja (Kullhem).

C. crispa Ach. In regione occid. et media freq. F. *subtubulosa* Fr. — H. L. F. 105. — Olonez (Kullhem).

C. Delisei Bor. — H. L. F. 108. — Suopohja (Kullhem): Jänkäjärvi in sphagneto (ipse). — Fertilis.

C. aculeata (Ehrh.) Fr. Tiudie (Simming). — Ster.

C. odontella Ach. Pluribus locis in reg. media et orient. lecta. Specimina fertilia ad Sehungu legi.

Platysma nivale (L.). — H. L. F. 109. — Ad Kendjärvi, Jalguba et Petrosavodsk legit Simming.

Pl. sæpincola Hoffm. Frequens.

Pl. ulophyllum (Ach.). — H. L. F. 112. — Vulgare.

Pl. Fahlunense (L.). Pluribus locis lectum.

Pl. commixtum Nyl. Perguba (Kullh.); Pyhäniemi ad saxa litoralia (ipse).

Pl. juniperinum (L.). Ad Selki c. apoth. legi: Pertnavolok et Käpselkä (Simming, Kullhem).

Pl. pinastri (Scop.). Vulgare. Fertile ad Dianova-gora supra corticem betulæ legit Kullhem.

Pl. glaucum (L.). Frequens.

Pl. diffusum Nyl. — H. L. F. 114. — Supra lignum et corticem pini ad Jalguba (Kullhem) et Jänkäjärvi (fertile) modo lectum, at certe pluribi obveniens.

Trib. PARMELIEI.

Parmelia olivetorum (Ach.) Nyl. in Flora 1869. Ad latera rupium prærupta supra muscos pluribi; etiam fertilis ad Jalguba (Simming) et Suunu (ipse).

P. cetrarioides Del., Nyl. l. c. Locis similibus ac præced. ad Perttiniemi.

P. saxatilis (L.). Vulgaris.

— f. *panniformis* Ach. Tiudie (Simming, Kullh.).

**P. sulcata* Tayl. Frequens.

***P. omphalodes* (L.). In coll. Simming adest specimen e Karelia rossica, sine loco speciali.

P. fraudans Nyl. — H. L. F. 25. — Lecta ad pagos Selki, Jänkäjärvi et Schungu; forsitan est vulgaris.

P. conspersa Ach. — H. L. F. 26. — Vulgatissima.

P. centrifuga (L.). Frequentissime. — *P. incurva* (Pers.) nec lecta, nec adnotata est.

P. olivacea (L.). — H. L. F. 28. — Vulgaris?; var. *subcæsia* Nyl. in Suojärvi, Mökkö, ad corticem salicis.

**P. exasperata* (Ach.). Kishi (Kullhem).

P. prolixa (Ach.). Mundjärvi (ipse), Tiudie (Simming), Dianova-gora (Kullh.).

— v. *panniformis* Nyl. Pyhäniemi ad saxa dioritica.

P. subaurifera Nyl. in Flora 1873. — H. L. F. 31. — Pluribi in toto territorio legi ad cortices (salicis, sorbi et abietis); sine dubio planta est vulgaris.

P. stygia (L). Satis freq. esse videtur.

P. physodes (L.) vulgatissime; e Petrosavodsk f. *labrosam* b. Simming reportavit.

P. vittata (Ach.). Forma thallo fuscescente (= f. *hypotrypanea* Nyl.) ad Tiudie et Jalguba (Kullhem) atque Schungu (ipse) supra saxa; f. normalis, minus obscurata (= f. *hypotrypodes* Nyl.) ad Perttinimi (Simming) et Suojärvi (ipse) supra muscos saxorum, es lecta.

P. pertusa (Schrank.) Schær. Ad latera rupium diorit. in insula prope Suunu et ad Perttiniemi vidi.

— var. *sorediobola* Nyl. "thallo laciniis magis contractis, subimbricatis, et sorediis albidis, verrucoso-prominulis munito". Ad Perttiniemi cum priori.

Parmeliopsis ambigua (Wulf.) Nyl. et

P. aleurites Nyl. saltem in reg. occident. sunt frequentes.

Trib. STICTEI.

Stictina scrobiculata (Scop.). — H. L. F. 36. — Rara. Tiudie et Niinisaari (Simming).

Sticta pulmonacea (L.). — H. L. F. 37. — Satis frequenter in toto territorio.

Ricasolia Wrightii (Tuck.). Nyl., Syn. p. 366 et Lich. Lappon. orient., p. 180. — H. L. F. 35. — Ad latus rupis humilioris diorit. loco subumbroso at non humido prope Perttiniemi, ubi jam anno 1863 Simming et Kullhem detexerunt et deinde a. 1870 ipse vidi et legi. Fertilis.

Trib. PELTIGEREI.

Nephroma arcticum (L.). — H. L. F. 35. — Petrosavodsk (Kullhem).

Nephromium lævigatum (Ach.) Nyl. Jalguba (Simming).

— v. *parile* (Ach.) Nyl. Frequens. — Sterile.

N. subtomentellum Nyl. Ad Perttiniemi super latus rupis.

N. tomentosum (Hffm.) Nyl. — H. L. F. 39. — In regione media pluribus locis lectum. — Fertile.

**N. isidiosum* Nyl. In insula quadam prope Suunu super latus rupis prærupt. (ipse) et ad Perttiniemi (Simming). Sterile.

***N. rameum* (Schær.) Nyl. Perttiniemi (Simming, Kullhem); Suojärvi, Mökkö, supra corticem salicis muscosum. — Fertile.

****N. helveticum* Schær., Nyl. Supra saxa muscosa ad Perttiniemi et Walkeamäki lectum. — Fertile.

Peltidea aphthosa (L.) Ach. Per totum territorium. F. *dactylodes* Nyl. Ad Perttiniemi (Simming).

P. venosa (L.) Ach. — H. L. F. 115. — Passim in toto territorio.

Peltigera malacea (Ach.) Fr. Pluribus locis visa.

P. canina (L.) et

P. rufescens Hffm. Per totum territorium observatæ.

**P. spuria* (Ach.). — H. L. F. 117. — Povenetz (Simming).

P. polydactyla Hoffm. Pluribus locis in toto territorio visa.

— var. *microcarpa* (Ach.) ad Petrosavodsk (Simming).

P. horizontalis (L.) Hffm. Lecta ad Perttiniemi (ipse), Tiudie et Jalĝuba (Kullhem).

Solorina crocea (L.). Kosa-gora (Simming, Kullhem); in jugo arenoso prope lac. Tumasjärvi.

S. saccata (L.) Ach. — H. L. F. 120. — Walkeamäki ad basin rupis calcar.

Trib. PHYSCIEI.

Physcia parietina (L.). Rara esse videtur: lecta ad Schung- (ipse) et Petrosavodsk (Simming), Kishi (f. rutiu lans: Kullh.); etiam ad Welikaja-guba supra corticem alni parce vidi.

— var. *polycarpa* (Ehrh.). Nyl. et

**Ph. lychnea* (Ach.) Nyl. Verisimiliter sunt frequentes.

Ph. ciliaris var. *melanosticta* Ach. In rupibus calcareis ad Walkeamäki (Kullhem) et Lishmajärvi; quoque ad Selki; ubique parcissime.

Ph. speciosa (Ach.) Fr. Pluribi est visa: optime fructifera ad Perttiniemi (ubi copiose) atque ad Tiudie (Kullhem); saxa dioritica locis subumbrosis præcipu) amat at incolit corticem quoque sorbi. F. *sorediosa* Nyl. ad Mundjärvi.

Ph. pulverulenta (Schreb.) Fr. Ad Petrosawodsk (Kullhe. et ad Mundjärvi supra corticem sorbi lecta.

**Ph. detersa* Nyl. Ad cortices præsert. salicis et supra muscos rupium pluribi lecta.

Ph. muscigena (Whlnb.) Nyl. Locis calcareis supra muscos: Walkeamäki (Simming, Kullh.), Pöpönsaari (ipse).

Ph. stellaris Ach., Nyl. Per totum territorium. — F. *radiata* Ach. ad Solomeno, supra corticem (Simming).

**Ph. tenella* (Scop.) Nyl. Petrosavodsk, ad corticem *Salicis capreæ* (Kullhem); Schungu ad cort. tiliæ.

Ph. aipolia Ach., Nyl. Pluribi in toto territorio; f. *cercidia* Ach. ad Petrosavodsk (Kullh.).

Ph. melops (Duf.), Nyl. in Flora 1874, p. 16. In promontorio Asheb supra saxum calcar., durum, sterilis.

Ph. cæsia (Hoffm.) Fr. Supra saxa et ligna frequens.

Ph. obscura (Ehrh.) Fr. Petrosavodsk, ad cort. populi (Simming).

— var. *sorediifera* Nyl. Ad Kivatscho saxicola (Simming).

— var. *lithotea* Ach. Frequens.

— var. *virella* (Ach.). Suojärvi, ad saxa litoralia; Shungu ad latus rupis irrigat.

— var. *sciastra* Ach. Suopohja (Simming), Walkeamäki ad saxum calcar., durum.

Ph. ulothrix (Ach.) Nyl. in litt. Ad cort. populi; etiam ad latus rupis calcar. supra muscos (Walkeamäki).

**Ph. subciliaris* Nyl. "Varietas forsan *Ph. ulothricis*, sed laciniæ longiores, facies quodammodo *Physciæ ciliaris* minoris"; Walkeamäki in rupe calcar. inter muscos instrata crescens.

***Ph. pityrophylla* Nyl. "Forsan varietas *Physciæ ulothricis*, sed laciniæ thallinæ margine tenuiter granuloso-dissoluto vel laciniæ passim etiam supra sic pro parte granuloso-isidiosæ (granulis cinereo-virescentibus). Effuse imbricataque crescens." Nyl. in litt. Walkeamäki, ad latus rupis muscos obducens.

Trib GYROPHOREI.

Umbilicaria pustulata (L.). — H. L. F. 88. — Rara. Ad Walkeamäki, Koselma et Niinisaari legit Simming. Sterilis.

Gyrophora hirsuta (Ach.). In insula Niinisaari (Simming, Kullhem).

G. erosa Hoffm. Modo ad pagum Selki visa.

G. hyperborea Hoffm. Frequens.

G. flocculosa Hoffm. — H. L. F. 91. — Frequens.

G. polyphylla (L.) Hoffm. Niinisaari (Kullhem). Sterilis.

Trib. LECANOREI.

Pannaria brunnea (Sw.) Mass. — H. L. F. 121. — Tiudie (Simming); ad Perttiniemi pluribi visa.

P. lepidiota (Smmrft.) Nyl. Per totum territorium distributa.

P. microphylla (Sw.) Mass. — H. L. F. 122. — Frequens.

P. triptophylla (Ach.) Nyl. — H. L. F. 123. — Ad Käpselkä (c. apoth.) et Petrosavodsk legit Simming: supra cort. populi et sorbi prope Perttiniemi, sterilis.

— var. *incrassata* Nyl. "Thallo dense coralloideo-stipato, crustam crassitiei 4—6 m. m. fingente". Nyl. in litt. Ad Dianova-gora (Simming).

P. nigra (Huds.) Nyl. Supra saxa calcarea haud rara; in promont. Asheb quoque super saxum diabasicum. Cum apoth. rarior.

P. furfurascens Nyl. in Flora 1873, p. 17. Walkeamäki in rupe calcar. supra muscos minores lichenesque vetust. crescens.

P. delicatula (Th. Fr.) Nyl. Lich. Lappon. orient., p. 181. Ad Kosa-gora supra terram arenosam, sterilem, socia *Solorinæ croceæ* (Kullhem).

Amphiloma lanuginosum (Ach.). Inventum est sec. Nyl. in op. cit., p. 181.

Lecanora (Squamaria) saxicola (Poll.) Nyl. Frequens.

— var. *albomarginata* Nyl. Ad Perttiniemi super latus rupis diorit., aridum.

L. (Placodium) murorum (Hoffm.) Ach. Haud est lecta, modo e Päl'ärvi adnotata.

— var. *obliterata* Pers. Ad saxa locis umbrosis rarior: Koselma (Simming). Selki et Schungu (ipse).

L. obliterans Nyl. in Flora 1874, p. 7. — H. L. F. 42. — Schungu, ad latus rupis subumbrosum c. apoth. legi.

L. citrina (Ach.) Nyl. Lischmajärvi, ad saxum calcar. supra muscos, loco umbroso, sterilis.

L. elegans Ach. Ad Walkeamäki, Lischmajärvi et Pöpönsaari supra saxa quartzoso-calcarea, dura.

L. ferruginea f. *festiva* Ach. Schungu, super saxa dioritica.

L. cerina (Ehrh.) Ach. c. forma *cyanolepra* DC. Frequens.

*L. *stillicidiorum* (Whlnb.) Nyl. — H. L. F. 154. — Locis calcareis supra muscos lecta ad Suojärvi (pogost), Walkeamäki et Lischmajärvi.

L. *pyracea* (Ach.) Nyl. Frequens.

— var. *holocarpa* (Ehrh.). Ad Walkeamäki in sepimento vetusto.

L. *Jungermanniæ* (Vahl.) Nyl. — H. L. F. 155. — Walkeamäki, supra muscos (solo calcareo) atque ad Kendjärvi super corticem juniperi vetustum; ad Perttiniemi supra muscos vetustos legit Simming.

L. *sinapisperma* DC., Nyl. Vegetabilia destructa præsertim muscos vetustos obducens super saxa calcarea per totum territorium pluribi vidi (Walkeamäki, Pöpönsaari, Lischmajärvi, cet.). Ad Perttiniemi specimina pulcherrima legi.

L. *irrubata* Ach. — H. L. F. 41. — Super saxa calcarea ad Walkeamäki; Schungu.

L. *sophodes* Ach. Supra corticem sorbi, salicis et alni ad Dvoretz et Mundjärvi lecta.

*L. *lævigata* Ach., Nyl. Supra cortices, saltem ad Mundjärvi.

**L. *exigua* Ach., Nyl. Frequens videtur ad ligna et cortices arborum frondosarum.

L. *milvina* (Whlnb.) Ach. Supra saxa littoralia ad Suunu (diorit.), Pyhäniemi (diorit.) et Suojärvi (argillaceoschist.) lecta.

L. *polyspora* (Th. Fr.) Nyl. — H. L. F. 157. — Super corticem salicis (Dvorets) et sorbi (Mundjärvi).

L. *turfacea* f. *leucomelas* Th. Fr. Jänkäjärvi, supra muscos.

— var. *archæa* Ach. Ascheb, super terram et vegetabilia destructa.

L. *mniaræa* Ach. Locis calcareis (Walkeamäki, Pöpönsaari, Jänkäjärvi, Lishmajärvi) muscos vetustos et vegetabilia destructa incrustans; ad Mökkö quoque super corticem salicis vetustum.

L. *firma* Nyl. Ad Schuiskoi legit b. Selin; prope Schungu super latus siccum rupis dioriticæ, loco subumbroso.

L. badiella Nyl. Ad Perttiniemi, super latus rupis cum *L. saxicola* var. *albomarginata* parcissime.

L. vitellina Ach. Per totum territorium.

— var. *aurella* Ach. Super saxa ad Perttiniemi (Simming).

L. xanthostigma (Ach.) Nyl. Ad Mundjärvi super corticem sorbi cet. frequens et quoque fertilis; sterilis lecta ad Perttiniemi (Simming) et Porajärvi (ipse). Verisimiliter est frequens.

L. melanaspis Ach. — H. L. F. 160. — In insula quadam lacus Onega prope Suunu supra saxa dioritica, littoralia.

L. dispersa (Pers.). Supra latera rupium diorit. aliorumque duriorum, sicca, ad Schungu, Kendjärvi et Koikari legi: e Perttiniemi et Walkeamäki reportavit Simming.

L. glaucoma (Hoffm.) Ach. Supra saxa dioritica pluribi per totum territorium lecta.

— var. *Swartzii* Ach. Lishma, super saxa dioritica (Simming).

**L. bicincta* Ram., Nyl. Ad Walkeamäki legit Simming (teste Nyl.).

**L. aphana* Ach., Nyl. Ad Petrosawodsk super corticem populi (Simming) et Mundjärvi supra corticem sorbi tantummodo lecta, at forte vulgaris est.

L. epibrya Ach., Nyl. Ad Walkeamäki supra muscos et (parce) saxa quartzoso-calcarea.

L. atrynea (Ach.) Nyl. Pluribi in toto territorio.

**L. coilocarpodes* Nyl. "Differt a *L. atrynea* epithecio (fusco) non insperso et forsan aliis notis, sed specimina bona nondum examinata". Nyl. in litt. Ad Petrosavodsk supra saxum legit Kullhem.

L. chlarona (Ach.) Nyl. — H. L. F. 133. — Supra cortices saltem ad Mökkö et Jänkäjärvi.

L. coilocarpa (Ach.) Nyl. — H. L. F. 134. — Sine dubio provenit in territorio nostro, licet spicimina adhuc haud sunt lecta.

L. cateilea (Ach.) Nyl. — H. L. F. 136. — Petrosavodsk, super corticem betulæ (Simming); Pyhäniemi supra alnos atque ad Mökkö super cortic. sorbi et salicis.

L. distans Ach. Ad Petrosavodsk super corticem populi legit A. Günther.

L. albella f. *peralbella* Nyl. — H. L. F. 138. — Pluribi visa.

L. varia Ach. Vulgaris.

— f. *pleorytis* Ach. Suosaari, lignicola (Kullhem).

L. polytropa (Ehrh.) Nyl. Frequens.

**L. intricata* (Ach.) Nyl. Per totum territorium.

L. symmictera Nyl. Forsitan est frequens.

L. conizæa Ach. Petrosavodsk, super corticem pini (Simming).

L. orosthea Ach. Ad Medweschij-gora super saxa, dioritica, parce sterilisque (Simming).

L. subintricata Nyl. — H. L. F. 142 et 143. — Jalguba lignicola (Kullhem). Ad Mökkö et Jänkäjärvi super corticem lignumque abietis legi.

L. homopis Nyl. Super parietes ligneos ad Suojärvi et Porajärvi.

L. argopholis (Whlnb.) Ach. Super saxa littoralia dioritica pluribi: Niinisaari et Koselma (Simming, Kullhem); ad Ascheb, Suunu et Koikari (ipse).

L. chlorophæoides Nyl. in Flora 1873, p. 290. Super saxa dura saltem ad Suojärvi (pogost) et Koikari.

L. epanora Ach. Ad Mundjärvi in latere abscondito rupis dioriticæ, subschistosæ, copiose atque fertilis.

L. dimera Nyl. et var. *dubitans* Nyl. in litt. — H. L. F. 140, 141. — Super corticem populi ad Petrosavodsk et Suosaari (Kullh.) atque Mökkö (ipse).

L. Nylanderiana (Mass.). Walkeamäki, ad saxa calcarea, dura (Simming).

L. hæmatomma Ach. Ad Perttiniemi (Simming); var. *porphyria* Ach. Ad Dvoretz.

L. piniperda Körb. — H. L. F. 130. — Ad Mökkö in sepimento; ad Dvoretz supra corticem pini.

L. cyrtellina Nyl. Flora 1873, p. 18. Super corticem sorbi prope Petrosavodsk.

L. fuscescens (Smrft.) Nyl. In promontorio Asheb ramulos emortuos juniperinos inhabitans.

L. badia Ach. Pluribi lecta.

L. atra Ach. Ad Perttiniemi, Mundjärvi, Koikari et Schungu vidi; Niinisaari (Simming).

L. ventosa Ach. Haud rara; super saxa dioritica ad Lishma et Niinisaari (Simming et alii); ad Tiudie, Schungu et Jänkäjärvi (ipse).

L. parella (L.) Ach. Perttiniemi (Kullhem).

L. tartarea (L.). Super saxa lignaque dura pluribi lecta quoque fertilis; sterilem pluribi frequenter vidi.

— var. *pallescens* (L.) Nyl. Präscha, super corticem betulæ (Kullhem).

L. cinerea (L.). Frequens.

— var. *sublutescens* Nyl. "thallo sublutescente, spermatiis l. 0.014—21 millim." Ad Perttiniemi super saxa dioritica.

— var. *subcretacea* Nyl. Ad Schungu et Asheb supra saxa dioritica; in insula Pöpönsaari supra saxa calcarea, dura.

L. gibbosa (Ach.) Nyl. In scopulis dioriticis ad Suunu et Pyhäniemi; supra lapillos argilloso-schistosos ad Suojärvi pogost.

L. subdepressa Nyl. Ad Suojärvi cum priori; Perttiniemi et Mädnij-rudnik (Simming); ad Klimetzkij (Kullhem).

— var. *lævata* (Ach.). Ad Petrosavodsk vel Perttiniemi (Simming, Kullhem).

L. lacustris (With.) Th. Fr. Ad cataractam Hirvaskoski prope pag. Koikari.

L. cinereorufescens (Ach.) Nyl. Super saxa littoralia, dioritica, ad Niinisaari et Solomeno (Kullhem); Suojärvi, super schistum argillosum; Asheb.

— var. *diamarta* (Whlnb.) ad Perttiniemi (teste Nyl.) et Niinisaari (Kullh.); Schungu.

L. cupreo-atra Nyl. Ad Mädväschij-gora super saxa littoralia dioritica et granitica detexit b. Simming et ad Solomeno cl. Kullhem; dein locis similibus pluribi copiose vidi (ad Pyhäniemi, Suunu, Ascheb); quoue

super schistum siliceum, loco aprico, arido, prope pag. Schungu legi. — In Karelia Ladogensi prope Sortavala (Liikolanmäki) etiam adest.

L. verrucosa (Ach.) Laur. Ad Walkeamäki supra terram calce inspersam vegetabilia destructa incrustans, parce.

L. glaucocarpa (Whlnb.) Ach. Supra saxa calcarea per totum territorium.

L. cervina (Pers.) Nyl. "Ad Tiudie calcicola (Kullhem)", secund. Nyl. in Lich. Lappon. orient., p. 182.

L. fuscata (Schrad.) Nyl. Ad Kischi super saxa dioritica (Kullh.).

— f. *sinopica* (Sm.). Ad Mundjärvi.

L. peliscypha (Whlnb.). Ad Petrosavodsk et Povenetz legit Kullhem; prope Mundjärvi super saxum friabile atque ad Suojärvi supra lapillos argillaceo-schistosos.

L. smaragdula (Whlnb.) Nyl. Tantum ad Kischi (Kullh.) et Kendjärvi adhuc lecta. Frequens secundum adnotationes meas.

L. Heppii (Næg.) Nyl. Super saxum dioriticum ad Dianovagora legit Simming.

L. rubra (Ach.). — H. L. F. 162. — Ad Walkeamäki super latus rupis quartzoso-calcareum muscos, vegetabilia destructa, corticemque betulæ vetustum obducens (Simming et ipse); loco simili in insula Lischmajärvi.

Trib. PERTUSARIEI Nyl. Lich. ins. And., p. 7.

Pertusaria ophthalmiza Nyl. Ad Mökkö super corticem *Salicis capreæ*.

P. globulifera var. *discoidea* (Ach.) Nyl. in litt. (variolosa). Ad Koikari super corticem populi vetustum.

P. leioplaca (Ach.). Supra populos in regione occident. locis nonnullis legi. — F. *octospora* Nyl. super corticem alni pluribi vidi.

P. inquinata (Ach.) Th. Fr. — H. L. F. 45. — Supra latera aprica, dioritica, arida vel aqua pluviali interdum irrigata ad Mundjärvi, Suunu et Schungu sat copiose observavi.

P. carneopallida Nyl. Super truncos alnorum betularumque ad Tiudie, Mökkö, Jänkäjärvi, cet.

P. multipuncta (Turn.) Nyl. — H. L. F. 43. — Supra corticem betulæ saltem ad Mökkö.

Trib. THELOTREMEI Nyl.

Urceolaria scruposa Ach. (Thallus I $\mp$, teste Nyl.) Vulgaris.

**U. bryophila* (Ach.) Nyl. (Thallus I $\mp$). Ad Kivatsch & Perttiniemi (Kullhem). Verisimiliter quoque

U. gypsacea Ach., Nyl. in litt. (th. I $=$) in Karelia onegensi sit detegenda.

Trib. LECIDEI.

Lecidea cupularis Ach. Ad Lischmajärvi supra saxa dolomitica.

L. foveolaris (Whlnb.) Nyl. Lich. Scand., p. 190. Supra muscos vetustos et vegetabilia destructa locis calcareis ad Walkeamäki et Lishmajärvi.

L. lutea (Dicks.) Nyl. Lichen. Lappon. orient., p. 182. In insula Klimskij super corticem (sorbi?) legit Simming.

L. congruella Nyl. Ad Jänkäjärvi, Mökkö, Dvoretz, Mundjärvi atque inter Suunu — Suoju corticem salicis, sorbi et populi inhabitantem legi; quoque ad Petrosavodsk (Kullhem, Simming).

L. pineti Ach. Klimskij (Simming); quoque e Mundjärvi adnotavi.

L. Tornoënsis Nyl. Super ramulos abietis emortuos in Suojärvi.

L. lucida Ach. Locis occultis ad saxa et ligna satis frequenter per totum territorium.

L. coarctata Ach. Supra lapillos argillaceo-schistosos et calcareos putrescentes ad Welikaja-guba et Suojärvi pogost.

— f. *cotaria* (Ach.) Nyl. Ad Tiudie supra terram argillaceam.

L. decolorans Flk. — H. L. F. 164. — Frequens in toto territorio. — F. *desertorum* Ach. supra terram arenosam ad Klimskij et Kosa-gora (Kullhem).

**L. flexuosa* Fr. Ad Perttiniemi super lignum pini (Kullhem).

L. uliginosa Ach. Sat frequens?

**L. fuliginea* Ach. Super lignum putridum ad Dianova-gora (Simming), cet., visa.

— var. *humosa* Ehrh. Vulgaris?

L. sanguineo-atra (Ach.) Nyl. Supra muscos lecta ad Kargostrov (Kullh.), Tiudie (Simming) et Jänkäjärvi (ipse).

L. fusca (Schær. p. p.) Nyl. Supra muscos et vegetabilia destructa, locis calcareis, lecta ad Walkeamäki (frequ.), Pöpönsaari et Jänkäjärvi.

L. apochrœella Nyl. Supra lignum pineum prope Mundjärvi legi.

L. fuscorubens Nyl. Ad Perttiniemi legit Kullhem; in insula Pöpönsaari super saxa calcarea, dura (ipse).

L. delincta Nyl. in Flora 1872, p. 356. Ad Jalguba super saxa dioritica (Simming).

L. Berengeriana (Mass.) Nyl. Ad Walkeamäki supra terram subhumosam vegetabiliaque destructa.

**L. cuprina* Nyl. in litt. (*L. cuprina* Nyl. Flora 1865). Ad Kiwatscho supra vegetabilia subhumosa detexit A. Kullhem; ad Walkeamäki inter muscos super terram arenosam, particulis calcis immixtam, legi.

L. miscelliformis Nyl. — H. L. F. 168. — In parœcia Suojärvi supra lignum pini carbonatum nonnullis locis observavi.

L.? anthracophila Nyl. — H. L. F. 169. — Specimina modo sterilia forsitan ad hanc speciem pertinentia in parœcia Suojärvi vidi.

L. vernalis (L.). Frequens.

— var. *epixanthoidiza* Nyl. Supra radicem abietis ad Maimalampi.

**L. helvola* Körb., *L. vernalis* var. *minor* Nyl. Lich. Lapp. orient., p. 145. Mökkö, ad corticem salicis legi.

L. ocelliformis Nyl. F. apotheciis obscurioribus, convexioribus ad Perttiniemi supra corticem alni *) vers. basin arboris et Mundjärvi supra radicem abietis legi.

---

*) Denna form står nära och öfvergår sannolikt uti *L. subglobulosa* Nyl., med hvilken åter *L. globulosa* har föga gemensamt.

L. tenebricosa (Ach.) Nyl. Supra cortices (populi, salicis, abietis) pluribi lecta; super saxa quoque dioritica ad Dianova-gora legit Simming.

— var. *erythrophæa* (Flk.) Nyl. Inter Suunu—Suoju super lignum abiegnum.

L. hypopta Ach., Nyl. in Flora 1872. Ad Pyhäniemi supra lignum juxta rivulum.

L. albohyalina (Nyl.) Th. Fr., Nyl. in sched. Ad Maimalampi super corticem vetustum.

L. turgidula Fr. — H. L. F. 172. — Super lignum et corticem pini ad Mökkö et Walkeamäki legi. — Etiam ad Petrosavodsk (Simming).

L. Cadubriæ (Mass.) Nyl. Ad Mökkö super corticem abietis.

L. obscurella (Smfrt.) **heterella* Nyl. — H. L. F. 170. — Super corticem pini et abietis atque lignum pineum ad Jänkäjärvi et Maimalampi.

L. rufella Nyl. Lich. Lapp. or., p. 184. Ad Jalguba et Petrosavodsk legit Kullhem, teste Nyl.

L. symmictiza Nyl. in Flora 1873, p. 294. — H. L. F. 163. — "Facie *Lecideæ obscurellæ*, sed gonidiis in hypothecio, sporis sæpius (saltem spurie) 1-septatis, long. 0.009—12, crassit. 0.004 m. m. etc. bene distincta" Nyl. in litt. — Supra lignum ad Gorka (Simming).

L. enalliza Nyl. — H. L. F. 173. — Radicem abietis, loco umbroso ad Maimalampi inhabitantem legi. — *L. plebeja* Nyl. in Flora 1865, in parœcia Suojärvi supra lignum pineum lecta, ad hanc speciem, sec. Nyl., pertinet.

L. cyrtella Ach. Ad cortices et ligna per totum territorium verisimiliter frequens. — "Si *Lecanora*, ibi stirps propria", Nyl. in litt.

L. erysiboides Nyl. Klimskij ad lignum vetust. legit Simming.

L. adpressa Hepp. Ad Käpselkä lignicola (Kullh.); ad Suojärvi super truncum betulæ (basin vers.) *Ptilidium* vetust. obducens.

L. globulosa Flk. — H. L. F. 176. — Super ligna et cortices per totum territorium. — F. *pallens* Nyl. ad Solomeno super corticem populi (Simming).

L. glomerella Nyl. Teste Nyl. est forma macra hujus speciei ad Koselma lecta a beat. Simming.

L. denigrata Fr. Formam cerust. ad Tiudie legit Kullhem.

L. Stereocaulorum (Th. Fr.) Nyl. Lich. Lapp. or., p. 182. — H. L. F. 175. — Ad Kosa-gora in granulis thallinis *Stereocauli* parasistans (Simming).

L. subnigra Nyl. Flora 1873, p. 21. Ad Tiudie super lapidem calcaream, ferrosam.

L. sphæroides Smrft. Super muscos vetustos truncorum arborum frondosar. et saxorum (præsertim locis calcareis) sat frequenter per totum territorium. — F. *peralbata* Nyl. ad Perttiniemi (Simming, teste Nyl.).

L. epixanthoides Nyl. Ad Dianova-gora super corticem vetustum detexit el. Kullhem; dein ad Perttiniemi super latus rupis muscos incrustans nec non ad Jänkäjärvi supra corticem salicis semiputridum legi.

L. sabuletorum Flk. Locis calcareis inter vel supra muscos pluribi (Mundjärvi, Walkeamäki, Perttiniemi, Jänkäjärvi, Suojärvi) vidi.

**L. triplicans* Nyl. — H. L. F. 174. — Supra muscos vetustos et vegetabilia destructa satis frequenter per totum territorium, præsertim locis calcareis.

— f. *substipitata* Nyl. in litt.; **L. substipitata* Nyl. Lich. Lappon. or., p. 183. Muscos vetustos obducens ad Jalguba (Kullh.) et Walkeamäki (ipse) lecta. Formam apotheciis vetustis sæpe 1—4 aliis insidentibus (f. *prolifera* Nyl.) ad Maimalampi supra muscos legi.

— f. *tylocarpa* Nyl. in litt. *L. tylocarpa* Nyl. Lich. Lapp. orient., p. 150. In rupib. dolomit. supra muscos ad Lishmajärvi. – F. *leucorhypara* Nyl. in litt.: *L. leucorhypara* Nyl. Lichen. Lapp. or., p. 183. Ad Kargostrov supra muscos vetustos (Kullhem).

***L. meiobola* Nyl. in litt.; *Bilimbia microcarpa* Th. Fr. Lichen. Scand., p. 376. Ad Perttiniemi legit Kullhem, teste Nyl. in litt.

L. Nægelii (Hepp.) Stiz. Perttiniemi, super corticem (salicis?). "Epitheeium fuseonigricans, acido nitrico violascens", Nyl. in litt.

L. melæna Nyl. — H. L. F. 180. — Supra ligna coniferarum per totum territorium pluribi lecta. Sec. adnot. est freq. in regione occidentali.

L. luteola Ach. Ad Klimskij super corticem sorbi et ad Perttiniemi legit Simming.

L. arceutina (Ach.) Nyl. Ad Walkeamäki Peltigericola.

**L. hemipolia* Nyl. *L. arceutina* f. *hemipolia* Nyl. olim. Super corticem ulmi ad Dvoretz (vel Perttiniemi) legi.

L. inundata Fr., Nyl. in litt. Ad Petrosavodsk supra corticem vetust. juxta rivulum; saxicola quoque ad Tiudie (Simming, teste Nyl.).

L. subinundata Nyl. in litt.; differens a præcedente spermatiis duplo brevioribus (l. 0.005 m. m. teste Nyl.). Petrosavodsk, supra saxa in rivulo.

L. chlorotica (Ach.) Nyl. Super lignum betulinum, loco humido, ad Mökkö.

**L. intermedia* (Hepp.). Perttiniemi (Kullhem). "Differt a *L. chlorotica* vel *albescente* (Hepp.) præsertim sporis multo longioribus, in apotheciis e Perttiniemi long. 0.055—65 millim., crassit. fere 0.002 millim." Nyl. in litt.

L. herbarum Hepp., Nyl. in litt. Suojärvi ad calcifodinas supra muscos, vegetabilia destructa et terram.

L. abbrevians Nyl. — H. L. F. 186. — Inter Suunu—Suoju super corticem betulæ; quoque ad Präscha legit Kullhem teste Th. Fries (Lich. Scand., p. 362).

*L. bacillifera * subincompta* Nyl. Supra cortices arborum frondosarum pluribi lecta per totum territorium; etiam super juniperos (Perttiniemi) atque saxa calcarea (Mundjärvi et Walkeamäki pluribi; Sehungu).

— f. *epihypna* Nyl. in sched. Supra saxum calcareum muscos obducens ad Mundjärvi.

L. austerula Nyl. in Flora 1873, p. 20. In insula Pöpönsaari saxicola.

L. muscorum (Sw.) Ach. Ad calcifodinas prope Suojärvi et Walkeamäki supra muscos vetustos. Quoque Peltigericola ad Dianova-gora (Simming).

L. stenospora (Hepp.) Nyl. Super corticem salicis ad Mökkö, Jänkäjärvi et Dvorets legi.

L. hæmatomela Nyl. in Flora 1866, p. 85. Ad Petrosavodsk super lignum, loco ut videtur inundato (Simming).

L. pelidna Ach. Supra lapillos argillaceo-schistosos ad Suojärvi (pogost); Perttiniemi.

L. pezizoidea Ach. Ad Perttiniemi et Schungu supra latera rupium, muscos incolens.

L. geophana Nyl. Supra terram nudam ad calcifodinas prope Suojärvi et Mundjärvi.

L. leprodea Nyl. Super corticem juniperi ad Perttiniemi adhuc modo lecta (Kullhem). Forte haud est rara.

L. improvisa Nyl. — H. L. F. 189. — Ad Tiudie, Kendjärvi et Petrosavodsk (Kullhem) lignum et corticem pini incolens.

L. fossarum Duf., Nyl. Lich. Lappon. or., p. 185. Ad Walkeamäki legit Simming inter muscos supra terram loco, ut videtur, umbroso. — "*Lecidea*" *resinæ* Fr. f. super lignum resinosum ad Petrosavodsk et Pertnavolok (Simming).

L. vesicularis Ach. Walkeamäki in rupe calcarea supra terram arenosam.

L. squalida Ach. — H. L. F. 190. — In monte Walkeamäki ("Tiudie") legit Kullhem; in promontorio Ascheb supra muscos (ipse).

L. acervulata Nyl. In monte Walkeamäki supra terram arenosam et calcaream, inter alios lichenes vel eos obducens.

L. parasema Ach., Nyl. Perttiniemi, super corticem sorbi.

**L. latypea* Ach., Nyl. in litt. Ad Perttiniemi supra saxa dioritica.

L. leucoplacoides Nyl. in sched. In insula Pöpönsaari super saxa granitica cum *L. badioatra*.

L. glomerulosa DC., Nyl. — H. L. F. 192. — Lecta super corticem populi et salicis ad Mökkö et inter Suunu—Suoju. Secund. adnotationes meas est frequens (*"parasema"*).

L. enteroleuca Ach. Per totum territorium locis numerosis supra saxa lecta.

L. incongrua Nyl. Lich. Scand. In insula Pöpönsaari supra saxa calcareo-quartzosa.

L. vitellinaria Nyl. Prope Suunu, loco aprico, ventoso.

L. subnitida Hellb. in Nerikes lafveg., teste Nyl. - *L. platycarpiza* Nyl. in Flora 1873, p. 22. Super saxa quartzoso- vel granitoso-calcarea ad Suojärvi (pogost) et Walkeamäki (cum *Lecan. irrubata*).

L. acclinis Flot. Super corticem populi ad Selki et super ramulum vetust. ad Walkeamäki.

L. syncomista Flk., Nyl. In monte Walkeamäki supra terram (calcem continentem) et muscos.

L. limosa Ach. In regione occidentali, in campis arenosis, sterilibus, depressis, secus vias inter Soutajärvi—Lintajärvi (pluribi sat copiose) et inter Kostamus—Tumasjärvi vidi.

L. stenotera Nyl. Ad Kosa-gora supra terram arenosam, sterilem, legit A. Kullhem.

L. panæola Ach. Supra saxa dioritica et affinia frequens per totum territorium.

L. contigua (Fr.) Nyl. Per totum territorium supra saxa dioritica permultis locis lecta.

— f. *flavicunda* Nyl. Suojärvi, supra lapides dolomit., ferrosos.

— f. *platycarpa* (Ach.) Nyl. in litt. Ad Suojärvi pogost pluribi supra lapides et lapillos. Quoque ad Petrosavodsk (Kullhem).

— f. *steriza* Ach., Nyl. Supra saxa granitica (Simming).

**L. meiospora* Nyl. Super lapides et saxa granitica, dioritica et quartzosa pluribi lecta.

L. speirea Ach., Nyl. Supra saxa dioritica in Niihisaari legit Simming; quoque supra saxum diabas. prope Schungu (ipse). Formam thallo plumbeo-cinera

scente, lævigato (var. *meiosporoides* m.: = **L. subconfluens* Th. Fr., saltem p. p.) ad Suosaari et Perttiniemi legit Kullhem.

L. inconfluens Nyl. "Thallus plumbeo-albidus, sat tenuis, rimosus, orediosus; apothecia mediocria, plana, epithecio cæsiopruinoso, intus atra, strato hymeniali albicante; sporæ longit. 0.013—18 m. m., crassit. 0.007—8 m. m., hypothecium nigrum, lamina hymenial. iodo intensive cœrulescens, dein vinose violascens. — Affinis *Lecidea sorediza* Nyl. (*Lecid. albocærulescens* Mudd. Exs. N:o 181) et parum differens. Medulla ambabus iodo cærulescens" Nyl. in litt. Ad Tiudie in cacumine montis supra saxum dioriticum.

L. cyaniza Nyl. in Flora 1872, p. 359. Super saxa dura, calcem continentia haud rara videtur; lecta ad Suojärvi pluribi, Lischmajärvi et Mundjärvi.

L. polycarpa Flk., Nyl. Super saxa dioritica lecta ad Niihisaari (Simming) et Schungu.

L. tessellata Flk. In promont. Asheb super petram diabasicam.

L. prænubila Nyl. in Flora 1873, p. 21. Ad cataractam prope Koikari supra granitum cum *Lecan. argopholi*.

L. fumosa (Whlnb.) Nyl. In rupibus, locis apricis, adhuc modo ad Niinisaari (Kullh.) et Kendjärvi lecta.

L. lugubris Smrf., Nyl. — H. L. F. 191. — Super latus petræ granitoideæ prope Selki.

L. insularis Nyl. Klimskij (Kullhem); super saxa dioritica locis apricis ad Suunu, Schungu et Asheb legi.

L. phylliscina Nyl. in Flora 1873, p. 21. Prope pagum Selki super latus petræ erraticæ præruptum.

L. badio-atra Flk., Nyl. Suojärvi, in insula Pöpönsaari supra saxa granitica.

L. atro-alba Flot. Modo ad Suojärvi et Petrosavodsk adhuc lecta.

L. atro-albians Nyl. (= *L. conferroides* var. *polycarpa* Hepp., teste Nyl.). Ad Schungu supra latus saxi aridum.

L. petræa Flot. Per totum territorium pluribi lecta.

L. amphibia Fr., Nyl. in Sched. Ad Pyhäniemi super saxa littoralia.

L. lavata Ach., Nyl. In insula Pöpönsaari super saxum quartzosum.

L. geminata Flot. Suojärvi, super saxum schistosum, littorale; Koikari.

L. colludens Nyl. In insula Pöpönsaari super saxum calcareo-quartzosum.

L. coniops Whlnb., Nyl. in litt. In promontorio Asheb super saxa littoralia, diabasica, unacum *Lecanora cupreoatra* et *L. argopholi*.

L. myriocarpa DC., Nyl. Ligna, saxa et cortices incolens pluribi visa.

L. disciformis Fr. — H. L. F. 196. — Frequens.

**L. insignis* Næg. Pluribi (Welikaja-guba, Walkeamäki, Suojärvi, Kendjärvi, cet.) præsertim locis calcareis supra muscos et vegetabilia destructa.

L. nigritula Nyl. — H. L. F. 195. — Ad Solomeno super corticem pini legit Kullhem.

L. scabrosa Ach. Supra thallum *Bæomycetis rufi* ad Dianova-gora (Kullhem) et in insula quadam lacus Tumasjärvi; sterilis quoque ad Perttiniemi in latere aprico rupis supra muscos.

L. geographica (L.) c. forma *atrovirens* Schær. Vulgaris.

— var. *gerontica* Ach. Ad Perttiniemi super saxa dioritica (Simming).

L. ostreata (Hoffm.). In regione occidentali pluribi visa; quoque ad Gorka, Koselma et Petrosavodsk lecta (Simming, Kullhem).

— var. *myrmecina* (Ach.). Supra lignum pineum carbonatum ad Mökkö.

L. Friesii Ach. Supra lignum pini præsertim carbonatum ad Gorka, Petrosavodsk et Dianova-gora (Simming & Kullh.) atque ad Mökkö et inter Maimalampi—Porajärvi.

L. melancheima Tuck. Ad Tiudie, super lignum pini (Kullh.).

L. neglecta Nyl. Frequens, præsertim super saxa dioritica per totum territorium.

L. mediella Nyl. in litt.; *Arthoniae* sp. Nyl. olim. Lecta ad Porajärvi in sepimento atque in promont. Asheb super ramulos emortuos juniperi.

L. sylvicola Flot. — H. L. F. 145. — Saxicola ad Käpselkä (Simming).

L. botryocarpa Nyl., Flora 1865, p. 603. Ad Käpselkä super saxa detexit b. Simming.

Anm. Denna art har nyligen (Th. Fries. Lichenographia Scandinavica p. 562) uppgifvits vara identisk med *Lecidea apochroeella* var. *botryodes* Nyl. och *Lecidea tuberculata* Smrft. De två förstanförda skiljas dock lätt redan på färgen hos apothecierna, hvilkas hypothecium hos *L. botryocarpa* invändigt är mörkt blåaktigt, hos *L. botryodes* åter brunt. Hos den sistnämnde äro dessutom spermogonierna karakteristiska (Jmfr. Nyl. i Flora 1867, p. 373).

L. conferenda Nyl. Super latus aridum rupis diorit. ad Schunga legi; quoque ad Petrosavodsk super saxa dioritica (Simming).

L. sanguinaria Ach. Frequens.

— var. *affinis* Schær. Super saxa et ligna in monte Rogosa (W. Nyl.), ad Perttiniemi (Simming) et Suopohja (Kullhem).

L. Parmeliarum Smrft. Ad Jänkäjärvi et Porajärvi. super thallum *Parmeliae fraudantis.*

L. sociella Nyl. Ad Perttiniemi, supra *Lecid. triplicantem* et *L. epixanthoidem.*

L. attendenda Nyl. Ad Perttiniemi, supra thallum *Pilophori fibulae* (Simming).

L. citrinella Ach. Kosa-gora, supra terram inter *Solorinam croceam* (Simming).

— f. *arenicola* Nyl. Suojärvi, supra terram nudam.

Odontotrema minus Nyl. — H. L. F. 147. — Ad Petrosavodsk super lignum pineum (Kullhem); quoque e Jänkäjärvi adnotavi.

Trib. GRAPHIDEI.

Xylographa parallela (Ach.). Frequens.

— var. *pallens* Nyl. Saltem ad Kendjärvi, lignicola.

X. spilomatica (Anzi) Th. Fr. Lich. Scand., p. 639. Modo ad Dianova-gora (Simming) et Kendjärvi (ipse) super lignum pini vetustum adhuc lecta; verisimiliter est haud rara. Speciem hanc facile distinctam in Tavastia pluribi (Evo, cet.) frequenter vidi.

Agyrium rufum Fr. Super lignum pineum nonnullis locis adhuc lecta.

Opegrapha varia Pers. (*notha* Ach.). Ad Kendjärvi super corticem salicis.

O. pulicaris (Hoffm.) Nyl. in litt., incl. f. *diaphoram* (Ach.) *signatam*que (Ach.). Super cortices arborum frondosarum et juniperi haud rara per fere totum territorium: in reg. occident. tamen non est visa.

O. vulgata Ach. Ad Petrosavodsk ramulos abietis emortuos inhabitans.

Platygrapha periclea (Ach.) Nyl. Super corticem abietis ad Mökkö, Maimalampi et Mundjärvi; etiam corticem juniperi ad Koselma (Simming) et Kendjärvi incolens.

Arthonia lurida Ach. Supra lignum vetustum ad Petrosavodsk (Kullhem), Klimskij (Simming) et Jänkäjärvi (ipse).

A. astroidea Ach. Parce visa: ad Mundjärvi et Mökkö super corticem sorbi et alni. — F. *Swartzii* (Ach.) Nyl. supra corticem vetust. ad Dianova-gora (Kullhem).

A. punctiformis Ach. Supra ramos sorbi et ulmi ad Mökkö et Perttiniemi legi. — Forte est haud rara.

A. varians (Ach.) Nyl. Ad Suunu supra *Lecanoram glaucomam* parasitula.

A. patellulata Nyl. Supra truncos populorum per magnam territorii partem visa.

A. nephromiaria Nyl. Lich. Lapp. orient., p. 187. Ad Perttiniemi super thallum *Nephromii tomentosi* (Simming).

A. Scandinavica (Th. Fr.) Nyl., *A. Onegensis* Nyl. in Flora 1865 et Lich. Lappon. or., p. 187. — H. L. F. 18. — E Solomeno reportavit Kullhem; dein in sylvis subturfosis supra truncos abietum pluribi (Mökkö. Jänkäjärvi, Mundjärvi, cet.) frequenter vidi.

A. chroolepida Nyl. in Flora 1873, p. 22. Ad calcarias prope Mundjärvi ramulos emortuos abietis incolens.

A. cinereo-pruinosa Schær., Nyl. Lich. Lapp. or., p. 187. Klimskij, super corticem betulæ (Simming).

Graphis scripta Ach. Super corticem alni ad Solomeno (Kullhem) et Mundjärvi (ipse); Klimskij (Simming. Var. *pulverulenta* (Pers.) ad Mundjärvi super cort. sorbi.

Trib. PYRENOCARPEI.

Endocarpon miniatum Ach. Ad Petrosavodsk (Simming), Walkeamäki et Mundjärvi.

— var. *complicatum* (Ach.). In regione media pluribi.

**E. fluviatile* DC., Nyl. in litt. Ad Suopohja (Kullhem), Kendjärvi, Petrosavodsk et Ascheb visum.

E. rufescens Ach. In fissuris rupium montis Walkeamäki. Formam *lachneum* Ach. ibidem ("Tiudie") legit Kullhem.

Verrucaria tephroides (Ach.), Nyl. Lich. Scand., p. 267. Locis calcareis supra terram ad Walkeamäki, Mundjärvi. Jänkäjärvi et Suojärvi legi.

V. cartilaginea Nyl. Ad Walkeamäki supra muscos (Simming).

V. psorodea Nyl. Lich. Lappon. or., p. 188. Supra saxa quartzosa prope Tiudie legit Kullhem et ad saxa littoralia (in fissuris) prope Pyhäniemi (ipse).

V. Sendtneri (Krmphb.) Nyl. Pyrenoc., p. 33. Walkeamäki, super terram calcem continentem inter muscos et lichenes.

V. umbrina Ach. Lecta ad Petrosavodsk super saxa granitica (Simming).

V. areolata Ach., Nyl. in Sched. Super saxa littoralia, diabasica, in promontorio Ascheb.

V. virens var. *subnigricans* Nyl. Super saxa calcarea, dura, in monte Walkeamäki.

V. nigrescens Pers. Supra saxa ad Petrosavodsk legit Kullhem.

V. epigæa Ach. Haud rara in toto territorio.

V. margacea f. *latebrosa* Krb., Nyl. in Sched. In insula Pöpönsaari supra saxum.

— var. *æthiobola* Whlnb., Nyl. Suojärvi, supra lapillos schistosos.

V. inumbrata Nyl. in Flora 1864, p. 358. Pöpönsaari, super saxa calcarea.

V. devergens Nyl. Flora 1872, p. 362. Pöpönsaari, ad saxa calcarea.

V. cataleptoides Nyl. Lich. Scand., p. 272. In monte Walkeamäki super latus rupis dolomit.

V. pyrenophora Ach., Nyl. l. c., p. 273. Lishmajärvi, ad saxa dolomitica.

V. rupestris Schrad. Ad Walkeamäki et Mundjärvi super saxa calcarea, dura.

V. muralis Ach. Super saxa calcarea haud rara.

V. integra Nyl. Super saxa et lapides calcareos ad Walkeamäki (Simming), Tiudie et Suojärvi lecta.

V. umbrinula Nyl. Flora 1870, p. 37. Super saxa littoralia prope Suunu; quoque ad Lischmajärvi.

V. sphinctrinoidella Nyl. In insula quadam lacus Tumasjärvi supra arenam quartzosam, loco umbroso.

V. muscicola Ach. Ad Suunu, super *Leptohymenium filiforme.*

V. velutina Bernh. Supra terram argillaceam ad Kivatscho (Simming).

V. illinita Nyl. Lich. Lapp. or., p. 189. Ad Dianova-gora unacum *Pannaria triptophylla* super corticem sorbi (ut videtur) vetustum (Simming).

V. farrea Ach. Super corticem alni vetust. ad Mundjärvi.

V. epidermidis Ach. *(analepta).* — H. L. F. 149. — Specimina hujus speciei desiderantur, at verisimile est frequens.

V. grisea Schær. Suojärvi, ad corticem sorbi; Mökkö, supra ramulos sorbi.

V. punctiformis Ach. Super corticem alni et sorbi ad Schungu et Mundjärvi adhuc lecta.

V. oxyspora Nyl. Modo ad Petrosavodsk super corticem betulæ lecta (Günther); sine dubio est vulgaris.

V. tremulæ Nyl. Super truncos populorum ad Mökkö.

"*Thelopsis melathelia* Nyl. in Flora 1864, p. 358, Walkeamäki (Simming) ad saxa crescens supra *Hypnum cupressiforme* vetustum mixta inter *Lecanoram rubram* muscicolam" Nyl. Lichen. Lappon. or., p. 189.

Trib. PERIDIEI Nyl.

Thelocarpon superellum Nyl. Ad Pyhäniemi super lignum passim inundatum.

Th. epibolum Nyl. Supra thallum *Solorinæ croceæ* ad Kosagora (Simming) et Tumasjärvi (ipse).

Th. epilithellum Nyl. Ad Suojärvi pogost supra lapidem argillaceo-schistosum, nigrum legi.

Endococcus calcaricola Mudd. Ad Suunu et Pyhäniemi supra *Lecanoram gibbosam*.

E. triphractellus Nyl. Teste auctoris ad Tiudie supra thallum tenuem, sterilem, est lectus a beat. Simming.

Mycoporum ptelæodes (Ach.) Nyl. Supra corticem betulæ et alni ad Suojärvi et Tiudie.

M. elachistoterum Nyl. Lectum ad Porajärvi supra ramos sorbi.

Conspectus lichenum, in enumeratione præcedente allatorum:

COLLEMEI.

COLLEMA.

C. flaccidum *Ach.*
C. polycarpon *Schær.*
C. pulposum *Ach.*
— f. minus *Nyl.*
C. nigrescens *Ach.*
C. glaucescens *(Hoffm.).*
C. umbella *Tuck.*
C.? multipartitum *Sm.*
C.? aggregatum *(Ach.).*

LEPTOGIUM.

L. quadratum *Lahm.*
L. amphinodes *Nyl.*
L. humosum *Nyl.*
L. tenuissimum *(Sm.).*
*L. lophæodes *Nyl.*
L. subtile (*Schrad.*).
L. lacerum *(Sw.).*
— var. pulvinatum *(Ach.)*
L. Umhauense *(Awd.).*
L. scotinum *Ach.*
L. tremelloides *Ach.*
L. saturninum *(Dicks.).*
L. microscopicum *Nyl.*
L. muscicola *(Sw.).*

COLLEMOPSIS.

C. Schæreri *(Mass.).*

LICHENACEI.

CALICIEI.

CALICIUM.

C. disseminatum *Fr.*
C. chrysocephalum *Ach.*
— var. filare *Ach.*
C. phæocephalum *Turn.*
— var. flavum *(Ach.).*
*C. chlorellum *Whlnb.*
C. trichiale *Ach.*
*C. cinereum (*Pers.).*
**C. stemoneum *Ach.*
C. melanophæum *Ach.*
*C. brunneolum (*Ach.*).
C. paroicum *exsertum *Nyl.*
C. hyperellum *Ach.*
C. roscidum *Flk.*
— var. trabinellum *Ach.*
C. trachelinum *Ach.*
— var. xylonellum *Ach.*
C. quercinum *Pers.*
— var. lenticulare *(Ach.).*
C. curtum *Borr.*
C. pusillum *Flk.*
C. parietinum *Ach.*
*C. pallescens *Nyl.*

STENOCYBE.

S. byssacea *(Fr.).*

CONIOCYBE.

C. furfuracea *Ach.*
C. sulphurella (*Fr.*).
C. gracilenta (*Ach.*).

TRACHYLIA.

T. tigillaris *(Pers.).*
— var. prominula *Nyl.*
T. viridula (*Schær.*).
T. tympanella, f. minor.
— var. saxicola *Nyl.*

BÆOMYCEI.

BÆOMYCES.

B. rufus *DC.*
— var. carneus *Flk.*
B. roseus *Pers.*
B. icmadophilus *(Ehrh.).*
— f. lecanoroidea *Nyl.*

STEREOCAULEI.

PILOPHORON.

P. fibula *Auctt.*

STEREOCAULON.

St. paschale *(L.).*
St. coralloides *Fr.*
St. evolutum *Græv.*
St. tomentosum *Laur.*
*St. alpinum *Laur.*
St. condyloideum *Ach.*

CLADONIEI.

PYCNOTHELIA.

P. papillaria (*Ach.*).

CLADONIA.

Cl. pyxidata *(L.).*
— var. clorophæa *Flk.*
— var. symphycarpa *(Ach.).*
Cl. fimbriata *Hoffm.*
— var. fibula *Ach.*
— f. nemoxyna *(Ach.).*
— f. radiata *(Ach.).*
Cl. cariosa *(Ach.).*
Cl. acuminata *(Ach.).*
Cl.? decorticata *Flk.*
Cl. gracilis (hybrida *Ach.*).
— var. elongata *Ach.*
*Cl. cornuta *(L.).*
Cl. verticillata *Hoffm.*
Cl. cervicornis *(Ach.).*
Cl. cenocyna *Ach.*
Cl. degenerans (euphorea *Ach.*).
— var. anomæa *Ach.*
*Cl. trachyna *(Ach.).*
Cl. carneola *Fr.*
— var. bacilliformis *Nyl.*
Cl. botrytes *Hoffm.*
Cl. turgida *Hoffm.*
Cl. furcata *Hoffm.*
*Cl. racemosa f corymbosa *Nyl.*
— var. recurva *(Hoffm.).*
Cl. crispata *(Ach.).*
— var. divulsa *(Del.).*
*Cl. furcatiformis *Nyl.*
Cl. cenotea *Ach.*
Cl. cornucopioides (*L.*).
— var. pleurota *Flk.*
Cl. deformis *(L.).*
Cl. digitata *(L.).*
Cl. Flœrkeana *Fr.*,

Cl. macilenta *Ach.*, f.

CLADINA.

Cl. rangiferina *(L.)*.
Cl. sylvatica *(Hoffm.)*.
— var. alpestris *(L.)*.
— var. lacerata *(Del.)*.
Cl. uncialis *(L.)*.
— f. ramosissima *Coem.*
Cl. amaurocræa *(Flk.)*.
— var. destricta *Nyl.*

SIPHULEI.

THAMNOLIA.

Th. vermicularis *(L.)*.

USNEI.

USNEA.

U. barbata v. hirta (*L.*)
— var. florida (*L.*).
U. dasypoga *(Ach.)*.

EVERNIEI.

ALECTORIA.

A. chalybeiformis *(L.)*.
A. jubata *Ach.*
A. implexa *Ach.*
— f. cana *Ach.*
A. nidulifera *Norrl.*
A. bicolor *Ehrh.*
A. sarmentosa *Ach.*

EVERNIA.

E. furfuracea *(L.)*.
E. prunastri *(L.)*.
E. mesomorpha *Nyl.*
E. divaricata (*L.*).

RAMALINEI.

RAMALINA.

R. calicaris *(Ach.)*.
R. fastigiata *Pers.*
— f. nervosa *Nyl.*
R. intermedia *(Del.)*.
R. minuscula *Nyl.*
— var. obtusata *Arn.*
R. thrausta *(Ach.)*.
R. pollinaria *Ach.*

CETRARIEI.

CETRARIA.

C. islandica (*L.*).
— f. dilatata.
C. crispa *Ach.*
— f. subtubulosa *Fr.*
C. Delisei *Bor.*
C. aculeata (*Ehrh.*).
C. odontella *Ach.*

PLATYSMA.

P. nivale (*L.*).
P. sæpincola *Hoffm.*
P. ulophyllum (*Ach.*).
P. fahlunense (*L.*).
P. commixtum *Nyl.*
P. juniperinum (*L.*).
P. pinastri (*Scop.*).
P. glaucum (*L.*).
P. diffusum *Nyl.*

PARMELIEI.

PARMELIA.

P. olivetorum (*Ach.*).
P. cetrarioides *Del.*
P. saxatilis (*L.*).
— f. panniformis *Ach.*
*P. sulcata *Tayl.*
**P. omphalodes (*L.*).
P. fraudans *Nyl.*
P. conspersa *Ach.*
P. centrifuga (*L.*).
P. olivacea (*L.*).
*P. exasperata (*Ach.*).
P. prolixa (*Ach.*).
— v. panniformis *Nyl.*
P. subaurifera *Nyl.*
P. stygia (*L.*).
P. physodes (*L.*).
— f. labrosa *Ach.*
P. vittata (*Ach.*).
P. pertusa (*Schrank.*).
— var. sorediobola *Nyl.*

PARMELIOPSIS.

P. ambigua (*Wulf.*).
P. aleurites *Nyl.*

STICTEI.

STICTINA.

St. scrobiculata (*Scop.*).

STICTA.

St. pulmonacea (*L.*).

RICASOLIA.

R. Wrightii (*Tuck.*).

PELTIGEREI.

NEPHROMA.

N. arcticum (*L.*).

NEPHROMIUM.

N. lævigatum (*Ach.*).
N. subtomentellum *Nyl.*
N. tomentosum (*Hffm.*).
*N. isidiosum *Nyl.*
**N. rameum (*Schær.*).
***N. helveticum *Schær.*

PELTIDEA.

P. aphthosa (*L.*).
P. venosa (*L.*).

PELTIGERA.

P. malacea (*Ach.*).
P. canina (*L.*).
P. rufescens *Hoffm.*
*P. spuria (*Ach.*).
P. polydactyla *Hoffm.*
— var. microcarpa *Ach.*
P. horizontalis (*L.*).

SOLORINA.

S. crocea (*L.*).
S. saccata (*L.*).

PHYSCIEI.

PHYSCIA.

Ph. parietina (*L.*).
- v. polycarpa (*Ehrh.*).
*Ph. lychnea (*Ach.*).
Ph. ciliaris v. melanosticta *Ach.*
Ph. speciosa (*Ach.*).
Ph. pulverulenta (*Tayl.*).
*Ph. detersa *Nyl.*
Ph. muscigena (*Whlnb.*).
Ph. stellaris *Ach.*
*Ph. tenella (*Scop.*).
Ph. aipolia *Ach.*
Ph. melops (*Duf.*) *Nyl.*
Ph. cæsia (*Hoffm.*).
Ph. obscura (*Ehrh.*).
— v. sorediifera *Nyl.*
— v. lithotea *Ach.*
— v. virella (*Ach.*).
— v. sciastra *Ach.*
Ph. ulothrix (*Ach.*) *Nyl.*
*Ph. subciliaris *Nyl.*
**Ph. pityrophylla *Nyl.*

GYROPHOREI.

UMBILICARIA.

U. pustulata (*L.*).

GYROPHORA.

G. hirsuta (*Ach.*).
G. erosa *Hoffm.*
G. hyperborea *Hoffm.*
G. flocculosa *Hoffm.*
G. polyphylla (*L.*).

LECANOREI.

PANNARIA.

P. brunnea (*Sw.*).
P. lepidiota (*Smrf.*).
P. microphylla (*Sw.*).
P. triptophylla (*Ach.*).
*P. incrassata *Nyl.*
P. nigra (*Huds.*) *Nyl.*
P. furfurascens *Nyl.*
P. delicatula (*Th. Fr.*).

AMPHILOMA.

A. lanuginosum (*Ach.*).

LECANORA.

L. saxicola (*Poll.*) *Nyl.*
— v. albomarginata *Nyl.*

L. murorum (*Hoffm.*).
— v. obliterata *Pers.*
L. obliterans *Nyl.*
L. citrina (*Ach.*).
L. elegans *Ach.*

L. ferruginea *Ach.*
L. cerina (*Ehrh.*).
*L. stillicidiorum (*Wg.*).
L. pyracea (*Ach.*).
— v. holocarpa (*Ehrh.*).
L. Jungermaniæ (*Vahl.*).
L. sinapisperma *DC.*
L. irrubata *Ach.*, *Nyl.*

L. sophodes *Ach.*
*L. lævigata *Ach.*
**L. exigua *Ach.*
L. milvina (*Whlnb.*).
L. polyspora (*Th. Fr.*).
L. turfacea f. leucomelas *Th. Fr.*
— v. archæa *Ach.*
L. mniaræa *Ach.*
L. firma *Nyl.*
L badiella *Nyl.*

L. vitellina *Ach.*
— var. aurella *Ach.*
L. xanthostigma (*Ach.*).

L. melanaspis *Ach.*

L. dispersa (*Pers.*).
L. glaucoma (*Hoffm.*).
— v. Swartzii *Ach.*
*L. bicincta *Ram.*
L. allophana *Ach.*
L. epibrya *Ach.*
L. atrynea (*Ach.*).
— v. coilocarpodes *Nyl.*
L. chlarona (*Ach.*).
— v. coilocarpa (*Ach.*).
L. cateilea (*Ach.*).
L. distans *Ach.*
L. albella f. peralbella *Nyl.*
L. varia *Ach.*
— f. pleorytis *Ach.*
L. polytropa (*Ehrh.*).
*L. intricata (*Ach.*).
L. symmictera *Nyl.*
L. conizæa *Ach.*
L. orosthea *Ach.*
L. subintricata *Nyl.*
L. homopis *Nyl.*
L. argopholis (*Whlnb.*).
L. chlorophæoides *Nyl.*
L. epanora *Ach.*
L. dimera *Nyl.*
— f. dubitans *Nyl.*
L. Nylanderiana *Mass.*

L. hæmatomma *Ach.*
— var. porphyria *Ach.*

L. piniperda *Körb.*

L. cyrtellina *Nyl.*

L. fuscescens (*Smrft.*).

L. badia *Ach.*
L. atra *Ach.*

L. ventosa *Ach.*

L. parella (*L.*).
L. tartarea (*L.*).
— v. pallescens (*L.*).

L. cinerea (*L.*).
— v. sublutescens *Nyl.*
— v. subcretacea *Nyl.*
L. gibbosa (*Ach.*).
L. subdepressa *Nyl.*
— v. lævata (*Ach.*).
L. lacustris (*With.*).
L. cinereo-rufescens *Ach.*
— v. diamarta (*Whlnb.*).
L. cupreo-atra *Nyl.*
L. verrucosa (*Ach.*).

L. glaucocarpa (*Whlnb.*).
L. cervina (*Pers.*) *Nyl.*
L. fuscata (*Schrad.*).
— v. sinopica (*Sm.*).
L. peliscypha (*Whlnb.*).
L. smaragdula (*Whlnb.*).
L. Heppii (*Næg.*).

L. rubra (*Ach.*).

PERTUSARIEI.

PERTUSARIA.

P. ophthalmiza *Nyl.*
P. globulifera (*Turn.*), f.
P. leioplaca (*Ach.*).
— v. octospora *Nyl.*
P. inquinata (*Ach.*) *Th. Fr.*
P. carneopallida *Nyl.*
P. multipuncta (*Turn.*).

THELOTREMEI.

URCEOLARIA.

U. scruposa *Ach.*
*U. bryophila (*Ach.*).
(U. gypsacea *Ach.*, *Nyl.*).

LECIDEI.

LECIDEA.

L. cupularis *Ach.*
L. foveolaris (*Whlnb.*).
L. lutea (*Dicks.*).
L. pineti *Ach.*
L. congruella *Nyl.*

L. Tornoënsis *Nyl.*
L. lucida *Ach.*
L. coarctata *Ach.*
— f. cotaria (*Ach.*).
L. decolorans *Flk.*
*L. flexuosa *Fr.*
L. uliginosa *Ach.*
*L. fuliginea *Ach.*
— v. humosa (*Ehrh.*).
L. sanguineo-atra (*Ach.*).
L. fusca (*Schær.*).
L. apochrœella *Nyl.*
L. fuscorubens *Nyl.*
L. delineta *Nyl.*
L. Berengeriana (*Mass.*).
*L. cuprina *Nyl.*
L. miscelliformis *Nyl.*
L.? anthracophila *Nyl.*
L. vernalis (*L.*).
— v. epixanthoidiza *Nyl.*
*L. helvola (*Körb.*).
L. ocelliformis *Nyl.*
L. tenebricosa (*Ach.*).
— var erythrophæa (*Flk.*).
L. hypopta *Ach.*
L. albohyalina (*Nyl.*).
L. turgidula *Fr.*
L. Cadubriæ (*Mass.*).

L. obscurella v. heterella *Nyl.*
L. rufella *Nyl.*
L. symmictiza *Nyl.*
L. enalliza *Nyl.*
L. cyrtella *Ach.*
L. erysiboides *Nyl.*
L. adpressa *Hepp.*
L. globulosa *Flk.*
L. glomerella *Nyl.*
L. denigrata *Fr.*
L. Stereocaulorum (*Th. Fr.*).
L. subnigra *Nyl.*
L. sphæroides *Smrf.*
— f. peralbata *Nyl.*
L. epixanthoides *Nyl.*
L. sabuletorum *Flk.*
*L. triplicans *Nyl.*
— f. substipitata *Nyl.*
— f. tylocarpa *Nyl.*
— f. leucorhypara *Nyl.*
**L. meiobola *Nyl.*

L. Nægelii (*Hepp.*).
L. melæna *Nyl.*
L. luteola *Ach.*
L. arceutina (*Ach.*).
*L. hemipolia *Nyl.*
L. inundata *Fr.*
L. subinundata *Nyl.*
L. chlorotica (*Ach.*).
*L. intermedia (*Hepp.*).
L. herbarum *Hepp.*
L. abbrevians *Nyl.*
L. bacillifera *subincompta *Nyl.*
— f. epihypna *Nyl.*
L. austerula *Nyl.*
L. muscorum (*Sw.*).
L. stenospora (*Hepp.*).
L. hæmatomela *Nyl.*
L. pelidna *Ach.*

L. pezizoidea *Ach.*

L. geophana *Nyl.*
L. leprodea *Nyl.*
L. improvisa *Nyl.*

L. fossarum *Duf.*

L. vesicularis *Ach.*

L. squalida *Ach.*
L. acervulata *Nyl.*
L. parasema (*Ach.*) *Nyl.*
*L. latypea *Ach.*
L. leucoplacoides *Nyl.*
L. glomerulosa *DC.*
L. enteroleuca *Ach.*
L. incongrua *Nyl.*
L. vitellinaria *Nyl.*
L. subnitida *Hellb.*
L. acclinis *Flot.*
L. syncomista *Flk.*

L. limosa *Ach.*
L. stenotera *Nyl.*

L. panæola *Ach.*
L. contigua (*Fr.*).
— f. flavicunda *Nyl.*
— f. platycarpa (*Ach.*).
— f. steriza *Ach.*
*L. meiospora *Nyl.*
L. speirea *Ach.*
L. inconfluens *Nyl.*
L. cyaniza *Nyl.*
L. polycarpa *Flk.*
L. tessellata *Flk.*
L. prænubila *Nyl.*
L. fumosa (*Whlnb.*).
L. lugubris (*Smrf.*) *Nyl.*
L. insularis *Nyl.*
L. phylliscina *Nyl.*

L. badio-atra *Flk.*
L. atroalba *Flot.*
L. atroalbicans *Nyl.*
L. petræa *Flot.*
L. amphibia *Fr.*

L. lavata *Ach.*
L. geminata *Flot.*
L. colludens *Nyl.*

L. coniops *Whlnb.*
L. myriocarpa *DC.*

L. housciformis *Fr.*
*L. insignis *Næg.*

L. nigritula *Nyl.*

L. scabrosa *Ach.*
L. geographica (*L.*).
— f. atrovirens *Schær.*
— v. gerontica *Ach.*

L. ostreata (*Hoffm.*).
— v. myrmecina (*Ach.*).
L. Friesii *Ach.*
L. melancheima *Tuck.*
L. neglecta *Nyl.*
L. mediella *Nyl.*

L. sylvicola *Flot.*
L. botryocarpa *Nyl.*
L. conferenda *Nyl.*

L. sanguinaria *Ach.*
— v. affinis *Schær.*

L. Parmeliarum *Smrf.*
L. sociella *Nyl.*
L. attendenda *Nyl.*
L. citrinella *Ach.*
— f. arenicola *Nyl.*

ODONTOTREMA.

O. minus *Nyl.*

GRAPHIDEI.

XYLOGRAPHA.

X. parallela (*Ach.*)
— v. pallens *Nyl.*
X. spilomatica (*Anzi.*).

AGYRIUM.

A. rufum *Fr.*

OPEGRAPHA.

O. varia *Pers.*
O. pulicaris (*Hoffm.*)
O. vulgata *Ach.*

PLATYGRAPHA.

P. periclea (*Ach.*).

ARTHONIA.

A. lurida *Ach.*
A. astroidea *Ach.*
A. punctiformis *Ach.*
A. varians (*Ach.*).
A. patellulata *Nyl.*
A. nephromiaria *Nyl.*
A. Scandinavica (*Th. Fr.*).
A. chroolepida *Nyl.*
A. cinereo-pruinosa *Schær.*

GRAPHIS.

G. scripta *Ach.*

PYRENOCARPEI.

ENDOCARPON.

E. miniatum *Ach.*
— v. complicatum (*Ach.*).
E. fluviatile *DC.*
E. rufescens *Ach.*
— f. lachneum *Ach.*

VERRUCARIA.

V. tephroides (*Ach.*).
V. cartilaginea *Nyl.*
V. psorodea *Nyl.*
V. Sendtneri (*Krmph.*).
V. umbrina *Ach.*
V. areolata *Ach.*
V. virens v. subnigricans *Nyl.*
V. nigrescens *Pers.*

V. epigæa *Ach.*
V. margacea f. latebrosa *Krb.*
— v. æthiobola *Whlnb.*
V. inumbrata *Nyl.*
V. devergens *Nyl.*
V. cataleptoides *Nyl.*
V. pyrenophora *Ach.*
V. rupestris *Schrad.*
V. muralis *Ach.*
V. integra *Nyl.*
V. umbrinula *Nyl.*
V. sphinctrinoidella *Nyl.*
V. muscicola *Ach.*
V. velutina *Bernh.*
V. illinita *Nyl.*
V. farrea *Ach.*
V. epidermidis *Ach.*
V. grisea *Schær.*
V. punctiformis *Ach.*
V. oxyspora *Nyl.*
V. tremulæ *Nyl.*

THELOPSIS.

Th. melathelia *Nyl.*

PERIDIEI.

THELOCARPON.

Th. superellum *Nyl.*
Th. epibolum *Nyl.*
Th. epilithellum *Nyl.*

ENDOCOCCUS.

E. calcaricola *Mudd.*
E. triphractellus *Nyl.*

MYCOPORUM.

M. ptelæodes (*Ach.*)
M. elachistoterum *Nyl.*

Helsingforsiæ, Febr. 1875.

Några iakttagelser rörande fröbildningens periodicitet hos tallen och granen samt rörande ekorrens förekommande i Finland.

Af

A. BLOMQVIST.

Att de olika trädslagen icke hvarje år, utan endast efter vissa mellantider fruktificera rikligt, är ett allmänt kändt förhållande. Dessa så kallade fröår, hvilka af forstmännen iakttagas såväl för insamlingen af trädfrö, som för skogens naturliga föryngring, inträffa icke samtidigt, ej heller lika ofta hos olika trädslag. Vissa trädslag, såsom björk, asp, al, pil-arterna, alm, lönn, m. fl., bilda ofta och rikligt frö: andra deremot, såsom eken och barrträden, mera sällan. Björken och aspen bära frö de flesta år, men icke alltid lika mycket. Äfven hos dessa trädslag är den rikare fröbildningen endast periodisk, hvilket till och med blifvit iakttaget af vår allmoge, som i vissa trakter anser en rik blomning hos aspen utgöra ett förebud till missvext.

Den som fäst sig vid blomning och fröbildning endast hos enstaka, isynnerhet vid vägar eller öppna platser stående eller hos äldre träd, men icke hos skogarne i stort, kunde lätt vara böjd att tro, det skogsträden, t. ex. tallen, hvarje år fruktificera. Emellertid är fröbildningens periodicitet genom forstmännens iakttagelser i medlersta Europas kulturländer under mer än ett sekel fullkomligt konstaterad. Fröåren utmärka sig nemligen icke derigenom, att enstaka eller fristående träd bära frukt, hvilket hos dylika träd i mer eller mindre grad inträffar de flesta år, utan ett fröår karakteriseras deraf, att ung och medelålders skog i slutna

bestånd bär rikligt frö. De olika fröåren äro icke lika ymniga med hänseende till deras frömängd. Redan i mycket gamla tider skilde man i Tyskland för de s. k. bärande träden, eken och boken, emellan fulla, halfva och fjerdedels fröår (Vollmast, Halbmast, Viertelmast*). De bästa iakttagelser om fröår anställas der, hvarest insamling eller uppköp af trädfrö eger rum, och der man af den olika fröqvantitet, som erhållits, äfvensom af priset kan bedöma hurudant ett visst fröår varit.

Till följd af ett under en följd af år bedrifvet regelbundet uppköp af tallkottar å Forstrevieren i Preussen har man der iakttagit följande rörande fröåren i tallskog:

1) i provinsen Preussen hafva 10 fulla fröår inträffat under de sednaste 37 åren: af de sistförflutna 16 åren hafva 10 kunnat användas till uppköp af kottar:
2) i provinsen Posen hafva 10 fulla fröår inträffat under de sednaste 38 åren: af de sistförflutna 16 åren hafva 10 blifvit använda till uppköp af kottar;
3) i provinsen Pommern hafva 10 fulla fröår inträffat under de sednaste 33 åren; af de 14 sistförflutna åren hafva 10 blifvit använda till uppköp af kottar:
4) i provinsen Schlesien hafva 10 fulla fröår inträffat under de sednaste 37 åren; af de sistförflutna 16 åren hafva 10 blifvit använda till uppköp af kottar:
5) i provinsen Brandenburg hafva 10 fulla fröår inträffat under de sednaste 34 åren: af de sistförflutna 16 åren hafva 10 blifvit använda till uppköp af kottar;
6) i provinsen Sachsen hafva 10 fulla fröår inträffat under de sednaste 32 åren; af de sistförflutna 13 åren hafva 10 blifvit använda till uppköp af kottar;
7) i provinsen Hessen-Nassau hafva 10 fulla fröår inträffat under de sednaste 30 åren; af de sistförflutna 15 åren hafva 10 blifvit använda till uppköp af kottar.

I de vestra provinserna, der klimatet är mildare, inträffa de fulla fröåren — hvad man a priori kunnat antaga — oftare än i de östra.

*) Uti en vid Mühlhausen belägen större löfskog har under sednaste 32 år, från år 1842 till år 1874, inträffat rika fröår hos eken hvarje 10:de och hos boken hvarje 13:de år.

Att döma af de uppköpta qvantiteterna af tallkottar hafva följande år i de flesta trakter varit särdeles rika fröår:
under perioden från 1840—50 åren 1843, 1846 och 1848.
„ „ „ 1850—60 „ 1850, 1852, 1858 och 1859.
„ „ „ 1860—70 „ 1860, 1864 och 1867.

Deremot voro följande år särdeles fattiga på tallfrö:
under perioden från 1840—50 åren 1844 och 1849.
„ „ „ 1850—60 „ 1855 „ ~~18~~. 1857.
„ „ „ 1860—71 „ 1866 „ 1869.

Denna ur "Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen, herausgegeben von B. Danckelmann" hemtade notis är af särdeles intresse, emedan fröårens periodicitet i tallskog ingenstädes blifvit så noggrant observerad som i Preussen.

Af samma notis framgår äfven att en märkbar olikhet egt rum hos fröåren uti trakter, hvilka icke äro belägna särdeles aflägset från hvarandra.

Då vid Evois forstinstitut allt sedan år 1860 alla fröår blifvit begagnade till uppköp af tallkottar, har jag varit i tillfälle iakttaga att rika fröår i tallskog här inträffat endast under åren 1860, 1871 och 1875, af hvilka fröåret 1860 var rikast och lemnade de största kottar, samt dernäst året 1871 och sist år 1875, som snarare bör benämnas "ett till uppköp användbart" än ett fullt fröår. Emellan åren 1860 och 1871 inträffade icke här några fröår i tallskog. År 1866 om våren träffades visserligen något kottar på träden, men ett till insamling eller uppköp af kottar användbart fröår var detta ej.

Såvidt jag genom egna resor och meddelanden af andra personer kunnat erfara, hafva nyssnämnde rika fröår i tallskog inträffat samtidigt i södra och medlersta Finland.

I nordliga delarne af landet synas deremot fröåren åtminstone icke alltid hafva inträffat samtidigt med dem i Tavastland. Sålunda uppköptes tallkottar genom forstförvaltningarne i Pudasjärvi och Haukipudas år 1869. I Alajärvi forstrevier af Vasa län uppköptes under nödåret 1868 något tallkottar. År 1871 var fröår uti tallskogarna jemväl i nordliga Finland, hvilket framgår deraf att tallkottar då uppköptes inom Ijo, Kuusamo och Haukipudas forstrevierer.

Antagligen förefinnes äfven någon viss olikhet uti ifrågavarande afseende emellan den vestra och den östra delen af landet, ehuru iakttagelser härom saknas.

I Tyskland inträffa fröår hos skogsträden icke samtidigt med dem i Finland. Sålunda var i Preussen i fjol ett rikt, men i år ett fattigt fröår i tallskog — eller ett rent omvändt förhållande till det hos oss.

I saknad af alla direkta iakttagelser om fröårens periodicitet i tallskogarna hos oss före år 1860, har jag sökt på indirekt väg utröna detta för skogshushållaren intressanta och vigtiga förhållande. Redan i flere år hade jag iakttagit att man i sydöstra Tavastland träffar yngre tallbestånd endast af vissa åldrar, medan deremot bestånd af en mellanliggande ålder fullkomligt saknas. Under resor för forstligt ändamål i medlersta och södra Finland åren 1867 och 1869 blef jag i tillfälle att närmare undersöka detta af periodiciteten hos fröåren härrörande förhållande, hvilket skedde sålunda att ett stort antal profträd, tagna från en mängd olika bestånd afskuros vid rothalsen och på det noggrannaste undersöktes till deras ålder. Det visade sig äfven här att dessa ungskogar voro fullkomligt jämnåriga och att dylika bestånd endast funnos af vissa åldrar, men deremot saknades af mellanliggande ålder.

Af dessa undersökningar framgick det resultat, att före år 1860 rika fröår måste hafva infallit under åren 1854, 1846 och 1839. Rika fröår i tallskog skulle således hafva inträffat 6 gånger under senast förflutna 36 år, nemligen under åren 1839, 1846, 1854, 1860, 1871 och 1875. — Man kan derföre antaga en periodicitet af 6 till 7 år emellan dylika år.

Fröårens återkommande i granskog har jag deremot varit mindre i tillfälle att utröna. Ett rikt fröår egde rum hos detta trädslag år 1865, då äfven kottar uppköptes vid Evois forstinstitut. År 1870 voro granskogarne temmeligen rika på frö och äfven år 1874 förefunnos något grankottar. Under nästnämnde år egde dock icke insamling eller uppköp af grankottar rum, och det sednaste året kan knappast anses som ett fröår. Fröår i granskog torde sannolikt ofta

inträffa året före ett dylikt i tallskog. En förestående rik blomning uti granskog förebådas ej sällan deraf att under föregående höst och vinter på marken träffas småqvistar, lösryckta af ekorrar och korsnäbbar, hvilka lifnära sig med de redan under föregående sommar utvecklade blomknopparne. Sjelfva orsaken till fröårens periodicitet torde vetenskapen ännu lemnat till det mesta outredd. Förutom de okända, af trädets inre fysiologiska natur härrörande, omständigheter, hvilka torde utöfva ett hufvudsakligt inflytande på denna intermittens, inverka äfven en mängd yttre förhållanden otvifvelaktigt deruppå. Så inträffa fröåren vida oftare i ett varmt än i ett kallt klimat; hos granen på slättlandet och i de lägre bergen i Tyskland hvarje 3:dje till 4:de år, men i de högre bergstrakterna endast efter mellantider af 6 till 8 år. I Finland inträffa fröåren långt mindre ofta än i medlersta Europa, och ju längre man kommer mot norden inom vårt eget land, desto sparsammare blir fröproduktionen. Hermann Schacht, som i det af honom utgifna arbetet "Der Baum" (2 upplagan, 1860) skildrat blomknopparnas utveckling, uttalar den åsigt, att trädslagens blomning främst måste bero af väderleken under föregående sommar, emedan blomknoppen redan då anlägges. Denna åsigt torde äfven ega sin riktighet hos oss, ty i främsta rummet synes en varm sommar gifva upphof till en rik blomning och fröbildning hos våra barrträd. Enligt all sannolikhet voro de kalla somrarna under föregående årtionde orsak dertill att efter år 1860 icke något fröår i tallskog inträffat förr än år 1871, hvilket sistnämnda fröår åter var en följd af den varma sommaren 1868. Under nyssnämnde för Finland så olycksdigra decennium var således missväxt till och med hos skogsträden. Det förefaller som om somrarna då varit alltför korta, kalla och fuktiga, för att blomknoppar skulle kunnat anläggas. Då hvarje stadium af vegetationens utveckling beror af en viss qvantitet eller af ett visst minimum af värme, så måste detta isynnerhet äfven vara fallet med blomknoppens anläggning under senare delen af sommaren. I det mest kalla klimat, såsom i de högsta bergs-

trakter, upphöra träden slutligen att fruktificera, eller göra detta endast ytterst sällan. Granen fortplantar sig der ofta genom afläggare från dess långs marken krypande grenar. De flesta rika fröår i våra tallskogar synas hafva inträffat kort efter de tid efter annan återkommande ovanligt heta och torra somrar, då skogarna hemsökas af fareldar, hvarföre de äfven länge ihågkommas såsom “stora brandår”. Dessa samverkande omständigheter hafva sålunda i stort taget utgjort de mest verksamma orsakerna till våra skogars förstöring och till deras föryngring.

Periodieiteten vid barrträdens fröbildning hos oss står i nära sammanhang med ekorrens (*Sciurus vulgaris* Linn.) förekommande. Att detta djur endast efter vissa mellantider uppträder i stor mängd är enligt Nilssons Fauna ett redan länge kändt faktum. Der omnämnes följande: “Det har länge varit en sägen bland allmogen i somliga landsorter, att ekorrarna under vissa år, sedan de mycket förökat sig, anställa vidsträckta vandringar från en trakt till en annan. Under sin resa på Gottland 1741, fick Linné af folket derstädes den underrättelsen, att ekorrarna flyttade bort hvart 7:de år, att derefter nästan inga funnos, men att de efter hand förökade sig till 7:de året, då de åter företogo sina vandringar“. Der omnämnes vidare, att äfven i andra orter ekorrens vandringar blifvit observerade. I Finland är ekorrens uppträdande likaså periodiskt; den finnes vissa år å en trakt i stor mängd, men saknas åter nästan fullkomligt under mellanåren, hvilket förhållande allmänt uppgifves af jägare bland allmogen från olika delar af landet.

Såsom bosatt i en större skogstrakt och vid resor till andra orter, har jemväl jag varit i tillfälle att iakttaga denna periodicitet. Härvid har jag funnit, att ekorrens uppträdande under de senast förflutna 15 åren egt rum samtidigt med fröåren i barrskogarne. Då flere fattiga fröår inträffa efter hvarandra, kan man under flere dagar vandra omkring i vidsträckta skogar utan att se ett enda ekorrspår, men då ett fröår inträdt kan man knappt gå femhundra alnar utan att stöta på ett spår af detta djur. För min del anser jag det

derföre otvifvelaktigt, att ekorrens periodiska förekommande i större mängd och dess vandringar bero af fröåren i barrskogarne. Redan under vintern före en rik blomning infinna sig dess rekognoscerande förtrupper. lifnärande sig bland annat äfven af trädens blomknoppar. Om rik blomning samtidigt inträffar hos tallen och granen, så erbjuda granskogarna under den första och tallskogarna under den andra påföljande vintern ymniga förråder af näring åt den alltmera tillväxande generationen af ekorrar. Under den närmaste vintern efter ett rikt fröår i tallskog visar sig blott ett ringa antal ekorrar, men ännu en vinter senare hafva dessa djur nästan försvunnit.

Då jag år 1868 om hösten under en resa för forstligt ändamål uppehöll mig i Öfver-Torneå (Alkula socken), meddelade mig den der stationerade forstuppsyningsmannen N. Lang, att ekorren i dessa trakter uppträder i tvänne olika färgdrägter, af hvilka den ena har en mörkare färg längs ryggen, svansen och öronen, och kallas Kuusen-orava (granekorre) till skilnad från den andra, som är ljusare och kallas Männyn-orava (tallekorre). De skulle dessutom åtskilja sig derigenom. att den förre helst uppehåller sig i gran- och den sednare i tallskog. Äfven af andra personer erfor jag här, att ekorr-skyttarna allmänt åtskilja dessa tvänne olika former, äfvensom att ifrågavarande djurart uppträder endast periodiskt och sålunda t. ex. saknats under de år som närmast föregingo 1868.

Dessa meddelanden väckte emellertid hos mig den misstanke, att möjligen äfven i dessa nordliga trakter fröår hos granen ofta plägade inträffa ett år före dylika år hos tallen, och att ithy fall särskiljande af en Kuusen-orava och en Männyn-orava endast kunde bero deraf att djuren under det ena året uppehöllo sig i granskog och under det följande i tallskog.

Det syntes mig äfven sannolikt, att man från de trakter af landet, der noggranna iakttagelser saknades, borde kunna erhålla helst någon upplysning om fröårens periodiska inträffande, om man af ortens skyttar skulle efterfråga under hvilka år ekorrar förekommit i större myckenhet.

På derom gjord anhållan har Herr N. Lang i senaste vinter tillsändt mig skinnen af tvänne i sistlidne December månad skjutna exemplar, det ena af en kuusen-orava, det andra af en männyn-orava. I saknad af hela exemplar, hvilka dock framdeles blifvit åt mig utlofvade, tager jag mig friheten till Sällskapet pro Fauna et Flora Fennica nu redan insända dessa tvänne skinn, hvilket äfven föranledt mig till ofvanstående meddelande.

Evois den 24 April 1875.

Symbolæ ad Mycologiam fennicam.

Auctore

P. A. KARSTEN.

III.

X.

Peziza Syrjensis n. sp. — Apothecia sessilia, urceolata, margine integerrimo, lævia, subfurfuracea, flava, fundo in olivaceum vergente, altit. et latit. 1 cm. — Supra terram arenosam specimina tria insimul in Syrjöås mense ineunte Septembri hujus anni (1874) legimus, sed perdidimus, qvare definitionem pleniorem dare non possumus.

Peziza Thümenii Karst. in Thüm. Mycoth. univers. — Apothecia subiculo tomentoso, denso, albido insidentia, dense gregaria, sæpe confluentia, primitus obconoidea, demum explanata, in stipitem brevissimum crassum attenuata, epithecio plano-concavo, margine tenui, membranaceo, crenulato, extus subgranulosa, primo tota pallida, mox flava vel citrina, deorsum pallescentia, latit. 1—3 mm. Asci cylindracei, jodo haud tincti, longit. 140 mmm. (pars sporif.), crassit. 12—14 mmm. Sporæ 8:næ, monostichæ, ellipsoideæ vel oblongatæ, uniguttulatæ, hyalinæ, longit. 22—24 mmm., crassit. 8—10 mmm. Paraphyses filiformes, apice leviter curvulæ et incrassatæ. — Supra muscos, acus aliaque corpora in silva Syrjöås, unico loco umbroso, mensi Septembri abundanter obvia. — Species admodum insignis, subiculo effuso, tomentoso, denso varia corpora Tapesiarum more obtegente. *Pezizam omphalodem* in memoriam revocat.

Rutstroemia gracilipes n. sp. — Apothecia sparsa, stipitata, glabra. Cupula concava, sicca convexa, alutacea vel rufescens, latit. circiter 3 mm. Stipes deorsum attenuatus, subflexuosus, pallidior, gracillimus, maxima parte terrae immersus, altit. circiter 1 cm. Asci cylindracei, apice jodo dilute cærulescentes, longit. circiter 120 mmm. (pars sporif.), crassit. 11—12 mmm. Sporæ 8:næ, monostichæ, ellipsoideæ vel sphæroideo-ellipsoideæ, guttulis duabus, apicalibus, exiguis præditæ, hyalinæ, longit. 14—20 mmm., crassit. 9—11 mmm. Paraphyses filiformes, graciles. — In terra humosa prope Mustiala specimina perpauca d. 21 mensis Septembris legimus. — Cum *R. homocarpa* et *R. macilenta* comparanda, sed ab utraque sporis majoribus, colore alutaceo etc. mox distincta.

Helotium Persoonii (Moug.) Karst. *Stamnaria Persoonii* Fuck. Symb. myc. p. 309, ad Mustiala in Eqviseto arvensi mense Junii 1871 et 1872 et in sepulcreto parœciæ Tammela in Eqv. hiemali mensibus Augusto—Octobri 1873 et 1874 copiose a nobis lectum. — Sporæ oblongatæ, longit. 14—19 mmm., crassit. 6—7 mmm.

Lophiostoma præmorsum (Lasch.) Fuck. Symb. myc. p. 157, in caulibus Rubi idæi aridis nascens, prope Mustiala mense Aprili semel nobis obviam venit.

Leptosphæria Crepini (West.) De N. mensibus Augusto—Octobri hujus anni pluribus locis circa Mustiala occurrit. — Sporæ usque ad 26 mmm. longæ et 10 mmm. crassæ.

Chætomium Fieberi Cord. in charta putrescente hoc anno copiose legimus.

Mustiala, m. Novembri 1874.

XI.

Agaricus (Entoloma) qvispviliaris Karst. in Not. Sällsk. pro Faun. et Flor. Fenn. Förh. 9:de H., 1868, p. 329, ineunte mense Julio hujus anni (1875) prope lacum Salois in paroecia Tammela unico loco udo, umbroso et ster-

corato haud parce nobis obviam venit. — Species facillime et optime dictincta, *Ag. placentæ* proxima. — Pileus leniter carnosus, convexo-expansus, vix umbonatus, lævis vel leniter pruinatus, udus atrofulvus, marginem versus dilutior (fulvescens), siccus badiofulvescens vel badionigrescens, usque 4,5 cm. latus. Stipes sursum incrassatus demumque vulgo complanatus, basi curvatus, primo medulla alba farctus, dein cavus, badiofulvus, sursum pallidior, pruinosus seu furfurellus, circiter 4 cm. altus, 2—4 mm. crassus. Lamellæ emarginato-adnexæ, confertæ, ventricosæ vel postice latiores, incarnato-pallidæ. Sporæ ellipsoideæ, læves, hyalinæ, longit. 9—10 mmm., crassit. 4—5 mmm. — Subcæspitosus. Odor debilis, haud gratus. Sapor fere nullus.

Agaricus (Galera) flexipes Karst. — Pileus campanulatus, obtusus, carnosulo-membranaceus, udus ferrugineus et pellucide striatulus, jove sicco ochreopallens, 1 cm. vel paullo ultra latus. Stipes æqualis, flexuosus, e pallido ferruginascens, albo-fibrillosus, apice albo-pruinosus, 2—3 cm. altus, 1,5 mm. circiter crassus. Lamellæ adnexæ, confertæ, oblongatæ, acie leniter crenulatæ, pallido-ferruginascentes. Sporæ ellipsoideæ, læves, eguttulatæ, flavescentes seu fuscidulæ, longit. 10—12 mmm., crassit. 5—6 mmm. — Inter ramenta lignea prope Mustiala die 20 mensis Maji hujus anni parcius lectus. — Gregarius. Ab affini *Ag. tenero* stipite flexuoso, breviore, pileo obtusiori aliisque notis differens.

Chailletia Karst. Myc. fenn. I, pp. 21 et 241 in „*Karstenia* Fr. in litt.” mutanda est.

In Hedwigia 1875, N:o 2, p. 26, D:r **G. Winter** genus Pyrenomycetum novum ”*Hypocreopsis*” dicavit, quum autem hocce nomen alio generi antea (vid. Karst. Myc. fenn. II, p. penultim.) a nobis est impositum, genus a Cl. Wintero conditum ”*Selinia*” nominare nobis liceat.

Sphærella lycopodina Karst. Fung. Fenn. exsicc. 569 (1866) eadem est ac *Sphærella Niesslii* Auersw. in litt. Niessl, Beitr. zur Kenntn. der Pilz. p. 19 (1872) = *Gnomonia Niesslii* Auersw. in Rab. Fung. eur. 1154.

Pleospora comata Niessl. Beitr. zur Kenntn. der Pilz. p. 30 (1872) = *Sphæria abscondita* Karst. Enum. Fung. Lapp. orient. p. 216 (1866) a *Pleospora herbarum* polymorpha specie haud est distinguenda. E descriptione huc quoque forte pertinet *Pleospora echinops* Hazsl. in Verh. der k. k. zool.-bot. Gesellsch. in Wien. Band XXIII (1873) et in Hedw. 1874, N:o 9, p. 141.

Pleospora papillata Karst. Myc. fenn. II, p. 71, vix dubie identica est cum *Pleospora petiolorum* Fuck. Symb. Myc. p. 132.

Ex Nob. Rostafinskio in litt. *Anixia spadicea* Fuck. Symb. Myc. p. 91. Karst. Myc. fenn. II, p. 190, *Tubulina bicolor* Pers., *Didymium parietinum* Schrad., *Licea sulphurea* Wallr. et *L. pannorum* Wallr. unam eandemque speciem sistunt.

Ceratium hydnoides Alb. et Schw. in Fennia australi et media sat frequenter provenit.

Ceratium porioides Alb. et Schw. semel in regione Mustialensi reperimus.

Licea flexuosa Pers. Syn. Fung. p. 197 supra lignum pineum in Mustiala fine mensis Septembris 1866 est lecta.

Tubulina cylindrica (Bull.) De C. in ligno pineo prope Mustiala autumno sat raro obvenit.

Stemonitis splendens Rostaf. haud procul ab oppido Vasa die 2 mensis Augusti 1867, in ligno pineo putrido vigens, visa est.

Lamproderma columbinum (Pers.) in Fennia australi rarius nobis obviam venit, autumno.

Enteridium simillimum Rostaf. in Alno incana vetusta prope lacum Pähkijärvi in paroecia Tammela die 20 mensis Septembris 1867 invenimus. — Species rarissima. adhuc tantum in Fennia observata.

Enerthenema papillatum (Pers.) Rostaf. in Mustiala supra ligna abietina mense Septembri 1874 parcius legimus.

Badhamia utricularis (Bull.) Berk., **melaleuca* Nyl. in Fennia meridionali ad truncos Salicis capreæ prostratos hieme et vere passim, v. c. Mustiala, Helsingfors, Åbo, Merimasku.

Physarum virescens Ditm. Supra Hypna viva in regione Mustialensi mense Augusto exeunte 1866 rarissime deprehensum.

Physarum leucophæum Fr. in sacellania Merimasku mense Augusto 1860 supra muscos vivos viguit.

Fuligo varians Somm. cortice stipato supra Betulam et Populum mensibus Augusto et Septembri in Fennia australi haud raro provenit.

Fuligo varians *y. ecorticatum* Rostaf. in prato Myllyperä prope Mustiala die 3 mensis Septembris 1874 supra folia et caules Vaccinii Vit. Idææ viva vel semiemortua sat copiose obvenit.

Chondrioderma difforme (Pers.) Rostaf. supra caules Trifolii et gramina emortua nec non ad ramulos in Fennia australi mensibus Augusto—Octobri viget.

Hemiarcyria Karstenii Rostaf. in ligno acerino in insula Runsala mense exeunte Septembri paucis speciminibus a nobis lecta est.

Aecidium Ranunculacearum De C. in sepulcreto parœciæ Tammela ineunte æstate hujus anni in Aqvilegia vulgari copiose crevit.

Mustiala, mensi Augusti 1875.

Bidrag till kännedom

om

Hoglands fisk-fauna.

Af

RICHARD SIEVERS.

Några gånger har uppmärksamheten blifvit riktad på Hogland genom de fynd af sällsynta fiskar, som derstädes blifvit gjorda. Men dylika enstaka främlingar kunna icke karakterisera fiskfaunan vid nämnda ö. Mer betecknande för Hogland i iktyologiskt hänseende är dels den totala frånvaron af arter, som längs finska vikens norra kust ega den allmännaste spridning, dels det ytterst ringa antal i hvilket många af dessa förekomma. Under den tid af två månader jag sommaren 1873 med understöd af sällskapet "pro Fauna et Flora Fennica" vistades på Hogland, var jag i tillfälle att göra hithörande iakttagelser. — En sammanställning af alla de arter som veterligen blifvit anträffade vid denna ö och uppgifter om huru talrikt de derstädes förefinnas, skall måhända ej vara utan allt intresse, så mycket mer som kanske för en och annan art gränsen för dess förekomst i finska viken härigenom blifvit ryckt ett stycke ostligare.

Nedanstående uppgifter grunda sig på egen erfarenhet, om jag undantager några meddelanden, som för ett par år sedan blifvit sällskapet delgifna genom rektor M. Brenner. Efter det arterna blifvit uppräknade, skall jag i korthet omnämna de naturförhållanden, som förmodligen gjort att Hoglands fiskfauna i så betydlig grad afviker från densamma

vid landets södra kust. Allmogens finska benämningar har jag äfven upptagit i de fall der de varit af mera intresse.

Perca fluviatilis L. Högst sällan fås ett och annat exemplar.

Cottus scorpius L. Allmän.

" *bubalis* Euphr. Sällsynt; 2:ne exx. äro tillvaratagna, det ena af M. Brenner, det andra af mig.

" *quadricornis* L. Högst sällsynt; ifrågavarande sommar togs endast 1 ex.

De finska namnen: *merihärkkä* och *simppu* tilldelas utan åtskilnad än den ena, än den andra arten.

Gasterosteus aculeatus L. Sågs ej så ofta som

" *pungitius* L.

Spinachia vulgaris Flem. Sällsynt; tagen af Brenner och mig; kallas: *vaski-kala.*

Gobius minutus Gmel. Allmän; kallas: *tokan-poika* l. *turskan-poika*, troligen åsyftande torsk-ungar.

Liparis barbatus Ekstr. Sällsynt. Den 31 Juli togs med nät, hvilka voro utlagda på 30—40 famnars vatten, ett ex., som sugit sig fast vid de s. k. "pullot". En och annan gång erhålles den, alltid sålunda fastsugen vid näfverhölstren på näten, i följd hvaraf den kallas: *pullo-kala.* Senare på sommaren anträffades åter 2:ne exx. under liknande förhållanden.

Lumpenus nebulosus Fries. 2:ne exx. fångades i not sommaren 1871 och tillsändes M. Brenner.

Zoarces viviparus L. Allmän; kallas: *kivi-nilka.*

Rhombus maximus L. Sällsynt; jag såg endast ett ex.

Platessa flesus L. Allmän; fås ofta med noten; kallas jemte föregående: *kammelias.*

Ammodytes lanceolatus Le Sauv. Ej sällsynt; ses ofta i notvarpen; heter: *tuulen-kala.*

Leuciscus rutilus L. Sällsynt; då och då fås något ex.

Phoxinus lævis Agass. Allmän; kallas: *paaramaimonen*; finnes äfven i öns små insjöar, der åtminstone hittills ej någon annan fisk blifvit tagen.

Osmerus eperlanus L. Sällsynt; endast 1 ex. togs under min dervaro.
Esox lucius L. Jag såg ej något ex., men berättades det att "hauki" åtminstone någon gång blifvit funnen.
Clupea harengus v. *membras* L. Förekommer i största ymnighet.
" *sprattus* L. Heter: *kilo-haili*, fås i not om hösten.
Nerophis ophidion L. Ett ex. har blifvit mig tillskickadt hösten 1873.

Utom ofvannämnda arter finnes äfven i hafvet omkring Hogland en *sik*-art, som isynnerhet under sensommaren fångas med nät; någon gång men mycket sällan skall man äfven påträffa *lax;* dessa arter har jag dock ej varit i tillfälle att undersöka, men hoppas jag framdeles komma öfver åtminstone den förstnämnda. Vidare hörde jag befolkningen tala om en s. k. *rasva-kala;* enligt den gifna beskrifningen vore att förmoda det man åsyftade *Cyclopterus lumpus* L.; under min vistelse derstädes lyckades man dock ej finna den.

Som af ofvanstående, några och tjugu species upptagande, förteckning synes, äro de arter, som *allmänt* förekomma kring Hoglands stränder icke många. Föremål för fiske äro endast strömmingen och siken, den senare dock på långt när ej i så betydande grad som den förstnämnda. Förunderligt är att ej någon minskning i dennas förekomst har förmärkts, oaktadt årligen hela sommaren igenom, förnämligast dock i Juni månad, flere hundrade personer dagligen äro sysselsatta med dess infångande kring stränderna af den endast elfva verst långa ön. *Cottus scorpius*, *Platessa flesus*, *Phoxinus lævis* och delvis äfven *Ammodytes lanceolatus* erhållas visserligen vid hvarje notdragning, men ej i sådan mängd att man ansett det nödigt begagna dem som födoämnen.

Ur notens maskor, de s. k. "silmät", ser man alltid vid sjelfva uppdragningen *Zoarces viviparus*, *Gasterosteus aculeatus*, *Gasterosteus pungitius* och *Gobius minutus* kila sig ut. Alla öfriga ofvan anförda arter äro sällsynta gäster, som endast tillfälligtvis råka i högländingarnes enda fångstred-

skap, noten eller nätet. Samtliga vid Hogland anträffade fiskar förekomma äfven vid landets södra kust, med undantag af *Liparis barbatus* och *Lumpenus nebulosus*, som derstädes ej ännu mig veterligen blifvit funna. De vid våra kuster så talrika *Cyprinoideerna* representeras här endast af den allmänt förekommande *Phoxinus lævis* och enstaka individer af *Leuciscus rutilus*. De inom denna fiskgrupp härjande *Perca fluviatilis* och *Esox lucius* stå måhända fördenskull så sällan lurande på byte vid Hoglands klippor.

Den sannolika orsaken till detta förhållande ligger troligen i följande omständigheter.

Hogland saknar helt och hållet skärgård; sund med säf- och vass-bekransade stränder och gräsrik botten, dessa så behagliga uppehållsorter för många karpfiskar, finnas derföre ej här; ej ens djupt inträngande vikar erbjuda, på något undantag när, lugn åt fiskarne, utan sköljas de öppna, oftast steniga kusterna, dem en sparsam algflora bekläder, af de ej sällan stormigt upprörda hafsvågorna. Kändt är vidare det ifrågavarande fiskar, som egentligen tillhöra insjön, sällan begifva sig ut i öppna hafvet, — ett skäl till hvarföre det aflägsna Hogland ej besökes af dem. Att vattnets salthalt skulle lägga något hinder i vägen för deras trefnad härstädes, är ej fallet, ty sältan är här ytterst ringa. Ett bevis härpå lemnar molluskfaunan. Af de få egentliga hafsmollusker, som förekomma vid Finlands öfriga kuster, saknas nämligen vid Hogland en helt och hållet, under det de öfriga anträffas ytterst sparsamt; deremot trifvas vid Hoglands för hafvet utsatta kust flere sötvattens mollusker lika förträffligt som i mången vik af den inre skärgården.

Att de här lemnade uppgifterna återgifva verkliga förhållandet vågar jag förmoda, enär jag var i tillfälle att hela två månader vistas på Hogland; under den egentliga fisktiden i Juni månad, den s. k. *kutu aika*, då alla hogländingar hvarje natt äro ute med noten, medföljde jag dessutom tidt och ofta på fångstfärderna och hvarje morgon underkastades de hemförda båtlasterna en sorgfällig granskning. Nästan säkert är dock att den uppgjorda förteckni-

gen framdeles kommer att ökas med en och annan intressant art, ty att döma af de berättelser befolkningen, som väl igenkänner sina fiskar, meddelat, skall man någon gång påträffa särdeles "underliga fiskar", som det heter, och hvilka man säger sig „aldrig förut och ej sen dess heller" ha observerat.

Om Lacerta agilis L., Nilss. och dess förekomst inom vårt fauna-område.

Af

JOHN SAHLBERG.

Bland de fynd, som sistlidne sommar gjordes af den naturalhistoriska expeditionen till Svir var det af ifrågavarande ödla ett bland de intressantare, hvarför jag anhåller om plats i Sällskapets "meddelanden" för en kort berättelse derom.

För att få en så fullständig bild som möjligt af faunan och floran i det för undersökning afsedda området, togo vi vår första station inom den enformiga slätten vid Svirflodens nedra lopp i Gorki by belägen på norra stranden af floden några mil från dess mynning och gjorde derifrån exkursioner åt skilda håll. Då jag på en af dessa, den 14 Juli åtföljd af W. Heimbürger, vandrade genom en torr mo, följande den landsväg, som härifrån leder till Ladoga strand, fick jag se en ödla, som genom sin storlek, snabbhet och robusta kroppsform ådrog sig min uppmärksamhet. Den försvann dock hastigt bland ljungen, utan att jag lyckades fånga den. Ett litet stycke från detta ställe observerades ett annat exemplar, hvilket jag efter en stunds förföljande lyckades fasttaga. Genast vid första påseende märktes, att exemplaret ej tillhörde vår vanliga skogsödla *Lacerta vivipara* Jacqu. och jag antog, att vi här ej gerna kunde hafva att göra med någon annan art, än den i södra Sverige ej sällsynta Sandödlan *Lacerta agilis* L. Våra ifriga bemö-

danden, att finna denna ödla äfven annorstädes i Svirdalen kröntes ej med framgång, ehuru alla expeditionens medlemmar eftersökte den på lämpliga lokaler. Då Magister R. Sievers deremot på återresan i medlet af Juli en solvarm dag besökte samma ställe, der jag först funnit den, i afsigt att ännu erhålla några exemplar, såg han flera dylika, men lyckades thy värr ej fånga ett enda, oaktadt ihärdiga försök, hvilket tillräckligt bevisar, huru ofantligt qviek och skygg denna ödla vid varm väderlek måste vara.

Likasom de finska exemplaren af *Rana arvalis* Nilss. ej fullkomligt öfverensstämma med den beskrifning på Svenska exemplar af denna art, som Nilsson i sin fauna lemnar, så har jag äfven funnit några ej aldeles obetydliga skiljaktigheter emellan vårt exemplar af ifrågavarande ödla, hvilket är en hona, och den af berörde naturforskare lemnade ytterst noggranna descriptionen på *Lacerta agilis.*

I sjelfva diagnosen för arten säger Nilsson*) nämligen: »Bakom näsplåten och framom ögontygelsplåten stå öfver hvarandra 3 plåtar, af hvilka en öfverstående hvilar på de bägge undre.» På vårt exemplar äro den öfre af dessa, den s. k. öfre nästygelplåten *(scutum naso-frenale superius)*, och den mera bakåt belägna af de tvänne undre eller den s. k. *scut. post-naso-frenale* ersatta af en enda långsträckt sköld, hvilken nedtill hvilar på en marginalplåt och med öfra ändan berör främre pannplåten, hvarigenom ansigtets sidoplåtar hafva utseende af dem hos *L. vivipara.* Äfven andra författare hafva lagt stor vigt vid dessa nasofrenalplåtar såsom artkaraktärer och äfven Dumeril och Bibron hafva i sin tabellariska uppställning af arterna af slägtet *Lacerta***) åtskiljt *L. stirpium (= L. agilis)* från *L. vivipara* endast på antalet af dessa plåtar. I den utförligare beskrifningen på den första arten, pag. 200, anmärka de dock, att någongång, ehuru mycket sällan, 2 af dessa sköldar äro sammanväxta till en såsom hos *Lacerta vivipara,* och tillägga att i

---

*) *Skand. Faun. III. Amphib. pag. 14.* (1842).

**) *Histoire naturelle compléte des Reptiles, Tom. V. 189.* (1839).

sådana fall närvaron af gomtänder är det säkraste skiljemärke. Antalet af fjällringar på stjerten uppgifver Nilsson vara 80 och Dumeril och Bibron 112, då vårt exemplar har endast 71 regelbundna sådana, men om man kommer ihåg, att denna ödla ofta är utsatt för missödet att afbryta stjerten, hvilken småningom ånyo ersättes, inser man lätt att denna karaktär är af mindre väsendtlig beskaffenhet.

Äfven i färgen afviker vårt exemplar från Nilssons beskrifning deri, att hufvudet ofvan är tecknadt med tydliga svarta fläckar, ehuru denne forskare uppgifver det "ofvan ofläckadt", såsom fallet äfven var med de utländska exemplar af detta species, jag haft till jemförelse.

Då emellertid vårt exemplar har tydliga gomtänder och föröfrigt i anordningen af beklädnadsplåtarna och fjällen, antal af skenkelporer, kroppsform och byggnaden af extremiteter öfverensstämmer med *L. agilis*, kan jag ej tveka att anse den såsom en (nordisk?) varietet af detta species, hvilken till följd af den olika teckningen på hufvudet kunde kallas *var. maculifrons*.

Hvad Sandödlans geografiska utbredning angår, är den den allmännaste ödla i större delen af mellersta och södra Europa samt anträffas äfven i de delar af södra Asien, som gränsa till Caspiska hafvet. Enligt Nilssons uppgift förekommer den i såväl södra, som mellersta Sverige, men några speciallokaler angifvas endast från Skåne, Blekinge och Holland. I mellersta och södra Ryssland uppgifves den vara allmän, enl. Eversman*) och Krynichi**), men hvarken Strauch upptager den från Petersburgs guvernement eller Sabanejeff från mellersta Ural. I en på ryska utgifven afhandling om Faunan i trakten af Onega sjö anför deremot Kessler såväl denna art, som *L. vivipara*, från trakten, utan att dock nogare uppgifva hvar och af hvem den blifvit funnen. Inom Finland var den förut ej anträffad, men derför bör man ej taga för afgjordt, att den här är inskränkt endast till Svir-

---

*) Nouv. mémoir. de la soc. des natural. de Moscou. Tom. III. 345. (1834).

**) Bull. soc. nat. de Moscou 1837, III, 48.

dalen. Tvärtom synes det mig ej allenast möjligt utan t. o. m. troligt att den någongång hos oss skall kunna anträffas annorstädes, och skulle jag till undersökning specielt rekommendera sandmoar i södra delen af Karelska näset samt isynnerhet inom Salmis socken. Dess skygghet och försigtighet gör för resten att den ej så lätt kommer i naturforskarens händer, som skogsödlan.

Catalogus Psyllodearum

in Fennia hactenus lectarum.

Auctore

O. M. REUTER.

Under det flere entomologer såväl i Sverige som hos oss egnat sin uppmärksamhet åt de högre Hemiptererna, Heteroptera och Cicadariæ, hafva deremot de ej mindre intressanta *Sternorhyncha* varit nästan alldeles försummade. Den första förteckning öfver hithörande skandinaviska arter ega vi i H. Siebkes Enumeratio insectorum norvegicorum, I (1874).

Jag har under de sista åren särskildt vinnlagt mig om att insamla hithörande djur af familjen *Psyllodea* och har äfven lyckats göra rätt intressanta fynd, ehuru området för mina skördar ej sträckt sig utom Åbo skärgård och Åland. Det är likväl dessa samlingar, som utgjort hufvudmaterialet för denna lilla uppsats jemte några enskilda fynd af hrr A. Palmén, J. Sahlberg, Brander och A. Günther. Antalet finska arter stiger till 36, under det Flor från Livland upptager 42. Af dessa äro 5 icke antecknade för Livland, en (*Psylla sylvicola* Leth.) funnen förut endast i Frankrike, två rent lappska och två enligt all sannolikhet nya arter. I sin förteckning öfver Norges insekter upptager Siebke 24 arter eller 12 färre, än hvad hos oss blifvit funna.

Arterna äro bestämda efter Prof. Flors utmärkta bearbetning af denna grupp i "die Rhynchoten Livlands, II." De arter, som der ej upptagits, har jag nedan beskrifvit.

För öfrigt har jag endast hänvisat till Flors noggranna beskrifningar.

Hr L. Lethierry i Lille har godhetsfullt granskat bestämningarna af några svårare eller af Flor obeskrifna arter.

Psyllodea Burm.

Psylla Geoffr.

1. **Ps. perspicillata** Flor Rh. Livl. II, 457, 1.

Hab. in *Alno incana* par. Uskela frequens; Karelia borealis; Jyväskylä.

2. **Ps. Försteri** Flor l. c. 458, 2.

Hab. in *Alno glutinosa* ubique frequens. Ad Vasam usque lecta (D. Brander).

3 **Ps. Alni** L., Zett., Flor l. c. 460, 3.

Hab. in Alnetis, præsertim in *A. glutinosa* passim: Pargas, Uskela, Aboæ, Alandia, Helsinge; Jakobstad, J. Sahlberg.

4. **Ps. Betulæ** L., Flor l. c. 461, 4.

Hab. in *Betula alba;* Pargas, Vasa, Parikkala, Karelia bor.

5. **Ps. Pyri** L., Flor l. c. 463, 5.

Hab. in foliis *Pyri communis* ad Lofsdal parœciæ Pargas.

6. **Ps. Flori** Put. = *Ps. insignis* Flor l. c. 465, 6 (nec Först.).

Hab. in par. Pargas, ubi unicum specimen ad Lofsdal inveni.

7. **Ps. salicicola** Först., Flor l. c. 467, 7.

Hab. in *Salicetis* frequens.

8. **Ps. Hartigii** Flor l. c. 469, 8.

A D. J. Sahlberg ad Jyväskylä lecta.

9. **Ps. sylvicola** Leth. sec. det. Leth.

Hab. in *Myrtillo nigra* parœciæ Pargas rarius.

10. **Ps. saliceti** Först., Flor l. c. 470, 9.

Hab. in *Salicetis* frequens; Pargas, Uskela, Aboæ; Petrosavodsk; Lapponia Tornensis.

Obs. Primo vere specimina occurrunt multo obscuriora vide descr. Flori!) venis alarum hyalinarum fuscis.

11. **Ps. Pineti** Flor l. c. 471, 10.
Hab. in *Pinu Abieti* rarius; Pargas; Ruskeala, D. J. Sahlberg; Lapponia, D. A. Palmén.
12. **Ps. nigrita** Zett. — *Chermes* id. Zett. Ins. Lapp. 309, 9.
Hab. in Lapponia Tornensi, DD. Zetterstedt, J. Sahlberg et A. Palmén.
Chermes pulchra Zett. Ins. Lapp. 309, 10 verisimiliter tantum est varietas hujus speciei censenda.
13. **Ps. Ledi** Flor l. c. 473, 11. — An *Chermes elegantula* Zett. Ins. Lapp. 310, 11?
Hab. in *Ledo palustri* par. Nagu; etiam in sacell. Eckerö Alandiæ; Karelia et Lapponia, J. Sahlberg.
14. **Ps. cratægicola** Först., Flor l. c. 474, 12.
Hab. in *Cratægo oxyacantha;* in penins. Skarpnotö ins. Alandiæ a. 1870 nonnulla specimina inveni.
15. **Ps. Mali** Först., Flor l. c. 476, 13.
Hab. in *Ulmo, Pyro, Sorbo* et *Corylo* ubique frequentissima.
16. **Ps. fraxinicola** Först. — *Ps. unicolor* Flor l. c. 479, 15.
Hab. in *Fraxino excelsiore;* Pargas, Aboæ ad Ispois, Alandia.
17. **Ps. Fraxini** De G., Flor l. c. 481, 16.
Hab. in *Fraxino;* Alandia, circa Aboam.

Trioza Först.

18. **Tr. abieticola** Först., Flor l. c. 496, 2.
Hab. in *Pinu Abieti*; par. Pargas.
19. **Tr. viridula** Zett., Flor l. c. 499, 3.
Hab. inter gramina pratorum; circa Aboam, par. Pargas; Lapponia Tornensis, J. Sahlberg.
20. **Tr. Urticæ** L., Flor l. c. 505, 7.
Hab. inter *Urticas* ubique frequens.
Var. protensa Först., Flor l. c. 507, *var. 1.*
Hab. inter *Urticas* et inter gramina passim; Aboæ, Pargas, Uskela, Alandia, Helsinge, Parikkala.

21. **Tr. salicivora** n. sp.

Hab. inter *Salices* minores circa Aboam et in paroecia Pargas; præsertim tempore vernali sat copiose lecta; Karelia rossica prope flumen Svir, J. Sahlberg.

22. **Tr. Galii** Zett., Flor l. c. 511, 9.

Hab. in pratis paludosis inter *Galium uliginosum* etc.; Alandia, circa Aboam, parr. Pargas et Uskela; in Lapponia usque occurrit.

23. **Tr. munda** Först., Flor l. c. 515, 11.

Hab. in *Urtica dioica* passim; circa Aboam et in parr. Uskela et Pargas.

24. **Tr. acutipennis** Zett., Flor l. c. 516, 12.

Hab. in pratis paludosis sat frequens; Alandia, Fennia meridionalis, in Lapponia usque.

25. **Tr. femoralis** Först., Flor l. c. 518, 13.

Hab. in pratis paludosis; par. Pargas; Ruskeala.

26. **Tr. Chenopodii** n. sp.

Hab. in *Chenopodiaceis;* specimina nonnulla in insula Runsala prope Aboam inveni.

Rhinocola Först.

27. **Rh. Ericæ** Curt., Flor l. c. 527, 2.

Hab. in *Calluna vulgari* sat frequens; Alandia, Pargas, Yläne etc.; Lapponia Tornensis, D. J. Sahlberg.

28. **Rh. Aceris** L., Först., Flor l. c. 528, 3.

Hab. in foliis *Quercus roboris* et *Ulmi montanæ;* par. Pargas, ad Ispois prope Aboam.

Aphalara Först.

29. **A. exilis** Web. et Mohr, Flor l. c. 532, 1.

Hab. in pratis aridis et inter plantas ruderatas frequens; etiam in *Pinu Abieti* lecta.

30. **A. Calthæ** L. — *A. Polygoni* Först., Flor l. c. 534, 2. — *Chermes Calthæ* L. F. Sv. 263, 1005.

Hab. in pratis et in plantis viaticis Fenniæ meridionalis, præsertim autem in *Polygonis* sat frequens; sæpe etiam in *Pinu Abieti.*

31. **A. affinis** Zett., Flor l. c. 536, 3.
Hab. in pratis paludosis sat frequens; Alandia, Pargas, Uskela, circa Aboam; Lapponia.
32. **A. Artemisiæ** Först., Flor l. c. 537, 4.
Hab. in *Artemisia Absinthio* in insula Åland (Bergö) et in par. Pargas; Helsingforsiæ, D. J. Sahlberg, etiam ad Petrosavodsk, D. A. Günther.
33. **A. nervosa** Först., Flor l. c. 538, 5.
Hab. in plantis viaticis, præsertim in *Trifoliis;* insula Alandia, parr. Pargas et Uskela passim.
34. **A. picta** Zett., Flor l. c. 539, 6.
Hab. in plantis syngenesicis, præsertim in *Chrysanthemo leucanthemo* sat frequens; Alandia, Pargas, Uskela, circa Aboam; Vasa, D. Brander; Lapponia Tornensis, DD. Zetterstedt et J. Sahlberg; Ruskeala.
35. **A. nebulosa** Zett. — *Chermes* id. Zett. Ins. Lapp. 307, 1.
Hab. in Lapponia Tornensi, DD. Zetterstedt, J. Sahlberg et A. Palmén.

Livia Latr.

36. **L. juncorum** Latr., Flor l. c. 542, 1.
Hab. in pratis paludosis inter *Juncos;* Alandia, Sagu, circa Aboam, Yläne; Karelia rossica. Lapponia Tornensis, Zetterstedt.

Species in Rhynch. Livl. a D. Prof. Flor non descriptæ.

1. **Psylla sylvicola** Leth. Cat. des Hém. du Dép. du Nord, editio II, 90.

Descr.: Capite, pronoto scutelloque aurantiaco-flavis; vertice margine postico late et sat leviter sinuato, linea media latitudine marginis verticis vix duplo breviore, conis frontalibus brevibus, verticis linea media nonnihil brevioribus, a basi fortiter divergentibus, margine exteriore sub-recto, apice obtuse rotundato; antennis basin alarum inferiorum

vix attingentibus, flavis, articulis intermediis apice, ultimo toto nigris; alis superioribus fuscescenti-flavis vel dilute flavescentibus, pellucentibus, nitidis, venis tenuibus, sub-elevatis, flavis, petiolo furcæ cubiti externæ sat fortiter curvato, vena subcostali a basi radii ad basin cubiti usque petiolo cubiti duplo longiore, stigmate distincto; abdomine fere toto nigro, tantum segmentorum marginibus testaceis; laminis feminæ genitalibus longis, apicem versus acuminato-productis, abdomine reliqvo fere longioribus, supera infera parum longiore. Long. ♀ $2\frac{2}{3}$—$2\frac{3}{4}$ m. m.

2. **Psylla nigrita** Zett. — *Chermes* id. Zett. Ins. Lapp. 309, 9.

Descr.: Capite, pronoto et scutello fusco- vel nigro-rufis vel nigro-fuscis, lineis longitudinalibus et transversalibus testaceis ornatis vel totis rufo-ferrugineis; vertice margine postico late et profunde sinuato, linea media latitudine marginis verticis duplo vel fere magis quam duplo breviore, conis frontalibus divergentibus, margine externo late sinuatis, ad medium nempe fortius, dein autem parum angustatis, apice rotundatis, lineæ mediæ verticis longitudine æqvalibus; antennis basin alarum inferiorum superantibus, totis nigris, tantum basi testaceis, vel testaceis, articulo primo fusco, articulis mediis apice ultimisque totis nigro-fuscis; alis superioribus latitudine maxima paullo magis quam duplo longioribus, (sæpe sordide) aqvæis, venis validis obscure testaceis vel apicem versus vel totis nigro-fuscis, apicem versus sat late fuscescenti-marginatis, petiolo furcæ cubiti externæ minus fortiter, sed distincte curvato, vena subcostali inter bases venarum cubitalis et brachialis petiolo cubiti fere duplo longiore, stigmate distincto, ramo exteriore furcæ cubiti interioris ramo ejusdem furcæ interiore fere triplo longiore, fortiter curvato; abdomine nigro, marginibus segmentorum ventreque plerumque sangvineis; ♂ lamina genitali simplice, hamis incurvis, apicem versus a basi lata fortiter uncinato-angustatis, recurvis, margine antico magis minusve fortiter convexo, apice uncinato coëuntibus, aperturam ovalem inter se formantibus; ♀ lamina genitali inferiore segmentis duobus ultimis abdominis conjunctim longitudine sub-æqvali, apicem versus sen-

sim angustata et acuminata, superiore apicem versus acuminato-producta, inferiorem circiter $^1/_5$ longitudinis superante femoribus fuscis vel nigris, geniculis tibiisque omnibus obscure testaceis. Long. $2^3/_4$—$2^4/_5$ m. m. *Variat* corpore luteo flavo, alis superioribus venis testaceis, tantum apicem versus fuscescentibus et sat late fuscescenti-cintis. Specimina juniora.

3. **Trioza salicivora** n. sp.

Descr.: Capite, pronoto scutelloque rubro-testaceis vel chermesinis interdum maculis majoribus fuscis notatis; vertice margine postico leviter sinuato, linea media latitudine hujus paullo minus quam duplo breviore; conis frontalibus lineæ mediæ verticis longitudine sub-æqvalibus, magis minusve divergentibus, a basi latiore apicem versus æqvaliter et sat fortiter acuminatis, apice acutis, plerumque fusco-nigris; antennis basin alarum inferiorum attingentibus, dimidio basali testaceis, dimidio apicali nigris vel articulo primo basi fusco, apice hujus, articulo secundo toto basique articuli tertii testaceis, ceteris nigris; alis superioribus aqvaeis, latitudine maxima pone medium sita circiter duplo longioribus; vena clavi acute elevata, basi excepta, nigro-fusca, venis ceteris testaceis; apice alæ obtusius acuminato, apice hoc angulato in medio marginis apicalis sito, margine externo triente apicali quam triente medio fortius curvato; vena radiali basi fere recta, sed apicem versus distincte curvata, longius infra apicem alæ excurrente; parte radiale marginis exterioris parte ejus apicali circiter triplo longiore, areola radiali spatio minimo inter venam radialem et venam cubitalem tantum paullo latiore; vena post-costali a basi cubiti ad basin radii parte apicali paullo vel fere dimidio longiore, petiolo furcae cubiti primi ramo ejusdem furcæ interiore recto $2^1/_2$—3:plo longiore, ramo interiore furcæ secundæ ramo eodem furcæ primæ $^1/_4$—$^1/_2$ longiore; abdonine nigro, marginibus segmentorum sangvineis; ♂ hamis genitalibus latitudine basali circiter $2^1/_2$ longioribus, sub lamina genitali reconditis; ♀ lamina genitali inferiore segmento ultimo longitudine æqvali, superiore hac paullo longiore, apice aculeo brevi instructo; pedibus rufo-testaceis totis vel

femoribus infuscatis, tarsis apice nigro-fuscis. Long. $3^1/_3$—$3^1/_2$ m. m. — *Tr. striolæ* Flor affinis videtur.

4. **Trioza Chenopodii** n. sp.

Descr.: Capite, pronoto et scutello sordide testaceis, lineolis fuscescentibus ornatis, vel nigris; vertice postice sat emarginato, linea media apice profundiore, margine postico parum breviore, utrinque prope dimidium basalem hujus lineæ foveola lineolas duas in angulum positas emittente; conis frontalibus vertice circiter $^1/_4$ brevioribus, tantum ipso apice divergentibus, apicem versus æqualiter acuminatis, marginibus rectis; antennis basin alarum superiorum paullo superantibus, albo-testaceis, articulo primo et secundo sordide fuscis, ultimo toto penultimoque apice nigris vel dimidio apicali fuscescentibus, articulo apicali nigro; alis sordide aquæis, nonnihil grisescentibus, brevioribus, latitudine maxima in medio sita duplo longioribus, margine externo fortiter et æqualiter rotundato-curvato, interno levissime rotundato, apice angulato margini interno valde appropinquato, venis testaceis elevatioribus, vena radiali tota recta; parte radiali marginis exterioris parte apicali haud duplo vel duplo longiore, areola radiali spatio minimo inter venas radialem et cubitalem $^2/_3$ — fere duplo latiore; vena postcostali inter bases venæ cubitalis et venæ radialis parte apicali longitudine aequali, petiola furcæ cubiti primi brevi, parte basali recta venæ postcostalis fere breviore et ramo interiore furcæ primæ vix duplo longiore, hoc ramo in marginem oblique excurrente, ramo ejusdem furcæ exteriore sat leviter curvato et ramo primo paullo magis quam duplo longiore; ramo interiore furcæ secundæ eodem ramo furcæ primæ paullulum longiore, ramo exteriore ejusdem furcæ mox pone apicem alæ excurrente, recto; alis inferioribus superioribus circiter $^1/_6$ brevioribus; abdomine testaceo, disco fuscescente vel fere toto nigro-fusco; hamis genitalibus maris apicem versus incurvatis et coëuntibus, testaceis, apice nigris; pedibus totis testaceis vel femoribus saltim postice tarsorumque apice nigris. Long. 2 m. m. — Species parva et insignis.

5. **Aphalara nebulosa** Zett. *Chermes* id. Zett. Ins. Lapp. 307, 1.

Descr.: Capite, pronoto et scutello flavo- et nigro-variegatis; capite subtus flavo, vertice macula utrinque fusca, cono gulari brevissimo, e foveola ejus haud prominente; antennis basin alarum inferiorum sub-attingentibus, flavis, articulo primo fusco, ultimo clavato nigro-fusco vel nigro; pronoto punctis quinque in arcum transversalem positis nigro-fuscis vel nigris; mesonoto magis minusve maculato; alis superioribus albido-hyalinis, venis pallide flavis, apice earum in margine alarum sæpe anguste fusco; maculis fuscis fascias duas formantibus, altera a maculis tribus liberis mox ante medium in angulis venarum positis formata, altera in parte triente apicali posita, undulata, a maculis cohærentibus formata, apice venarum in margine alæ apicali late fusco-cinctis, areola radiali spatio minimo inter venas radialem et cubitalem latitudini sub-æqvali, parte radiali marginis exterioris parte apicali $3\frac{1}{2}$ — fere 4:plo longiore; petiolo furcæ cubiti primæ parte basali simplici cubiti longitudine subæqvali, ramo interiore brevi, petiolo circiter $\frac{1}{3}$ breviore, in marginem interiorem recte excurrente et cum eo angulum subrectum formante, ramo exteriore valde curvato et interiore magis quam triplo longiore; ramis furcæ secundæ longitudine subæqualibus vel ramo exteriore paullo longiore; abdomine nigro, marginibus omnibus flavis; laminis feminæ flavis, inferiore segmentis duobus ultimis abdominis simul sumtis longitudine æquali, apicem versus obtuse acuminata, margine inferiore nempe dimidio apicali sinuato, lamina superiore longius acuminata, inferiorem superante; pedibus pallide flavo-testaceis, tantum tarsorum apice infuscato. Long. ♀ 3 m. m.

Obs. Ab H. Siebke in Enum. Ins. Norv. ut *Psylla! nebulosa* Zett. false enumerata. Specimen norvegicum a Boheman lectum vidi et examinavi.

Catalogus præcursorius

Poduridarum Fenniæ.

Auctore

O. M. REUTER.

Nedanstående förteckning, såsom den första i sitt slag hos oss, kan naturligtvis icke göra anspråk på fullständighet. Detta faller af sig sjelft, då man betänker att de första insamlingar i Finland af dessa djur begynte göras för tre år sedan af förf., som icke varit i tillfälle att närmare undersöka andra trakter, än nejden kring Åbo. Det hade derföre kanhända varit lämpligare att rubricera förteckningen såsom en katalog öfver Åbo traktens Podurider, men, då Doc. Sahlberg senaste sommar ifrån östra Finland hemförde några intressanta och delvis nya former, har jag äfven velat upptaga dessa.

I Sverige förekomma, enligt Doc. Tullberg (Sveriges Podurider) 70 beskrifna arter. De hittills hos oss tagna stiga till ett antal af 43, af hvilka 8 ännu icke observerade i Sverige och bland dem 7 enligt all sannolikhet förut obeskrifna.

Här nedan upptagna arter, hvilka blifvit öfverlemnade till Sällskapets pro F. et Fl. F. Museum, äro bestämda efter Doc. Tullbergs vackra arbete: Sveriges Podurider, och hafva bestämningarna ytterligare godhetsfullt blifvit granskade af Doc. Tullberg sjelf, för hvilket vänliga tillmötesgående det är mig en kär pligt att frambära min tacksamhet.

Poduriderna äro ännu snart sagdt öfverallt mycket litet studerade och flere arter skola helt visst upptäckas äf-

ven hos oss. För exempels skull må anföras att af de hos oss funna *Sminthurus*-arterna *Sm. viridis* är funnen inom Sverige blott i trakten af Upsala, *Sm. flaviceps* engång i Skåne, *Sm. novemlineatus* blott på Gotland, likaså *Sm. luteus*, samt *Sm. Lubbocki* blott i ett exemplar i Upsala; af detta slägte hafva hos oss icke mindre än 4 nya arter och en ny varietet upptäckts.

I. Subf. Sminthurinæ.

Sminthurus Latr.

1. **Sm. fuscus** L., Tullb. Sveriges Podurider, 29, 1.

In plantis variis et inter muscos ubique frequens. Etiam sæpe in *Junipero communi.*

2. **Sm. viridis** L., Tullb. l. c. 30, 2.

Inter gramina ad Aboam passim; etiam in par. Pargas.

Var. *cinereo-viridis* Tullb. l. c.

Cum præcedente rarius.

3. **Sm. nigromaculatus** Tullb., Reut. = *Sm. viridis var. nigromaculatus* Tullb. l. c. 30, 2.

Species mihi propria videtur. Inter gramina nemorum passim sat frequens: Aboæ, Pargas, Uskela, Fennia orientalis.

4. **Sm. flaviceps** Tullb. var. *fennicus* mihi.

Habitat in *Myrtillo nigra* parœciæ Pargas rarius; ad Ispois prope Aboam nonnulla specimina inter gramina nemoris Kathrinedal inveni.

5. **Sm. novemlineatus** Tullb. l. c. 30, 4.

Habitat inter *Carices* locis paludosis rarius: Pargas, ipse; Helsingforsiæ et in Fennia orientali, D. J. Sahlberg.

6. **Sm. insignis** n. sp.

In Fennia orientali a D. J. Sahlberg inventus.

7. **Sm. pilosicauda** n. sp.

Hab. inter *Heleochares* in litoribus parœciæ Pargas frequens.

8. **Sm. lineatus** n. sp.

In Fennia orientali, in litore arenoso rivuli prope flumen Svir nonnulla specimina legit D. J. Sahlberg.

9. **Sm. luteus** Lubb., Tullb. l. c. 32, 8.

Hab. inter gramina nemorum passim: circa Aboam, parr. Pargas et Uskela, ipse; Fennia orientalis, D. J. Sahlberg.*)

10. **Sm. Tullbergi** n. sp.

Unicum tantum individuum in par. Pargas a me detectum.

11. **Sm. niger** Lubb., Tullb. l. c. 33, 13.

Hab. Helsingforsiæ, ipse.

12. **Sm. coecus** Tullb. l. c. 33, 14.

Helsingforsiæ autumno 1875; olim Aboæ observatus.

13. **Sm. Lubbocki** Tullb. l. c. 33, 15.

Unicum specimen in par. Pargas a. 1873 inveni.

Papirius Lubb.

14. **P. ater** L., Tullb. l. c. 34, 16.

Sub lapidibus, corticibus deciduis etc. specimina nonnulla locis humidis parœc. Pargas et Sagu inveni.

15. **P. cursor** Lubb., Tullb. l. c. 34, 17.

Cum præcedente in par. Sagu.

16. **P. flavo-signatus** Tullb. l. c. 35, 19.

Inter gramina nemorum sat frequens.

17. **P. dorsalis** n. sp.

In Fennia orientali a D. J. Sahlberg inventus.

18. **P. minutus** L., Tullb. l. c. 35, 20.

Inter gramina nemorum frequens.

2. Subf. Templetoninæ.

Macrotoma Bourl.

19. **M. vulgaris** Tullb. l. c. 36, 21.

Sub muscis, lapidibus etc. sat frequens.

---

*) Specimina fennica antennis longioribus pilisque tibiarum sensibilibus subtilioribus gaudent.

20. **M. flavescens** Tullb. l. c. 36, 22.

Inter gramina locis paludosis sæpe lecta: Aboæ, Pargas, Uskela.

21. **M. plumbea** L., Tullb. l. c. 37, 23.

Sub foliis deciduis, muscis, lapidibus etc. haud infrequens.

Lepidocyrtus Bourl.

22. **L. lanuginosus** Gmel., Tullb. l. c. 38, 26.

Inter gramina pratorum excipulo sæpe copiose lectus.

23. **L. cyaneus** Tullb. l. c. 39, 27.

In paroceia Pargas a me aliquoties inventus.

Degeeria Nic.

24. **D. nivalis** L., Tullb., l. c. 39, 28.

Sub cortice arborum tempore hyemali ad Helsingforsiam a me lecta.

25. **D. muscorum** Nic., Tullb. l. c. 40, 29.

Inter gramina et sub muscis ubique frequens.

26. **D. multifasciata** ? Tullb. l. c. 40, 31.

Helsingforsiæ inveni.

27. **D? superba** n. sp.

Specimina nonnulla ab J. Sahlberg in litore argillaceo par. Nurmis Fenniæ orientalis lecta.

28. **D. corticalis** Nic., Tullb. l. c. 40, 32.

Unicum individuum in parœcia Pargas inveni.

Sira Lubb.

29. **S. Buskii** Lubb., Tullb. l. c. 41, 34.

In parœcia Pargas ad Lofsdal plura specimina legi.

30. **S. elongata** Nic., Tullb. l. c. 41, 35.

In par. Pargas et circa Aboam sat frequens.

Orchesella Templ.

31. **O. cincta** L., Tullb. l. c. 42, 36.

Sub lapidibus etc. in par. Pargas et circa Aboam sat frequens; Helsingforsiæ et in Fennia orientali, D. J. Sahlberg

32. **O. melanocephala** Nic., sec. determ. Tullb.
Hab. in par. Pargas passim; etiam Helsingforsiæ et in Fennia orientali, D. J. Sahlberg; specimina signaturis obsoletis in *Salicetis* et inter *Callunas* a me sat copiose lecta.
33. **O. spectabilis** Tullb. l. c. 43, 38.
In par. Uskela sub muscis a me inventa.
34. **O. bifasciata** Nic., Tullb. l. c. 44, 39.
Sub. muscis in par. Pargas aliquoties lecta.

Templetonia Lubb.

35. **T. nitida** Templ., Tullb. l. c. 44, 40.
Helsingforsiæ tempore autumnali lecta.

Isotoma Bourl.

36. **I. palustris** Gmel., *forma principalis* Tullb. l. c. 45, 41.
Hab. locis paludosis sub lapidibus etc. sat frequens.
Id. *var. viridis* Bourl.
In par. Pargas sub lapidibus litorum etc.
Id. *var. fusca* Nic.
Ab Ispois prope Aboam inventa.
37. **I. tigrina** Nic., Tullb. l. c. 47, 44.
Hab. in par. Uskela, ubi sub lapidibus litoris rivuli Salo-å a me inventa.
38. **I. balteata** n. sp.
A D. J. Sahlberg in Fennia orientali detecta.
39. **I. crassicauda** Tullb. l. c. 48, 50.
In litore ad Ispois prope Aboam semel autumno 1875 copiose lecta.

Subf. Lipurinæ.

Achorutes Templ.

40. **A. manubrialis** ? Tullb. l. c. 51, 53.
In par. Pargas unicum individuum a me lectum.

41. **A. purpurascens** ? Tullb. l. c. vel n. sp.?

Hab. in par. Pargas ad Lofsdal; sub lapidibus inventa. *A. purpurascenti* valde similis, forsitan tamen species propria.

Lipura Burm.

42. **L. armata** Tullb. l. c. 56, 65.

Hab. in terra sub lapidibus etc. frequens.

Anura Gerv.

43. **A. muscorum** Templ., Tullb. l. c. 58, 70.

Hab. sub muscis sat frequens.

Descriptio specierum in "Sveriges Podurider" a D. Tullberg haud descriptarum.

1. **Sminthurus flaviceps** *var. fennicus mihi.*

Descr. Niger vel rufescenti-niger, nitidus, pallidosetosus, capite flavo-testaceo, genis postice fuscis, fronte puncto medio lineaque utrinque sub-rectangulariter arcuata fuscescentibus, abdomine lateribus postice maculis 2—3 sæpe cohærentibus inferioribus testaceis; partibus basalibus antennarum, pedibus furcaque anali pallidis. Long. 1 m. m. A speciebus suecicis capite haud flavo unicolore differt: vix tamen speciem propriam constituit.

2. **Sminthurus insignis** n. sp.

Descr. Luteus, abdomine apicem versus et interdum linea dorsali obscurioribus, antennarum articulo ultimo violaceo, distincte annulato, tibiis pilis 2—3 clavatis instructis, unguiculo superiore nudo, inferiore in acumen longissimum et curvatum, apicem unguiculi majoris fere attingentem producto, furca anali dentibus serie utrinque setorum pallidorum, eorum segmento apicali elongato-laminato-explanato. Long. $1 \frac{1}{2}$ m. m. *Obs.* Setæ vel pilæ in specimine de

scripto detritæ. *Sm. novemlineato* Tullb. magnitudine structuraque furcæ analis et ungviculorum nec non forma pilorum tibiarum affinis, sed colore distinctus. A *Sm. luteo*, cui colore proximus, structura unguiculorum bene distinctus.

3. **Sminthurus pilosicauda** n. sp.

Descr. Violaceo-niger, supra cyanescenti-pruinosus, longius pilosus, antennis et pedibus longe pilosis, illis articulo secundo sæpe testaceo, apice violacco, tertio et quarto obscure violaceis, hoc penultimo circiter dimidio longiore, distinctissime annulato; pedibus obscure violaceis, tibiis pilis duabus clavatis, unguiculo superiore nudo, inferiore pedum anticorum simplici, apice longissime et anguste curvato-producto apicem unguiculi majoris attingente, pedum autem posticorum a basi ad medium usque late laminato-explanato, dein subito angustissime acuminato et ipso apice uncinato, unguiculo superiore longitudine æquali; furca anali longa, pallide violacea, serie utrinque setarum longarum instructa, segmento apicali elongato-laminato-explanato, ut in *Sm. novemlineato* constructo; ventre pallido. Long. $1^1/_3 - 1^1/_2$ m. m. Species colore, pilositate structuraque unguïculorum et furcæ distinctissima.

4. **Sminthurus lineatus** n. sp.

Descr. Nigro-violaceus, undique nonnihil virescenti-pruinosus, præsertim posterius pilis brevibus et asperulis albis densius pubescens; vertice inter, supra et pone maculas oculares nigras livido-flavo, abdomine lateribus supra coxas maculis parvis nonnullis bene determinatis elongatis lineisque tribus bene determinatis in dorso prolongatis, omnibus in dimidio anteriore abdominis positis flavo-luteis signaturaque laterali prope anum W-formi (biangulata) signatis, dorso linea media longitudinali pallida fasciisque linearibus duabus transversalibus, utrinque illam attingentibus, bene determinatis flavo-luteis, his in dimidio antico plerumque pallidiore positis; antennis violaceis, articulo ultimo distincte annulato; tibiis pilis 2—3 clavatis instructis, unguiculo superiore nudo; mucronibus furculæ non acuminatis; ventre livido. Long. $^4/_5$—1 m. m. *Sm. pruinoso* Tullb. affinis, colore autem et

præsertim fasciis transversalibus abdominis angustissime linearibus, valde determinatis distinctus.

5. **Sminthurus Tullbergi** n. sp.

Descr. Cyanescens, pilosus, macula quadrata alba inter maculas nigras oculares, abdomine lateribus lineis irregularibus albicantibus variegato, antennis cyaneis, articulis ultimis distincte annulatis, pedibus furcaque anali pallide cyanescentibus, tibiis pilis 3 clavatis, unguiculo superiore nudo, mucronibus furculæ acuminatis. Long. $^{2}/_{3}$ m. m. *Sm. albifronti* Tullb. frontis macula media similis, differt autem colore cyanescente, pedibus obscurioribus, articulis antennarum ultimis distincte annulatis unguiculisque majoribus.

6. **Papirius dorsalis** n. sp.

Descr. Flavo-luteus, capite genis macula magna fusco-rufa, fronte linea longitudinali fusca a macula verticis interoculari fusco-rubra excurrente et utrinque vitta leviter curvata fusco-rubra: abdomine lateribus maculis magnis nigris vel rufo-nigris confluentibus, fere tota latera occupantibus, tantum maculis parvis luteis hinc inde abruptis, dorso medio pallide luteo, lateribus irregulariter nigro, basi lineis duabus longitudinalibus sat brevibus et pone illas utrinque linea transversali nigris, macula supra anum deficiente; antennis, pedibus et furca anali luteo vel rufescenti-testaceis; maculis ocularibus nigris; furcæ mucronibus longius acuminatis, margine superiore sub-denticulatis. Long. 1 m. m. A *P. flavo-signato* Tullb. lateribus dense et late nigro-maculatis differt, a *P. ornato* Lubb. macula nulla supra anum distinctus.

7. **Degeeria? superba** n. sp.

Descr. Flava, capite, ore excepto, mesonoto disco dimidio basali lateribusque fere totis, metanoto segmentisque que abdominis secundo et tertio fascia basali lata et in lateribus dilatata, nec non segmento abdominis quarto nigris, hoc quarta parte basali margineque apicali flavis, segmento quinto fascia transversali, furcula anali basi lineis duabus longitudinalibus, femoribus posticis annulis duabus, altera media, altera subapicali, antennisque corpori fere longitu-

dine æqualibus annulo subapicali articuli secundi annulisque basali et apicali articulorum tertii et quarti nigris, articulo quarto duobus penultimis longitudine sub-æqvali, obscurius rufescenti-testaceo. Long. $2^1/_3$—$2^1/_2$ m. m. — Species pulcherrima et distinctissima verisimiliter ad gen. *Degeeria* referenda. Forsitan generis *Siræ* species, sed in hoc casu squamis saltim in speciminibus descriptis detritis.

8. **Orchesella melanocephala** Nic., sec. determ. Tullbergi.

Descr. Flava, signaturis nigris, quæ sæpe in segmento tertio thoracis et in segmento quarto abdominis fascias transversas formant: capite sæpe nigro; antennarum articulis primo dimidioque basali secundi sæpissime nigro-fuscis, tertio et quarto rufo-ferrugineis, tertio apice summo nigro-fusco: corpore lateribus utrinque lineis duabus nigris percurrentibus notato. Long. 3—4 m. m. — Obs. Variat tota flava, tantum lineis longitudinalibus percurrentibus quattuor signata, antennis pallidioribus. — *O. spectabili* Tullb. affinis, sed segmento secundo abdominali semper fascia destituto mox distinguenda; ab *O. rufescenti* Lubb. segmento thoracis tertio nigro-fasciato articulisque antennarum multo dilutioribus divergit.

9. **Isotoma balteata** n. sp.

Descr. Luteo-flava, capite maculis ocularibus oblongis extus postice prolongatis, guttis tribus nigris pone illas positis, vertice macula media transversali et margine postico utrinque anguste nigris, fronte linea longitudinali media nigricante; segmentis corporis omnibus fascia latissima et nigerrima maximam partem segmenti occupante notatis, duobus ultimis fere totis nigris, segmentis abdominis secundo et tertio longitudine fere æqualibus; furcula anali ad segmentum abdominis secundum pertinente, pallida, dentibus acuminatis, mucrone dentium bi-dentato; antennis articulis duobus primis capite paullo brevioribus, secundo tertio longitudine sub-æquali, sed hoc paullo crassiore; unguiculo infero supero multo breviore, basi intus explanato. Long. $1^1/_4$ m. m.

Om några för finska faunan nya Hemiptera Heteroptera funna sommaren 1875

af

JOHN SAHLBERG.

Under min resa genom Karelen sistlidne sommar voro skördarna af Hemiptera mindre rika, hvilket hade sin naturliga orsak deruti, att jag den tid, då de flesta former äro utvecklade, uppehöll mig i de nordligaste delarna af provinsen, som hafva en jemnförelsevis mycket fattig fauna, och de rikare lottade trakterna vid Svirfloden och kring Ladoga undersöktes endast vårtiden. Dock lyckades jag upptäcka några arter, som förut ej voro kända såsom funna inom vårt område och deribland några nyskandinaviska, hvarför de torde förtjena i det följande uppräknas. De voro:

Pionosomus varius Wolff. — Fieb. *Eur. Hem. 185.* — *Lygæus* Wolff., *Icon. Cim. 146*, *fig. 142* (1804.) — Thoms. *Opuscula ent. 187,16.* — *Pachymerus* Flor., *Rhynch. Livl. 1*, *256*, *15.* — *Lygæus bimaculatus* Zett., Fall., *Hem. Sv. 58*, *15.*

Af denna art fann jag ett exemplar på den sandiga stranden af Konevits holme i Ladoga den 6 Juni. — Funnen i s. Sverige och Livland samt utbredd öfver m. och s. Europa.

Diplonotus luridus H. Sff. — Stål. *Genera Lygaeid. Eur. Öfv. Vet.-Ak. Förh. 1872*, *51*, *5 aa.* — *Pachymerus* H. Sff. *Wanz. Ins. IV*, *p. 11*, *356* (1837.) — Flor, *Rhynch. Livl. I*, *227*, *1.* — *Plociomerus* Fieb. *Eur. Hem. 172*, *4.* — *Lygæus* Thoms. *Opusc. ent. 194*, *32.*

Funnen på den sandiga stranden af Pyhäjärvi sjö på Karelska näset d. 5 Juni samt på Konevits holme i Ladoga (♀) d. 6 Juni. — Funnen i norra Skåne, Livland samt i Tyskland och Schweitz.

Aradus cinnamomeus Panz. — Reut. *Scand. och Finl. Arad., Öfv. Vet.-Ak. Förh. 1872, 49, 1 et syn.*

Af denna intressanta art, som afviker från sina samslägtingar genom kortare antenner, äfvensom genom det förhållande att den är Heterodimorph, fann jag några kortvingade honexemplar på sandvallar vid en liten biflod till Svir vid Gorki by d. 11 och 12 Juni samt några individer af alla formerna i kådan på tjärträd vid Haapajärvi i Nurmis i norra Karelen i Juli. Den är för öfrigt funnen på Gotland, i Uppland, Livland, Tyskland och Frankrike.

Salda C-album Fieb. *Wien. ent. Mon. 1859, 236, 10. — Eur. Hem. 146, 10.* — *S. arenicola* Flor. *Rhynch. Livl. I, 718, 7.* —

Flera exemplar funna på fuktiga ställen vid en biflod till Svir vid Gorki by d. 11—14 Juli. Funnen i Estland, England, Tyskland, Schweitz och Frankrike.

Salda melanoscela Fieb. *Wien. ent. Mon. 1859, 236, 11. — Eur. Hem. 146, 11.*

Af denna lilla vackra art fann jag ett enda exemplar vid en kalkpöl vid Ruskiala marmorbrott d. 28 Juli. — Den är förut tagen i Österrike, Schweitz och Frankrike.

Microvelia Schneideri Scholtz. — Funnen vid stranden af stillastående vatten vid Gorki och Sermak vid Svir d. 11 och 21 Juni. — Funnen vid Lund i Skåne, i Livland och på några ställen i m. Europa.

Då denna art hör till Hydrocorisæ, torde en kort beskrifning, såsom tillägg till min Öfversigt af Finlands hithörande former, införd i Notisernas 11 häfte, här vara på sin plats.

Genus Microvelia Westw.

(Hydroessa Burm.)

Corpus parvum, ovatum, durum. Caput subrotundatum, gibboso-convexum; clypeo leviter prominulo, tuberculis antenniferis parvulis ab oculis parum remotis. Oculi globosi, granulati, apicem pro-

noti attingentes. Ocelli obsoletissimi, in vertice positi, inter se latissime distantes. Rostrum tenue, coxas intermedias attingens, ex articulis tribus conspicuis compositum, articulo primo brevissimo, annuliformi, secundo subcylindrico tertio conico circiter dimidio longiore. Antennæ graciles, quadriarticulatæ, articulo primo leviter curvato, secundo tertio paullo crassiore et distincte breviore, articulo obsoletissimo intermedio separatis, quarto longissimo, duobus præcedentibus simul sumtis paullo breviore. Pronotum latitudine brevius, humeris prominulis, postice in processum scutellum totum tegentem productum, antice declive. Abdomen supra planum, lateribus late reflexis, segmento 6:o apice late emarginato; angulis lateralibus haud prominulis, subtus valde convexum, segmento 6:o ventrali ceteris distincte longiore. Pro-, meso- et metasterna inter se longitudine subæqualia, prosternum medio leviter longitudinaliter canaliculatum. Coxæ anticæ late, posteriores latissime distantes, intermediæ posticis magis quam anticis approximatæ, conico-ovatæ. Pedes longiusculi et crassiusculi; antici ceteris breviores, tibiis apicem versus levissime dilatatis femoribus distincte brevioribus, tarsis articulo basali brevissimo vix conspicuo alteroque satis elongato apice oblique sinuato compositis, unguiculis ante apicem insertis; pedes intermedii et postici inter se longitudine fere æquales, tibiis linearibus femoribus æquilongis, tarsis triarticulatis, articulo primo brevissimo, fere incospicuo, tertio secundo paullo longiore, apice sinuato, unguiculis ante apicem insertis. Species pan-dimorphæ. *Forma macroptera* tegminibus abdominis longitudine, nembranacea, venis crassis areolas tres oblongas discoidales formantibus. *Forma aptera* tegminibus alisque destituta.

Hithörande arter lefva på ytan af stillastående eller långsamt flytande vatten, der de löpa temligen snabbt med skiftevisa steg.

Microvelia Schneideri Scholz.

Nigra, dense sericeo-pubescens, opaca, prothoracis annulo apicali orbitaque oculorum argenteo-tomentosa, bucculis articulo primo antennarum apice excepto, rostri dimidio basi, coxis, trochanteribus femoribusque a basi ultra medium pallide flavis; pedibus antennisque extrorsum fuscis; hemielytrorum lineolis duabus basalibus, guttulis duabus pone medium, altera versus marginem costalem anterius, altera versus suturam posterius areaque magna discoidali lineolà nigra media longitudinali notata albidis; pronoto fortius punctato. *Forma macroptera.* Long. 2 m. m.

Hydroessa Schneideri Scholz *Arb. und Ver. Schles. Ges. f. v. Kult. 1846, p. 5, 2,* sec. Fieb. *Eur. Hem. 105, 2.*

Hydroessa pygmæa Flor *Rynch. Livl. 749, 1, nec syn.* — Thoms. *Opusc. ent. IV, 394, nec syn.*

Att *Velia pygmæa* L.-Duf är en skild art synes tydligt framgå ur hans beskrifning och figur i Ann. Ent. Fr. 1833.

För att visa detta slägtes ställning till öfriga *Amphibicorisæ* lemnas följande uppställning af närstående genera.

Fam. Veliidae.

1\. 6. Rostrum triarticulatum, tegmina membranacea crasse costato-venosa vel nulla.

2\. 3. Pedes graciles, ungviculis in apice tarsorum positis: caput elongato-triangulari. — Gen. *Mesovelia* Muls. et Rey.

3\. 2. Pedes crassiores, unguiculis ante apicem tarsorum positis, caput breve.

4\. 5. Antennarum articulus primus ceteris longior, tarsi omnes 3-articulati, articulo primo brevissimo; corpus mediocre. — Gen. *Velia* Latr.

5\. 4. Antennarum articulus ultimus ceteris longior; tarsi antici bi-. posteriores tri-articulati, articulo basali brevissimo: corpus parvum. — Gen. *Microvelia* Westw.

Fam. Hebridae.

1\. Rostrum quadriarticulatum; hemielytra extus area angusta coriacea, intus et apice membranacea et innervosa. Scutellum conspicuum. — Gen. *Hebrus* Curt.

Meddelanden från Sällskapets förhandlingar.

I.

Den 4 October 1873.

Ordföranden professor Lindberg föredrog om gruppen *Fossombronieæ*, hvilka han på grund af kalkens byggnad och antheridierna ställer främst bland *Hepaticæ frondosæ*, bildande en öfvergång till *Foliosæ*, och af hvilka han, förutom den enda förut i norden kända *F. pusilla*, i Helsingfors närmaste omgifning invid jernvägen upptäckt ännu tre, nemligen den med ett starkt förgrenadt korallikt rhizom i stället för rot försedda *Scalia (Haplomitrium) Hookeri* (Lyell) B. Gr., af ordf. på grund af antheridiernas läge och dess habituela likhet med *Fossombronia* skild från *Jung. foliosæ* och förd till denna grupp; *F. Wondraczekii* (Corda) Dum., skild från *F. pusilla* genom blekare grön färg, luktlöshet, rödare bruna med starkt upphöjda, mer eller mindre parallela samt något korkskruflika åsar försedda sporer, äfvensom genom förekomsten på ren lerjord (ej på torfblandad som *pusilla*); samt den hittills obeskrifna *F. incurva* Lindberg, utmärkt genom luktlöshet, mera blågrå färg, enstaka växt, ytterst stark rotbildning, upprätt, tjock stam, i spetsiga inböjda flikar sönderklufna blad, dioik inflorescens, sluten ovalt päronformig kalk med inböjda flikar (ej öppen och klocklik som hos öfriga *Fossombroniæ*) samt mycket mindre (0,01 millim. hos de två andra arterna 0,04 millim.), med ytterst små oregelbundna facetter försedda, violettsvarta sporer, funnen på ren sandjord sparsamt blandad med *Scalia*.

Magister J. P. Norrlin förevisade ett af magister E. Pfaler från Leppävirta hemtadt stycke af en tallstam, på hvilken en af grenarne, ett litet stycke från dess utgångspunkt, med spetsen vuxit in i stammen, sålunda bildande ett fullkomligt handtag på densamma.

Studeranden E. Juslin förevisade ett stycke af en med korallika utväxter försedd *al* rot.

Studeranden Z. Schalin förevisade qvistar af *Alnus glutinosa* var. *laciniata*, tagna från ett träd på Bots-ören i Larsmo skärgård.

Den 1 November 1873.

Ordföranden professor Lindberg anhöll att få fästa sällskapets uppmärksamhet vid ett par intressanta reformer inom Bryologien, rörande slägtena *Thuyidium* och *Splachnum*, särskildt *Th. tamariscinum* och *Spl. umbraculifera*. Vid närmare undersökning af i Europa och Nord Amerika funna exemplar af *Th. tamariscinum* och *delicatulum* samt jemförelse med Dillenii typexemplar af den senare, hade ordföranden nemligen funnit att all *H. tamariscinum* från Nord Amerika utgöres af den äkta *H. delicatulum* L., Hedw., utmärkt bland annat genom större, med stjernformiga papiller försedda bladceller samt funnen endast i Amerika, då deremot den art som allmänt så väl i Europa som Amerika benämnes *H. delicatulum* befunnits vara *recognitum* Hedw. Hvad för öfrigt namnet på den endast i Europa förekommande *H. tamariscinum* Hedw. beträffar, vill ordföranden hafva anmärkt att dess äldste, redan 1771 af Necker gifna namn, vore *H. tamariscifolium* och således det hvarmed arten rätteligen borde betecknas. — Inom slägtet *Splachnum* åter hade ordföranden varit i tillfälle att undersöka, af docenten Norrlin år 1867 vid Kätkesuanto i Lappmarken. inom granregionen funna, exemplar af den förut endast från Kamtschatka och Klippbergen i Amerika kända *Spl. melanocaulon* Wahlenberg, Schwægr. och dervid funnit den utgöra en från *Spl. luteum* väl skild art, stående liksom emellan denna samt *Spl. rubrum* och *ampullaceum*, äfvensom utmärkt genom mycket mindre växt, platta mer sågade blad, ovanligt korta, mörkt purpurröda, upptill tjockare och pipiga fruktskaft, blekare gula och mycket små, men plattadt skifformiga bihang, hvilka bildas af raka rektangulära celler och hafva få och obetydliga hudöppningar, mörkt purpurfärgad, vid torkning i form af timglas på midten hopsnörd sporkapsel med lågt koniskt

lock och på ena sidan klufven ensidig mössa, hvarjemte den ej liksom öfriga *Splachna* förekommit blandad med andra arter, utan bildat en fullkomligt ren tufva, som äfven förevisades.

Magister J. Sahlberg förevisade af honom i Kuusamo tagna exemplar af *Salix myrtilloides* med han- och honblommor i samma hänge.

Studeranden M. Europæus förevisade hängen af *Salix phylicifolia*, företeende öfvergångar mellan han- och honblommor, greniga honhängen af *asp* samt ett egendomligt exemplar af *Eqvisetum arvense*, hvars öfre del, i stället för de vanliga slidorna och de från dessas bas utgående kransvisa grenarne, spiralformigt omslingrats af en enda sammanhängande tandad hinna, från hvars bas de i spiral stälda grenarne utgå.

Studeranden E. Juslin förevisade en *forma vivipara* af *Juncus articulatus*.

Bland gåfvor till de botaniska samlingarna må nämnas: 84 fröväxter och ormbunkar, hvaribland *Aster sibiricus* (funnen vid Oulangonjoki) från Kuusamo och Norra Österbotten af magister J. Sahlberg; *Lysimachia nummularia* från Yläne af fröken H. Sahlberg; 2 ormbunkar, hvaribland *Botrychium boreale*, från Nystad af eleven Hollmén.

Den 6 December 1873.

Ordföranden professor Lindberg fäste sällskapets uppmärksamhet vid några af honom nyligen granskade mossor, angående hvilka en närmare utredning af honom vunnits.

Sålunda hade han vid undersökning af från Hogland hemtade exemplar af *Thuyidium recognitum* funnit en del utgöras af hanexemplar af den hittills endast i Amerika med säkerhet funna *Th. delicatulum*, utmärkt genom en gröfre mer bågböjd växt, renare grön färg samt runda och mer förtjockade bladceller med två- eller treklufna och kortare papiller än hos *Th. recognitum*, hvarjemte dessa båda enligt af ordföranden gjord iakttagelse mycket lätt skiljas från den tredje arten *Th. tamariscifolium* genom grenbladens spets, som hos dem är på baksidan taggig och mera trubbig, tillfölje deraf att den i jemförelse med de öfriga cellerna min-

dre och med 2—5 taggar på ändytan försedda toppcellen är tvärhuggen, då den hos den sistnämnde är större och kägelformigt tillspetsad samt hela bladspetsen dessutom slät. Deremot öfverensstämma *Th. tamariscifolum* och *delicatulum* med hvarandra genom myeket sönderflikade perichætialblad, hvilka hos *Th. recognitum* åter äro endast sågade. — Öfvergående till slägtet *Hypnum*, tillkännagaf ordföranden att magister E. F. Lackström i Ristijärvi soeken i Norra Österbotten påträffat fruktbärande exemplar af den hittills i Skandinavien såsom endast steril anträffade *H. ochraceum*, hvilka han hitsändt, samt framhöll såsom sin åsigt att den på sednaste tider till den polymorfa arten *H. cupressiforme* såsom varietet förda och ofta bland densamma vexande *H. mamillatum* Brid. vore en väl skild art eller åtminstone underart, utmärkt genom en enkel, ej regelbundet pargrenig, svart stam med från hjertlik bas långt utdragna smalspetsiga och starkt ensidiga blad, hvilka hos fina exemplar af *H. cupressiforme* äro nästan raka, samt uppråt frukt med ett peristom utan cilier och ett endast med en liten vårta försedt lock; hvad utbredningen beträffar, vore den ej sällsynt, ehuru nästan alltid steril. — Vidare hade ordföranden vid granskning af utländska arter af slägtet *Ephemerum*, förnämligast Doktor Welwitsch's från Angola samt den nordamerikanska *E. crassinerve* och den nyholländska *E. cristatum* öfvertygats om att detta slägte på grund af dess mot spetsen af mindre celler bestående, på ryggsidan ofta ytterst taggiga och med ovanligt tjock nerv försedda blad såsom den lägsta formen af de cleistocarpa *Trichostomaceæ* bör föras till *Pottiaceæ*, ej till *Funariaceæ* såsom han jemte alla andra förut gjort. — Hvad åter *Hepaticæ* vidkomme, ville ordföranden hafva anmärkt att den i Skandinavien såsom *Fossombronia pusilla* ansedda arten ej vore identisk med *Jungermania pusilla* Dill. från vestliga Europa, en genom finare växt och med regelbundna 5—6-kantiga facetter försedda sporer, hvilka hos *F. pusilla* hafva hvassa åsar, utmärkt art, af ordföranden kallad *F. foveolata*, äfvensom att den af honom på oktobermötet såsom vid Helsingfors funnen omnämnda

och beskrifna *F. Wondraczekii* ej vore fullkomligt öfverensstämmande med originalexemplar deraf från Böhmen, utan en af ordföranden med namnet *F. cristata* betecknad egen art, till hvilken *F. Wondraczekii* måste hänföras såsom varietet. — Slägtena *Sarcoscyphus* och *Alicularia* ansåg ordföranden ej vara väl skilda till följe af deras lika beskaffade fruktifikationsorganer, utan på sin höjd subgenera under slägtet *Nardia* Benn. & Gr., analoga med motsvarande grupper af slägtet *Jungermania*. Af det förra vore redan sex skandinaviska arter kända, nemligen *S. revolutus*, *sphacelatus*, *emarginatus*, *alpinus* (utmärkt genom knäböjd stjelk och funnen på Tryssildfjeld i Norge), *Funckii* (nyligen funnen i Kuusamo, förut i Norge och Småland) samt den af ordföranden i 9:de häftet af Sällskapets Not. beskrifna *sparsifolius*, känd från Kongsberg i Norge, Torneå lappmark och senast från Norra Österbotten samt skild från de öfriga genom kort stjelk med de fåtaliga bladen tilltagande i storlek med toppen, 3—4 gånger större bladceller än hos *S. Funckii* samt paroik blomställning (hos de öfriga dioik). En varietet af densamma vore *Gymnomitrium adustum*. Af *Alicularia* åter anförde ordföranden tre arter, hvilka förut sammanförts under det gemensamma namnet *scalaris*, nemligen den egentliga *A. scalaris*, utmärkt genom dioik inflorescens samt i Finland funnen endast på Åland och Hogland, den förut såsom en var. af *scalaris* ansedda *A. repanda* med paroik blomställning samt mindre konkava, mer eller mindre tvåflikade blad allmän ända upp i Lappmarken och den ej sällsynta *A. geoscyphus* De Not., utmärkt genom paroik blomställning och ett mycket egendomligt, påslikt nedskjutande, nedtill vidgadt fruktsvepe, hvarigenom den bildar en öfvergångslänk till de nästan uteslutande antarktiska eller subtropiska äkta *Jungermaniæ acrogynæ sacciferæ*, såsom *Gymnanthe* med flera slägten. Denna art hade ordföranden funnit särdeles väl utbildad vid Fredriksberg i närheten af Helsingfors. — Slutligen omnämnde ordföranden att han under sin vistelse i Irland senaste sommar funnit den derstädes allmänt förekommande och med artnamnet *nemorosa* beteck-

nade *Scapania* vara den af honom i Skåne 1860 upptäckta, men i Finland ännu ej funna *Sc. gracilis* Lindberg, utmärkt genom små, ungefär likstora blad samt sina tätt sammanpackade af omvexlande gult, grönt och brunt färgade tufvor, hvaremot *Sc. nemorosa* vore mycket rar, äfvensom att den på kalk förekommande genom mycket papillösa blad utmärkta *Sc. æquiloba* vore identisk med originalexemplar af den i Tyrolen funna *Sc. tyrolensis*.

Magister Hj. Hjelt förevisade ett af eleven Bonsdorff i ett kärr vid Wiks ladugård i Helsinge socken funnet exemplar af *Mimulus guttatus*.

Bland gåfvor till de botaniska samlingarna må nämnas: *Utricularia ochroleuca* tagen af eleven Lönnbohm i Paltamo; *Lycopodium inundatum* samt 125 mossor från Helsingforstrakten af professor Lindberg.

Den 7 Februari 1874.

Ordföranden belyste i ett längre föredrag några till den skandinaviska floran räknade lefvermossor, angående hvilkas såväl utbredning som plats i systemet, enligt hvad han ansåg, origtiga åsigter gjort sig gällande. Sålunda vore slägtet *Geocalyx* enligt ordförandens undersökningar fullkomligt oberättigadt, enär dess enda art *G. graveolens* befunnits på grund af dess fruktifikationsorganers, bladcellers och stiplers beskaffenhet böra föras till slägtet *Saccogyna*, förhållande sig till detta slägtes vesteuropeiska art *S. viticulosa*, som till exempel *Jungerm. Mülleri* till någon af de rundbladiga arterna inom sistnämnde slägte. — De i Skandinavien funna exemplar af *Plagiochila interrupta* åter hade ordföranden vid jemförelse med från kontinenten och Britannien hemtade exemplar funnit vara ej den äkta *interrupta*, hvilken utmärkt genom platta, föga inskurna blad, stipler och autoik blomställning, endast vore en varietet af den gröfre, mer utvecklade och genom de 2—3-tandade öfre bladen bland annat utmärkta *Pl. pyrenaica* Spruce, som 1865 äfven träffats på Gotland, utan dels unga, nyss utvecklade former af *Pl. asplenioides*, dels hanplantor af *Jung. subapicalis*, hvilken sistnämnde åter ordf. länge ansett såsom en af jordmånen beroende mager form

af *J. autumnalis* DC. 1815 (*J. Schraderi* Mart. 1817). — Vidare vore den i de norra delarne af det skandinaviska florområdet såsom *Sphagnoecetis communis (Odontoschisma Sphagni)* ansedda lefvermossa ej denna utan *O. denudatum* (Nees.), utmärkt genom mindre växt, krypande rhizom med korta, hopknippade, i toppen böjda och gonidiebärande grenar; med bred bas fästade och nedlöpande, okantade blad, hvaraf såväl de nedre som de i toppen äro mindre; genom 2—3 gånger större, papillösa bladceller med tydliga förtjockningar i hörnen, genom väl utvecklade stipler samt från skilda rotstockar eller de nästan nakna grenbaserna utgående han- och honinflorescenserna med trubbiga och på samma sätt som bladen bildade skärm; allmänt på murkna stubbar utbredd från Skåne och södra Finland ända upp i Lappmarken, jemte en mörkare, mindre och mera enkel på torfjord förekommande form, af ordföranden kallad *elongata*, hvaremot den verkliga *O. Sphagni* vore mera sällsynt och vexande bland *Sphagna*, endast anträffad i de sydligare delarne såsom Danmark, Skåne och Vestergötland. Utom dessa hade ännu en tredje art *O. (Adelanthus) decipiens* (= *J. compressa* Sommerf.), ehuru egentligen tropisk, upptäckts uti Saltdalen i Norge. — Den af Doktor Berggren såsom egen art särskilda *Radula alpestris* från Dovre förklarade ordföranden vara en var. af *R. complanata*, liksom denna paroik. Slutligen tillade ordföranden att den såsom en egen art ansedda *Jung. Helleri* rätteligen vore att anses såsom en varietet af en på murkna stubbar och albark i Tavastland och Uskela anträffad lefvermossa: *Jung. verruculosa* Lindberg, hvilken särskiljes från denna sin varietet genom mera spridd, knappt tufbildande, föga grenig stam utan gonidiebärande grenar; genom blek, i topparne stundom purpur-färg; spridda, dubbelt större och mer tillbakaböjda, bugtbräddade, vågiga och mer tandade blad; större och i synnerhet i de öfversta bladen och skärmen tätt vårtiga celler; längre, något cylindriskt fruktsvepe.

Till de botaniska samlingarne hade inlemnats bland annat: 160 lafvar, deribland 3 för vetenskapen nya former,

från s. v. Finland af studeranden Fr. Elfving; 110 kärlväxter, hvaribland *Impatiens noli tangere* och *Ranunculus hyperboreus* från Kianto och trakterna kring Kajana af magister E. F. Lackström, samt 17 fröväxter och *Cinclidium subrotundum* från samma trakter af eleven O. Lönnbohm.

Den 7 Mars 1874.

Ordföranden professor Lindberg anmälde såsom ny för den skandinaviska floran i vidsträcktare mening en af honom i aflidne studeranden Th. Simmings samlingar från ryska Karelen påträffad lefvermossa, *Harpanthus scutatus*, tagen år 1863 vid Petrosavodsk, såsom det synes på murken ved och, att döma af den densamma åtföljande etiketten, redan af Simming uppmärksammad såsom någonting nytt i följd af dess ovanligt stora vid hvartannat stjelkblad fästade och med dessa, specielt den venstra sidans, sammanhängande stipler. Redan anmärkningsvärda såsom de enda med säkerhet inom Skandinavien funna exemplar, äro de det ännu mer derigenom att de äro försedda med hanblommor, hvilka ordföranden, oaktadt arten för öfrigt i Europa, i synnerhet i dess vestliga del, ej är sällsynt, icke visste vara förut observerade. — Vidare hade ordföranden vid närmare undersökning af den först vid Tiudie år 1843 af Doktor Fr. Nylander upptäckta och sedermera på flere ställen såsom Walkiamäki och Jalguba i ryska Karelen, Kuusamo, Tromsö, Altenfjord, Umeå lappmark och Dovre funna *Southbya fennica*, funnit kalkar på af aflidne Simming i Walkiamäki tagna exemplar, hvilka kalkar, ehuru unga och ofullständiga, dock visade att denna art bör hänföras till slägtet *Southbya*, icke til *Jungermania*.

Den 11 April 1874.

Ordföranden professor Lindberg framstälde det system af de skandinaviska lefvermossorna, hvilket han under sina på senare tider gjorda undersökningar af icke allenast dessa, utan äfven utomeuropeiska funnit vara det naturligaste och med dessa mossors inbördes frändskap mest öfverensstämmande.

Magister J. P. Norrlin förevisade exemplar af den i fjol af professor W. Nylander från *Parmelia physodes* särskilda *P. hypotrypodes;* vidare en långsträckt, på barrträd helst granar, växande form af *Ramalina thrausta*, hvilken, vanligen förvexlad med *Alectoria sarmentosa*, skiljes från denna bland annat genom att i uppblött tillstånd bibehålla sin färg, då den sednare deremot gulnar: äfvensom fruktbärande exemplar af *Cetraria odontella* från Onega Karelen.

Bland gåfvor till de botaniska samlingarna anmäldes bland annat 158 kärlväxter, hvaribland flere för orten anmärkningsvärda, såsom *Phleum alpinum*, *Carex livida*, *Orchis*-former, *Rumex crispus*, och *Ophioglossum vulgatum*, alla från norra delen af Wasa län förärade af doktor Fr. Hellström; 372 former lafvar, hvaribland 12 för vetenskapen nya arter från Onega Karelen af docenten Norrlin.

Den 13 Maj 1874.

Årsberättelse afgifven af ordföranden:

Att verksamheten inom Sällskapet är i ett ständigt stigande bevisas så väl af det nyligen färdigtryckta 13 häftet, innehållande mer eller mindre vidlyftiga afhandlingar af Hrr Brotherus, Karsten, Lindberg och Norrlin, således alla af uteslutande botaniskt innehåll, nästa häfte skall deremot upptaga blott zoologiska uppsatser; som ock af det talrika antal längre eller kortare meddelanden hvilka ännu vänta på offentliggörande. Ty under årets lopp hafva följande afhandlingar influtit: *Revisio Tingitidarum Scandinaviæ et Fenniæ*, *Heteroptera nova fennica* och *Hemipterologiska meddelanden*, alla af Kandidaten O. M. Reuter; *Enumeratio Coleopterorum amphibiorum Fenniæ* och *Enum. Coleopt. palpicornium fenniæ*, begge af Docenten J. Sahlberg; *Discomycetes novi fennici* och *Quædam ad Ascomycetes fennicas addenda* af Doktor Karsten; *Några anteckningar till medlersta Finlands Flora* af Docenten Norrlin samt *Manipulus muscorum secundus* och *Hepaticæ scandinavicæ secundum novam dispositionem naturalem enumeratæ* af Professor Lindberg. Vi se sålunda att på samma gång afhandlingar inflyta till större antal, ehuru hufvudsakligast

eller nästan uteslutande från samma författare som under senare år fyllt häftena af våra Notiser med resultaten af sina forskningar, de äfven vuxit i omfattning och vetenskapligt djup, så att många af dem skulle utgjort en prydnad för hvilket samfunds skrifter som helst. Mången skulle visserligen kunna göra den anmärkning att innehållet ej uteslutande rör sig inom den trånga ramen af den exklusivt finska naturen, utan omfattar derjemte naturalhistoriska förhållanden inom hela det stora område som med ett gemensamt namn kallas det *skandinaviska* eller, om man så heldre vill, det nordosteuropeiska, hvilket för den inskränktare synkretsen kan tyckas såsom en betänklig afvikelse från den ursprungliga planen för våra publikationer. Men må man ihågkomma att vår egen natur i sina hufvuddrag knappt eger någonting egendomligt att uppvisa, utan så i allo öfverensstämmer med den på skandinaviska halfön och något österut ända till alla de stora inom det politiska Ryssland belägna sjöarne, att den alls icke kan utan brott mot den naturliga frändskapen från dem särskiljas, i det den förhåller sig till de senare alldeles såsom en art till andra species inom samma slägte, eller såsom en sida i en qvadrat till de tre öfriga. Följden häraf är att, om vi vilja uppspåra grunden till ett faktum inom eget land, dettas orsak mångengång ej kan lösas med mindre vi sträcka våra undersökningar ut öfver den politiska gränsen in i omgifvande brödraländer. Ja mångengång är ej ens detta nog, utan får forskaren ända in i nya verlden söka nyckeln till en gåta inom egen fauna eller flora, ett förhållande som dagligdags återkommer, till och med då det gäller någonting jemförelsevis så underordnadt som begräsandet af en art eller ett slägte, huru mycket mera måste då icke denna arbetsmetod bli af nöden, då vi stiga till högre vetenskapliga spörjsmål såsom till exempel frågan om våra inhemska plantors utbredning, de allmänna systematiska förhållanden, i hvilka dessa stå till hvarandra och till andra trakters flora, flyttfåglarnes sträckningsvägar eller någonting dylikt. Alltnog, vi kunna ej begripa vår egen natur och dess olika utvecklingsstadier med mindre vi

så vidsträckt som möjligt söka betrakta en viss fråga från alla sidor. Vi måste derför med bestämdhet afvisa förebråelsen att våra Notiser skulle bli allt mindre rent nationela. Orsaken till det allt mera omfattande innehållet i våra publikationer ligger implicite i vetenskapen sjelf och dess nuvarande utveckling, ty riktningen derinom blir till dess egen båtnad och mensklighetens sanna väl allt mera kosmopolitisk, så att på samma gång vi ville motarbeta denna riktning, skulle vi blott skada oss sjelfva och dessutom otvifvelaktigt simma mot strömmen, d. v. s. arbeta förgäfves. Vetenskapens devis är *viribus unitis* och tillhör sålunda icke något visst folk utan menskligheten i dess totalitet. Endast hon kan så småningom förbrödra folken och återställa enigheten mellan de söndrade och sammansatta individer som kallas nationer. Dessa börja äfven allt mera inse sanningen häraf, tack vare vetenskapens ofantliga framsteg och den internationela samfärdselns jättelika tillväxt under senaste decennier, i det hvarje den minsta olycka som träffar ett folk ej till sina verkningar inskränker sig inom en viss liten begränsad fläck, utan måste obehagligt beröra något eller några, ja stundom alla öfriga; alldeles såsom de vågor, hvilka uppkomma under en storm vid de vestindiska öarne, utan afbrott fortsätta sitt långsamma tåg öfver atlanten, ända tills de stöta mot Afrikas eller Vesteuropas kuster ja ända upp mot det bergiga Norges och Spitsbergens stränder och först der mista sin kraft och dö bort.

Ingen må dock af det nu sagda draga den slutsats att en dylik kosmopolitisk riktning skulle undantränga eller böra förminska det nationela i vårt arbete, detta är i sanning alls icke fallet, utan tvärtom. Ty den innersta och ursprungliga kärnan för alla våra sträfvanden måste nödvändigt allt framgent förblifva utredande af de naturalhistoriska data vi påträffa i eget land. Oss tillkommer det att i första hand bearbeta den finska faunan och floran, men kunna och böra vi under detta arbete ej af ensidighet, vare sig i vetenskapligt eller så kalladt nationelt hänseende, tillsluta våra ögon för analoga och upplysande företeelser, blott emedan

de ej äro rent inhemska. För vetenskapen existerar ingen skilnad mellan chinesen, negren, européen eller rödskinnet. i dag hittar kanske den snedögda och hårpiskbärande brodren sanningen till en fråga, välgörande för hela menskoslägtet, i morgon tilläfventyrs den ullhårade och svarthudade infödingen af Afrikas brännande zoner.

Offentliggörandet af våra publikationer torde, åtminstone under den närmaste tiden, kunna utan något afbrott fortsättas, i det Sällskapet för åren 1873—75 fått sig tillförsäkradt ett förhöjdt statsanslag af 1500 *Fmk*, en summa som dock i följd af penningens nedsjunkna värde räcker jemnt och nätt till för ändamålet.

För undersökande af vissa delar af Finland, hvad dess flora angår, hafva för nästa sommar beviljats:

200 *Fmk* åt magister E. F. Lackström i och för botaniska exkursioner inom S:t Michels, Kangasniemi och Joutsa socknar af Savolaks;

150 *Fmk* åt cand. E. Juslin för anställande hufvudsakligen af muskologiska forskningar i Kronoborgs socken och kringliggande trakter af Karelen; samt

50 *Fmk* åt stud. A. H. Brotherus, som förklarat sig hugad att i botaniskt syfte undersöka Saimas skärgård.

Deremot är att beklaga det ingen zoolog anmält sig till erhållande af något understöd.

Af de under föregående somrar utskickade exkurrenterne hafva Hrr R. Alcenius, E. F. Lackström, samt M. A. Europæus och K. A. Hällström insändt äskade reseberättelser.

En för sällskapets verksamhet och lifvet derinom synnerligen välgörande förändring var att månatliga sammankomster infördes. Ty derigenom vet hvar och en medlem, när vi åter skola sammanträffa och kan sålunda på förhand inrätta sin tid och sitt arbete så att han till en viss dag har färdigt hvad han vill framlägga inför Sällskapet. De

under året hållna mötena hafva varit allt talrikare besökta och många intressanta föredrag och meddelanden derunder hållits, företrädesvis af Hrr Engström, Europæus, Juslin, Lindberg, Norrlin, Palmén, Reuter, Sælan, Sahlberg och Sievers, samt Spoof.

Ovanligt talrika gåfvor och fortsättningar hafva till biblioteket influtit. Antalet samfund, med hvilka Sällskapet står i utbyte af skrifter, har dock ökats blott med ett enda, neml. Göteborgs Vetenskaps och Vitterhets samhälle. Dessutom hafva Hrr statsrådet E. J. Bonsdorff, adjunkten T. Thorell i Uppsala, doktor Nordstedt i Lund, konservator A. Blytt i Christiania, borgmästar B. Roos, pastor Kavall och Magister Palmén haft godheten ihågkomma Sällskapet genom insändande af värderika verk och afhandlingar.

De utländske medlemmarnes antal har förökats genom inväljande af prof. emer. d:r Al. Bunge i Dorpat, adj. d:r Tamerlan Thorell i Uppsala och lektor J. E. Zetterstedt i Jönköping. Såsom inhemska ledamöter hafva studd. A. A. Branders, A. H. Brotherus, E. I. Warén, L. G. Kiljander, C. Leopold, O. W. Löfman, K. U. Paqualin, K. E. L. Pfaler, G. I. Rothström, A. B. af Schultén, O. W. Wennerström, V. M. v. Willebrand, samt teknol. J. Stenbäck tillkommit.

S. O. Lindberg.

Årsberättelse afgifven af zoolog. intendenten:

De finska zoologiska samlingarna hafva under året fått emottaga jemförelsevis färre gåfvor än under nästföregående år; det är likväl att hoppas, att orsaken härtill varit tillfällig, men icke ligger uti något afsvalnadt intresse för samlingarna.

Utaf högre djurarter har endast en fiskart tillkommit, nemligen *Liparis barbatus* från Hogland genom hr Sievers, samt en art fogelägg, *Strix liturata*, från Uskela genom hr statsrådet E. J. Bonsdorff; bland anmärkningsvärda gåfvor befinnas skinn af *Canis lagopus* från Tenala genom befallningsman Ignatius, *Vespertilio mystacinus* från Thusby

genom studeranden E. Hjelt, samt en trana i dundrägt genom hr Warén. Insektsamlingarna hafva förökats. *Coleoptera* med *Carnivora, palpicornia* och *amphibia* från Kuusamo och östra Finland genom Magister J. Sahlberg, som bearbetat dessa grupper och dermed förökat samlingen med 8 arter, fjärilar från ryska lappmarken af densamme, bestämda af D:r Tengström, hvaribland funnits 18 som finska samlingen saknat. Mag. Reuter har förökat *Hemiptersamlingen* bland annat med sex för samlingen nya arter från sydvestra Finland. Af öfriga djurarter hafva spridda gåfvor erhållits, hvarför samlingarna tillvuxit blott i ringa grad.

Förutom de nu uppräknade naturalierna hafva gåfvor till samlingarna blifvit inlemnade af följande derför intresserade personer: D:r Th. Sælan, Magg. M. Brenner, Reuter, kand. O. Engström, studd. E. Hjelt, Sievers, Colliander, A. Brotherus, E. J. Warén och R. Fabritius, hrr R. Aleenius, A. Hintze, och eleverna Forsten, Lang och Tigerstedt.

J. A. Palmén.

Årsberättelse afgifven af botan. intendenten:

Ehuru de bidrag, med hvilka den inhemska växtsamlingen under det nu tilländalupna året förkofrats, icke kunna anses för obetydliga, stå de likväl något efter de föregående årens såväl till antal som beskaffenhet. I likhet med året 1872—1873, hvilket lemnade ett ännu ogynnsammare resultat, understiger totalbeloppet, uppgående till 2106 växter, till någon del medeltalet för de föregående åren och bland de särskilda klasserna innehålla endast lafvarne i större mängd för floran nya arter. Fördeladt på de olika grupperna har tillväxten utgjorts af 460 kärlväxter, 751 mossor, 780 lafvar och 15 svampar. De talrikaste bidragen ha inlemnats af professor S. O. Lindberg (mossor från Nyland), provincialläkaren, d:r Fr. Hällström (kärlväxter från mellersta Österbotten), docenten J. Sahlberg (kärlväxter från Kuusamo), mag. E. Fr. Lackström (fanerog. och mossor från Kajana, Österbotten), studeranden Fr. Elfving (lafvar och mossor från sydvestra delen af landet) och undert. (laf-

var från Onega-Karelen), och uppgår beloppet af nämnda samlingar till inemot 1600 växter. För de återstående bidragen har Sällskapet att tacka följande gifvare: fröken H. Sahlberg, hrr d:r P. A. Karsten, apotekaren A. Günther, possessionaten G. A. af Hällström, magg. M. Brenner, O. Collin, Hj. Hjelt, G. Hedström, studd. H. A. Brotherus, M. Europæus, K. Hällström, J. E. Juslin, C. Leopold, R. Sievers, A. af Schultén och N. af Ursin samt skoleleverna H. B. Hollmén, O. Lönnbohm, P. Suhonen och J. Tikkanen hvarjemte genom hrr Brenners och Unonii försorg 16 sällsynta kärlväxter, insamlade af elever vid härvarande normalskola och privatlyceum, erhållits. Artantalet af fanerogamerna, hvilket lika litet som under sistlidet år ökats, uppgår till 1075, representerade af omkring 19000 exemplar.

J. P. Norrlin.

Ordföranden professor Lindberg anförde såsom nyfinska tvänne egentligen nordamerikanska mossor, nemligen *Myurella Careyi*, skild från *M. apiculata* bland annat genom starkt, ojemnt sågade bladkanter och papillös ryggsida, tagen år 1872 af studeranden Fr. Elfving i Pargas och samtidigt äfven funnen i Krain, samt den från *Orthotrichum speciosum* genom föga utskjutande, slät sporkapsel samt mindre spetsiga blad afvikande under arten **O. elegans* Schwægr., hvilken af ordföranden påträffats på några rönnar i Kajsaniemi, blandad med hufvudarten och *O. affine*. Till denna underart ansåg ordföranden äfven den i Torneå lappmark funna *O. speciosum *fuscum* med rätta böra föras.

Till de botaniska samlingarna inlemnades bland annat: *Carex cyperoides* från Libelits af studd. M. A. Europæus och K. A. Hällström; 351 mossor från Åbotrakten af stud. Fr. Elfving.

Den 3 October 1874.

Ordföranden professor Lindberg meddelade åtskilliga iakttagelser rörande slägtena *Riccia*, *Preissia*, *Metzgeria*, *Radula* m. fl. Af slägtet *Riccia* hade ordföranden under en senaste sommar företagen botanisk resa i Ladoga

Karelen funnit utom den förut från dessa trakter kända *R. natans*, arterna *fluitans*, *minima* L. (= sorocarpa Bisch.). samt en förut obeskrifven art *R. marginata* Lindberg en af de största bland de skandinaviska arterna samt utmärkt genom sin utomordentligt lösa, af stora celler bestående väfnad och sina ovalt elliptiska, trubbiga med ansvällda kanter försedda och i midten platta flikar, närmast beslägtad med den nordamerikanska *R. Lesquereuxii*. Den förra af de två sistnämnda hade förekommit på flere ställen i Kirjavalaks och Puutsalo trakterna i mullrika och fuktiga bergsprickor, den senare ymnigt på två lokaler i Sordavala trakten. Af slägtet *Preissia* hade ordföranden funnit den skandinaviska floran ega, utom *Pr. commutata*, den dermed sammanblandade *Pr. quadrata* (Scop.), utmärkt genom alltid grön färg samt större och mer utplattadt receptaculum med tunn, naggad kant och ofvan försedt med två upphöjda åsar i form af ett kors; hanplantorna deremot alldeles lika som *Pr. commutatæ*. Denna *Pr. quadrata* hade ordföranden senaste sommar funnit i Ruskeala och ansåg han det vara sannolikt att den förekommer äfven annorstädes inom det skandinaviska floromrädet, ehuru med *Pr. commutata* förvexlad, hvarför han för närmare undersökning uppmanade till insamling af exemplar af detta slägte. — Slägtet *Metzgeria* åter, hvaraf ordföranden till sällskapets Notiser anmälde en utförligare monografi, hade befunnits, i stället för förut kända 3 arter innehålla 9 dylika. hvaraf 4 europeiska. Under namnet *M. furcata* hade nemligen sammanförts den äkta *furcata*, liten, platt, under glatt eller jemnt hårig med undantag af kanterna samt dioik, och *conjugata* Lindberg, *n. sp.*, större, upprätt, med tillbakavikna jemte undre sidan af stammen håriga kanter, för öfrigt glatt, samt med både han- och honorgan på bakre sidan. Den senare hade enligt erhållna exemplar befunnits spridd öfver olika delar af jorden, inom Skandinavien i Norge, Bohuslän och Skåne, ännu icke funnen i Finland, den förra endast i tempererade och kallare trakter. De öfriga europeiska arterna vore den subalpina på kalk förekommande *M. pubescens*, samt *M. linearis*, fun-

nen på Irland, och i vestra Europa troligen ej sällsynt. De återstående fem, nemligen *M. marginata* Austin n. sp., *frontipilis* Lindb. n. sp., *filicina* Mitt., *myriopoda* Lindb. n. sp. och *dichotoma* (Sw.) vore från olika delar af Amerika. — Den i det senaste (13:de) häftet af Sällskapets Notiser såsom subgenus till *Plagiochila* hänförda *P. (Pedinophyllum) pyrenaica* hade ordföranden på grund af dess autoika blomställning funnit utgöra ett eget slägte *Pedinophyllum**), beslägtadt med *Lepidozia* och *Chiloscyphus* inom Opistogameernas grupp samt analogt med *Plagiochila* bland Acrogameerna.

Af de senaste sommar i Ladoga trakten funna rariteterna omnämndes vidare den förut såsom en varietet af *Jungermania Mülleri* ansedda *J. heterocolpos*, hvilken enligt ordföranden på grund af dess veckiga och spetsiga kalk borde föras till *J. Hornschuchii*, hvaremot såväl *J. Mülleri* som *acuta* vore att betraktas såsom varieteter af *J. bantriensis.*

Vidare hade i Kirjavalaks anträffats i ymnighet den förut endast en gång vid Petrosawodsk tagna *Mnium Drummondii.* — I sammanhang härmed omnämnde ordf. att han bland i Östergötland, Lemunda, af prof. Holmgren tagen *Sphagnum laricinum* funnit exemplar af hufvudformen af *Pallavicinia hibernica;* vidare att den äkta *Encalypta leptodon* Bruch. med peristom af honom tagits på Gotland, Hoburgen; att *Tortula angustata* Wils., af lektor Zetterstedt insamlats på Omberg, samt att *T. sinuosa* (Wils.), hvilken han ansåge som en missbildad form af den äfven på Åland af hr J. O. Bomansson funna *T. cylindrica*, af kand. Lange anträffats i Danmark, Ollerup: äfvensom att *Stereodon pallescens β protuberans* Brid. = *H. pallescens* Br. eur. af kand. Blytt blifvit funnen vid Molde i Norge.

Stud. Leopold förevisade exemplar af *Achillea cartilaginea*, tagna i närmaste omgifningen af Tavastehus.

---

*) *Pedinophyllum* är den enda europeiska representanten af det äkta genus *Leptoscyphus* Mitt. p. p. — Lindb. Mss. Oct. 1875.

D:r Th. Sælan förevisade exemplar af *Erigeron canadensis*, tagna på ön Sumparn vid Helsingfors på ballast från Bordeaux, samt tillkännagaf sig senaste sommar vid Viborg uti ett sund med gyttjebotten, emellan parken Mon Repos och holmen med Nikolai'ska familjegrafven, på en alns djup hafva påträffat bland *Isoetes echinospora* och *Sagittaria* en form af *Najas*, närmast öfverensstämmande med den uti Borgå å och Vesijärvi funna *N. fragilis* f. *tenuissima*, från hvilken den särskiljes genom lägre växt (3—10 centimeter) samt fastare bygnad. Likaledes omförmälde D:r Sælan att enligt honom meddelad uppgift forstmästaren J. Hedberg den 28:de och 29:de sistlidne Juni observerat *sidensvansar* på Mariefors i Thusby socken.

Den 7 November 1874.

Magister J. P. Norrlin förevisade tvänne nyfinska lafvar, nemligen den förut från Nord Amerika kända *Platysma ciliare*, funnen högt uppe i björkar i Evois, samt den på tall likaledes i Evois funna *Alectoria nidulifera*, utmärkt genom upprät busklik växt med grenar, hvilka i toppen äro småtaggiga samt lägre ner försedda med, fogelbon liknande, sammangyttringar af små taggar.

Kand. E. Lang förevisade tvänne till lafslägtet *Parmelia* hörande former af gruppen *olivacea*.

Bland gåfvor till de botaniska samlingarne förtjena framhållas: *Epipogium aphyllum* från Ruskeala af mag. H. Zilliacus; *Allium scorodoprasum* från Sagu af stud. A. B. af Schultén; 183 mossor, hvaribland *Jungermania Michauxii* ny för floran samt flere andra anmärkningsvärda såsom *Grimmia contorta*, *Sphagnum teres*, *Harpanthus scutatus* med flere från Kangasniemi af mag. E. F. Lackström; 567 kärlväxter och 100 mossor från Åbotrakten och Åland af den numera upplösta gymnasisternas i Åbo zool.-bot. förening.

Den 11 December 1874.

Ordföranden professor Lindberg meddelade resultaten af sina sednaste undersökningar af lefvermoss-slägtena *Lejeunea*, *Lophocolea* och *Jungermania*. Det förstnämnda vore

inom Europa representeradt af 10 arter, hvilka af tal. föras till tre underslägten. De två arter som med säkerhet anträffats i Norden (uppgiften att en tredje *L. minutissima* förekomme i Norge vore nemligen mycket tvifvelaktig) tillhörde hvar sitt subgenus, nemligen *L. echinata* subg. *Gompholobus* och *L. serpyllifolia* subg. *Eulejeunea*. De till det förra, med *Frullaniæ* något beslägtade, underslägtet hörande arterna utmärka sig genom brist på stipler, i stället hvarför de på undre sidan af hvarje bladbas ega en lång, smal enradig celltråd, parallel med stammen, samt genom hanorganer i bladvecken och honblomställningar i form af små grenar nedanför bladen. *Eulejeuniæ* åter hafva apicala honblommor, hvaremot hanblommorna förekomma på små grenar från sidorna. Den äkta *L. serpyllifolia* hade inom Skandinavien anträffats endast i Norge och Bohuslän, hvaremot dess varietet *cavifolia* = *Jung. cavifolia* Ehrh. vore teml. allmän. — Af slägtet *Lophocolea* eger Skandinavien nästan alla de europeiska arterna, nemligen den autoika *L. bidentata*, allmänt fruktbärande; den dioika, alltid sterila *L. minor*, hos hvilken dock kalkar en gång i Tavastland anträffats; samt den paroika *L. heterophylla*. — Hvad *Jungermaniæ* åter beträffar, så ville ordföranden hafva anmärkt att *J. intermedia* och *bicrenata* ingalunda, såsom flere författare ansett, äro samma art, alldenstund blomställningen hos den förra är paroik, hvilket ej hos någon annan *Jungermania* med tvåklufna blad är fallet. — Slutligen anförde ordföranden, såsom bevis på huru man genom att endast undersöka torra, insamlade exemplar lätt kan taga miste, ett af honom på detta sätt gjordt misstag, i det han nemligen vid ett föregående tillfälle tillkännagifvit att den nordamerikanska *Myurella Careyi* blifvit funnen i Pargas, en uppgift, som han nu måste rätta derhän, att den i fråga varande mossan enligt af stud. Elfving på stället gjorda iakttagelser, befunnits vara en troligen af dess förekomst i mörka bergspringor betingad varietet af *M. julacea*, utmärkt genom längre, smalare och starkare sågade, med hårudd försedda blad, af ordföranden kallad var. *aspera*.

Den 6 Februari 1875.

Ordföranden professor Lindberg meddelade resultaten af sina undersökningar rörande diverse mossor, hufvudsakligen lefvermossor. — Sålunda hade ordföranden vid ytterligare undersökning af den på oktobermötet omnämnda *Riccia marginata* Lindberg och andra *Riccia* arter funnit skäl att misstänka att denna icke vore en egen art, utan möjligen endast en undertill ofärgad varietet af *R. bifurca* Hoffm. Inom slägtet *Cephalozia* hade ordföranden funnit två såsom han förmodade obeskrifna arter, hvilka af honom benämnts *C. myriantha*, hvilken dock möjligen kunde vara detsamma som *Jung. rubella* Nees och *C. integerrima* tilläfventyrs = *Jung. Hampei* Nees. Den förstnämnda, hvilken anträffats på flere ställen såsom Puutsalo i Ladoga, vid Imatra, Helsingfors, Ekenäs, Uskela, Stockholm och Östergötland (Kafvelbäck), utmärkes, utom derigenom att den är den minsta i slägtet, genom enkel växt, större och bredare blad, i synnerhet mot stjelkens spets, hvarest de äro starkt sågtandade och bestående af rundade, starkt förtjockade celler, samt paroik blomställning. Den senare åter, blandad med *C. myriantha* på Puutsalo och stående emellan *C. divaricata* och *laxifolia* genom vackert grön färg, stora helbräddade honskärm, trubbiga bladflikar af knapt förtjockade celler samt autoik blomställning. — Likaledes hade ordföranden funnit hittills ej anträffade hanexemplar af *Lophocolea minor*, förekommande på murken ved vid Kirjavalaks. — Under namnet *Blepharozia* (= *Ptilidium*) *ciliaris* hade ordföranden funnit två väl skilda arter vara sammanblandade, nemligen den äkta *Bl. ciliaris* och den af Weber beskrifna *Bl.* (= *Jungermania*) *pulcherrima*, utmärkt genom finare, mindre och nedliggande växt och af dikotomiskt grenade hår starkare cilierade blad samt allmänt i mjuka, svällande tufvor förekommande i blandskog, helst på trädrötter och stubbar, ofta tillsammans med *Bl. ciliaris*, men ej funnen så långt norrut som denna. — De förut såsom varieteter af resp. *Martinellia* (= *Scapania*) *undulata* och *curta* ansedda *sqvarrosula* och *rosacea* hade ordföranden ansett sig böra betrakta såsom egna arter, den förra äfven sist-

lidne sommar funnen vid Kirjavalaks. — Likaledes hade ordföranden funnit *Diplophyllum* (= *Jungermania*) *obtusifolium*, hvilken af Wahlenberg med flere förts såsom varietet till den dioika *D. albicans*, vara en, såväl genom habitus och förekomst, som bladform och struktur samt paroik blomställning väl skild art. — Af underslägtet *Liochlæna* inom *Jungermania* hade arterna *lanceolata* och *pumila* befunnits vara paroika, *riparia* deremot liksom *cordifolia* dioik.

Såsom tillägg till sin på Decembermötet lemnad notis om *Jungerm. intermedia* och *bicrenata* anförde ordföranden att äfven den senare befunnits vara paroik, hvilket dock ej rubbade hans på äfven andra karaktärer grundade åsigt, att de vore väl skilda arter. De skandinaviska arterna af detta slägte hade för öfrigt förökats med två nya, nemligen *J. socia* Nees, grof, mörkbrun, med temligen starkt förtjockade bladceller och paroik blomställning samt förekommande på torra klippor bland andra mossor i Ruskeala, vid Sordavala, på Puutsalo, vid Evois, Helsingfors, i Skåne (Broby socken) samt på Bornholm, och *J. nardioides* Lindberg n. sp., beslägtad med *J. Reichardtii* Gottsche från Kärnthen samt af D:r Kiær funnen i Vestfjorddalen i Norge. — Af underslägtet *Eucalyx* inom *Nardia* hade utom den allmänna *crenulata*, i Åbotrakten och på Åland anträffats den genom sin i veckens kanter starkt knottriga kalk utmärkta *N.* (*Eucalyx*) *gracillima* (Sm.), hvilken enligt ordförandens undersökning är densamma som *Jung. Genthii* Hüb. — De i Skandinavien allmänt förekommande lefvermossor, hvilka benämnas *Pellia epiphylla*, hade befunnits utgöras af två arter, nämligen den äkta *P. epiphylla* paroik, och den allmännare *P. endiviæfolia* (Dicks.) dioik. — Slutligen tillkännagaf ordföranden sig hafva på diorit i Kirjavalaks upptäckt en ny bladmossa, af honom benämnd *Oncophorus* (= *Cynodontium*) *brevipes*, utmärkt genom mycket kortskaftad, nästan klotrund, åt ena sidan böjd sporkapsel med lågt ej sprötspetsadt lock och tänder af en *Weissia*, genom hvilken upptäckt riktigheten af den af ordföranden förut framstälda åsigten att *Weissia Schisti* vore en art af slägtet *Oncophorus*

blifvit bragt utom allt tvifvel. Den nyupptäckta mossan bildar nemligen en förut saknad länk emellan *O. strumifer*, *gracilescens* var. *alpestris* och *Schisti.*

Stud. M. A. Europæus meddelade att den förut endast i vestra Finland anträffade *Poa compressa* af D:r Zetterman funnits i Parikkala.

Till de botaniska samlingarna hade bland annat inlemnats 24 sällsynta mossor, hvaribland *Hypnum purum* c. fr., *Leucodon morensis*, *Bryum elongatum*, *Nardia gracillima*, *Trichocolea tomentella* från Åland af hr J. O. Bomansson; 455 species och varr. kärlväxter från Östra Tavastland af kand. Lang.

Den 6 Mars 1875.

Ordföranden professor Lindberg anmälte följande för den finska floran nya mossor: *Cephalozia elachista*, hvilken talaren dock hellre ville betrakta såsom en form af *C. divaricata*, funnen vid Fredriksberg nära Helsingfors; *Jungermania polita* från Enare och Ryska Lappmarken; samt *Philonotis seriata* Mitt., skild från *Ph. fontana* bland annat genom sina i fem korkskruflikt vridna rader stälda blad med gröfre, mera framstående nerv etc., funnen i Kajana trakten och Enare.

Till de botaniska samlingarna hade inlemnats af professor Lindberg 4 kärlväxter, 77 bladmossor och 122 lefvermossor, hvaribland 3 af gifvaren nyligen beskrifna arter, *Cephalozia integerrima*, *C. myriantha* och *Riccia marginata*, jemte flera andra sällsynta arter från Ladoga Karelen och Nyland, äfvensom 3 lafvar och 3 alger; samt af kandidaten E. Lang 527 lafvar, utgörande 346 arter och underarter, bland dem 10 för vetenskapen nya species, från Östra Tavastland samt 48 lafvar, deribland 12 likaledes nyupptäckta arter, från Södra Tavastland och Helsingfors trakten.

Den 3 April 1875.

Ordföranden professor Lindberg tillkännagaf att han, efter att af Doktor Juratzka i Wien hafva erhållit i Kärnthen funna exemplar af den äkta *Sauteria alpina*, öfvertygats om att de i Norden under detta namn kända lefvermossor

tillhöra två skilda arter, nemligen den äkta *S. alpina*, anträffad endast på Dovre och i Saltdalen i Norge samt på Spitsbergen, samt den af ordföranden uppstälda, i våra fjälltrakter allmänna *S. grandis*, utgörande typen för slägtet samt utmärkande sig genom gröfre växt, paroik blomställning, väl utveckladt receptaculum och det gemensamma fruktskaftet försedt med två rännor, uti hvilka rothåren med de egendomligt förtjockade cellerna befinna sig. Ifrån denna art bildar *S. alpina* med mindre utveckladt receptaculum samt endast en ränna på det gemensamma fruktskaftet liksom en öfvergång till det både ränna och receptaculum saknande slägtet *Clevea*, hvilket åter genom de tropiska slägtena *Aitonia* och *Athalamia* närmar sig slägtet *Lunularia*, som bildar den sista länken i denna serie och sålunda äfven hörer till den gemensamma familjen *Marchantieæ*, hvarför den uppstälda familjen *Lunularieæ* måste indragas.

Kandidaten E. Lang förevisade ett stycke slagg från Gammelstaden med derpå förekommande *Lecanora ferruginea* var. *Turneriana.*

Bidragen till de botaniska samlingarne utgjordes bland annat af 215 species mossor från Luhanka och Korpilaks af kand. E. Lang.

Den 1 Maj 1875.

Ordföranden fästade sällskapets uppmärksamhet vid en af Alex. v. Bunge i tom. XXII, häft. 1 af Mémoires de l'Acad. Imp. des Sciences de St. Petersbourg, ser. VII publicerad monografi af slägtet *Oxytropis,* hvari bland annat bevisas, att den hos oss förekommande, såsom en varietet af *O. campestris* antagna, *O. sordida* Gaud. (Astragalus uralensis L. *Fl. suec.*, 2 ed., p. 257, sp. 660, ex. från Heinola och Tavastehus, men ej hans *Sp. pl.!*) är en egen väl skiljd art.

Den 13 Maj 1875.

Årsberättelse afgifven af ordföranden:

Stilla och lugnt har det nu tillryggalagda året förflutit, intet har verkat störande på Sällskapet och dess an-

språkslösa arbete, lika litet som derunder något inträffat, det der skulle i någon synnerlig mon stegrat lifsverksamheten inom *Societas pro Fauna et Flora fennica.* Dock är det sista året ingalunda betydelselöst för oss, ty, om ock ej synnerligen rika produkter sett dagen, har dock med oförtröttadt nit arbetats, arbeten som säkerligen inom kort skola bli tillgängliga för alla dem hvilka intressera sig för den inhemska forskningen.

Den vigtigaste tilldragelsen inom sällskapet är utom tvifvel beslutet att dela våra Notiser, d. v. s. våra afhandlingar, allt efter deras vetenskapliga halt och omfång i tvänne jemnlöpande serier, den ena: *Acta soc. pro F. et Fl. fenn.*, afsedd för vidlyftigare uppsatser af större värde, och den andra: *Meddelanden af Societas pro F. et Fl. fenn.*, i hvilken skola intagas smärre afhandlingar, protokollsutdrag m. m. och hvilken senare serie är ämnad att åtminstone årligen utgifvas i smärre häften. Rikligt material till begge dessa våra publikationer har ock anmälts, nemligen: *Synopsis Amphibicorisarum et Hydrocorisarum Fenniæ* af doc. Sahlberg; *Hemiptera gymnocerata Scandinaviæ et Fenniæ, P. I., Cimicidæ* och *Anteckningar om Rana arvalis Nilss.*, begge af mag. Reuter; *Monographia Metzgeriæ* af prof. Lindberg; *Flora Kareliæ onegensis, II: Lichenes* af docenten Norrlin; *Musci Lapponiæ orientalis* af d:r Sælan och Brotherus; samt *Några iakttagelser rörande fröbildningens periodicitet hos tallen och granen, samt rörande ekorrens förekomst i Finland* af Lektor Blomqvist; sålunda ett större antal afhandlingar än som någonsin förut under ett år blifvit anmälda. Härtill måste läggas åtskilliga manuskript af botaniskt innehåll, som äro afsedda för sällskapets arkiv, nemligen: *Förteckning öfver fanerogamer funna i Thusby socken* af Hrr H. B. Åström och E. J. Hjelt; *Smärre bidrag till kännedom af Hoglands fanerogamer* af kand. R. Sievers; *Vihtis sockens fröväxter och ormbunkar* af hr H. A. Printz; *Förteckning öfver växter funna i Valkiala socken af s. ö. Tavastland* af hr R. Hult, och *Förteckning öfver Sääksmäki sockens växtverld* af hr J. J. Tikkanen.

Det 14 och sista häftet af Notiserna, uteslutande af zoologiskt innehåll, är snart fulländadt, så att i början af näst instundande höst detsamma kan utdelas. Desslikes måste ändtligen den 8 delen bli färdigtryckt, sedan ofvan nämnda afhandling öfver Ryska Lappmarkens mossor af Hrr Sælan och Brotherus hunnit lemna officinen och fylla luckan i serien af sagda områdes vegetationsskildringar. Akterna hafva ock påbörjats, så att grundadt skäl finnes till det antagande att efter några få år deras första del kan bli afslutad.

Sällskapet har äfven i sammanhang härmed beslutat att hädanefter ett ex. af alla dess skrifter skall skänkas åt studentbiblioteket.

Månadssammanträdena under året hafva varit ovanligt talrikt besökta, i medeltal af 20 medlemmar, hvilka genom föredrag och diskussioner, som ofta varit synnerligen intressanta och upplysande, verkat för sällskapets höga mål. Dervid hafva uppträdt företrädesvis hrr Brenner, Ehnberg, Elmgren, Europæus, Fagerlund, Hjelt, Lang, Leopold, Lindberg, Norrlin, Palmén, Reuter, Sælan, Sahlberg, Schalin och Unonius. Den ifver och kärlek för fosterlandets fauna och flora som vid dessa möten ådagalagts, nu snarare i högre grad än någonsin förut, är ett det säkraste beviset på den anda som lifvar sällskapets medlemmar och utgör en osviklig borgen för att detsamma skall allt vidare utveckla sig till båtnad både för den inhemska bildningen och vetenskapen. Det stegrade lif och produktivitet, som sällskapet under senare år alltmera visat, kunna vi ock med allt skäl härleda från den stund, då sammankomsterna, från att vara sporadiska och godtyckliga, bestämdes till en viss dag i hvarje månad under den tid af året universitetet är öppet. Knappt något beslut har någonsin varit så vigtigt och ödesdigert för *Soc. pro F. et Fl. fenn.*, som just detta.

För anställande af naturhistoriska forskningar under instundande sommar hafva följande understöd utdelats:

100 Fmk. åt mag. Brotherus för botaniska och särskildt muskologiska studier inom Tohmajärvi och Pelgjärvi socknar af Karelen;
100 Fmk. åt stud. M. A. Europæus för botaniska undersökningar af de genom Höytiäinens fällning erhållna landvinningar;
250 Fmk. åt kand. Lang för en botanisk resa i nordöstra hörnet af Karelen, förnämligast inom Nurmis socken;
100 Fmk. åt stud. E. J. Warén för en resa i zoologiskt hänseende till Viitasaari socken af norra Tavastland,

550 Fmk. in summa.

Af dessa 4 personer har en, nemligen kand. E. Lang, insändt öflig berättelse öfver den resa han sistledne sommar på sällskapets bekostnad anställde i östra Tavastland.

Under amanuensen Palméns frånvaro i utlandet, har kand. R. Sievers fått i uppdrag att sköta de åligganden, som äro med ifrågavarande befattning förenade.

Såsom under föregående år har sällskapets boksamling mottagit en mängd gåfvor från de olika vetenskapliga samfund, med hvilka detsamma står i utbyte. Och har under sista årets lopp blott ett enda tillkommit, nemligen *Société de Botanique du Grand-Duché de Luxembourg.* Dessutom hafva en mängd värdefulla uppsatser och vetenskapliga arbeten välvilligt förärats af Hrr E. Fries, Th. M. Fries, A. E. Holmgren, J. H. Kawall, A. v. Krempelhuber, O. Nordstedt, W. Nylander, O. M. Reuter och A. Stuxberg.

De utländske medlemmarnes antal har förökats med D:r Jacob Juratzka i Wien, D:r A. von Krempelhuber i München och Mr R. Mc Lachlan i London, samt de inhemskes genom upptagande i vårt brödraförbund af magister Elis Roos, ing. Joh. Faust, studd. E. E. Bergrooth, E. M. Buddén, K. W. Forsblom, A. Th. B. Genetz, G. Grotenfelt, W. Fr. Heimbürger, A. W. Jus-

lin, H. A. Printz, H. W. Renqvist och H. B. Åström, samt preparatorn P. Meriläinen.

S. O. Lindberg.

Årsberättelse afgifven af botan. intendenten:

De botaniska samlingarna ha på öfligt sätt äfven under det tilländalupna året fått emottaga bidrag såväl af Sällskapets utsända exkurrenter som andra för saken nitälskande medlemmar. Totalbeloppet af de inlemnade samlingarna uppgå till inalles 2400 växter, representerade af 857 kärlväxter, 713 mossor, 3 alger, 794 lafvar och 33 svampar, oberäknadt en större växtsamling från gymnasisternas i Åbo botan. förening. Kärlväxterna äga ej att framvisa några synnerligen framstående alster; deremot ingå bland mossorna och isynnerhet lafvarne en mängd för vetenskapen nya arter, andra anmärkningsvärda saker att förtiga. Största delen, eller öfver 2,000 växter, ha inlemnats af professor Lindberg (mossor från Karelen och Nyland), kandidaten E. Lang (kärlväxter, mossor och lafvar från östra Tavastland), mag. E. F. Lackström (mossor från Savolaks), kand. J. E. Juslin (kärlväxter från Ladoga Karelen) och undert. (lafvar från Tavastland). Större eller mindre bidrag ha vidare emottagits från Hrr possessionaten J. O. Bomansson, lektorerna K. Unonius och P. A. Karsten, magg. H. Zilliacus, O. Collin och F. Elfving, eleven F. W. Ehrström, studd. K. A. Hällström, C. Leopold, W. Renqvist, A. af Schultén, Schalin och B. Åström, hvarjemte åtskilliga växter, insamlade af elever vid härvarande skolor, genom hrr Brenners och Unonii försorg, kommit samlingarna till godo.

Af de i H. M. F. nu förvarade växter uppgå fanerogamerna i artantal till 1075 och finnas representerade från 20,500 lokaler.

J. P. Norrlin.

Årsberättelse afgifven af zoolog. intendenten:

Vid tanken på de talrika gåfvor, hvarmed en intresserad allmänhet äfven under det gångna året ihogkommit finska museum, fästes uppmärksamheten främst vid den märk-

liga skänk, som förärats af skräddaren D. Nikolainen i Kexholm. Samlingen af inhemska däggdjur har nämligen härigenom ökats med en ny art, *Mustela putorius*, L., hvilken förut ej anträffats på finskt område. — Äfven den finska fogelsamlingen har i år fått emottaga tvenne nykomlingar för faunan, nämligen *Ardea stellaris* L. och *Anser albifrons* Gm., Bechst. Dessutom har densamma ökats med flere andra arter, visserligen icke noviteter, men dock synnerligen värda att i samlingen uppställas. Dessa hafva dock i sällskap med de fogeldrägter och dunungar, som under närmast föregående år tillkommit, blifvit undangömda i en packlår, ty några penningemedel till bekostande af desammas preparerande hafva ej under senare tider tillfallit finska samlingen. Oaktadt detta starka hinder kommit i dess väg, har densamma dock år för år kunnat draga sig helst något litet steg framåt, tack vare enskilda personers välvilja. Så har under årets lopp normalskole-eleverna Hj. Palmén och N. Sundman uppstoppat 17 exx. foglar, deribland många för samlingen välbehöfliga drägter.

Hvad insektsamlingarnes förökande angår, förtjenar framför allt omnämnas den ovanligt stora tillväxt *Coleoptera* erhållit. Ej mindre än 179 för samlingen nya arter ha' tillkommit. Förnämligast hafva *Staphylinidæ* i betydligare mon riktats, i det docenten J. Sahlberg ensam förökat desamma med circa 450 arter, hvaraf 149 species, deribland 17 befunnits för vetenskapen nya, förut saknats i samlingen. I dessa tal äro äfven inberäknade de 240 arter *Staphylinider*, som blifvit hemtade från Ryska Karelen. Åt bestämmandet och uppställandet af denna grupp har docenten J. Sahlberg egnat en ospard möda. Finska *Hemiptera*, bland hvilka *Amphibicorisæ* och *Hydrocorisæ* blifvit granskade och ordnade af J. Sahlberg, hafva jemte andra väsendtliga förökningar emottagit 8 nya species. *Lepidopter*-samlingen, med hvilken införlifvats 160 af Sahlberg i Ruovesi och Kuusamo funna arter, har ökats med 18 nya species.

Öfriga insektordningar hafva äfven i mer eller mindre mon tillvuxit, ehuru de insända gåfvorna ej ännu blifvit be-

arbetade. *Crustaceerna* hafva ökats med tvenne för faunan nya arter.

Utom de värdefulla, betydande gåfvor docenten J. Sahlberg lemnat, hafva de zoologiska samlingarne erhållit kärkomna bidrag af följande personer: prostinnan Wenell, prokurator J. Ph. Palmén, senator W. Zilliacus, d:rr J. J. af Tengström och J. A. Palmén, lektorerna A. Blomqvist, N. K. Nordenskiöld, J. Nervander, Sohlman och K. J. W. Unonius, baron E. Hisinger, kanslisten E. Berner, pastor Aspelund, forstm. C. Brander, A. L. Hollmerus och S. P. Wigelius, apoth. A. Günther, civiling. I. Faust, mek. Burkart, polyt. Sesemann, skrädd. D. Nikolainen, hrr E. Brenner och Rimpiläinen, magg. O. M. Reuter och H. Zilliacus, kandd. O. Engström, E. Hjelt, J. E. Juslin och W. Snellman, studd. G. Bergroth, O. Brusiin, M. A. Europæus, A. Th. M. Genetz, W. Heimbürger, C. Leopold, Z. Schalin, E. J. Warén, H. B. Åström, normalskole-eleverna A. Helenius, J. Lagus, Alfr. Norrmén och N. Sundman samt undertecknad.

Richard Sievers.

De vigtigaste bland de botaniska bidragen till samlingarne utgjordes af 130 kärlväxter från Ladoga Karelen af kand. J. E. Juslin, samt 214 lafvar, hvaribland 10 för vetenskapen nya, de flesta från Södra Tavastland af docenten J. P. Norrlin.

II.

Den 4 Oktober 1873.

Mag. J. Sahlberg förevisade och redogjorde för förekomsten af några af honom i norra Österbottens östra bergstrakter funna vattenskalbaggar, anförande dem såsom ett bevis för våra fjällträkters rikedom på egendomliga vatteninsekter. (Dessa arter finnas redan anförda i mag. J. Sahlbergs: Enumeratio Coleopterorum Carnivororum Fenniæ. Se Sällsk. Not. XI).

Mag. O. M. Reuter förevisade några af honom i den Pippingsköldska samlingen funna, för Finlands fauna ännu ej antecknade skalbaggar. (Se Bihang N:o 6).

Stud. R. Sievers förevisade ett spritlagdt exemplar af slemfisken *Liparis barbatus* Ekstr., hvilken, en af de få ishafsformer, som ännu i Östersjön förekomma, årligen anträffas på Hogland, på ett djup af 30—40 famnar, sugande sig fast vid de med näfver beklädda sänkena af näten, hvaraf den äfven af öboerna erhållit sitt finska namn Pullokala.

Mag. Brenner meddelade en notis om förekomsten af *Buteo lagopus* på Melkö. (Se Bihang N:o 2).

Den 1 November 1873.

Mag. O. M. Reuter meddelade några notiser om de hos oss inhemska grodarterna *Rana temporaria* L. och *R. arvalis* Nilss., särskildt med afseende å deras osteologiska karakterer. (Se härom Anteckningar om *Rana arvalis* uti Notiser, Ny serie, XI, p. 321 ff.).

Vidare redogjorde hr Reuter för stridulations-methoden hos Reduviiden *Coranus sub-apterus* Deg. (hvaröfver närmare publicerats i Mittheil. Schweiz. ent. Gesellsch. 1874).

Mag. J. A. Palmén anförde några af hr Alcenius i bref till honom gjorda meddelanden angående i Wasatrakten observerade foglar, hvilka meddelanden redan tillgodogjorts af honom i det arbete öfver Finlands foglar, han helt nyligen utgifvit. Bland dessa fästes särskild uppmärksamhet vid en notis om *Thalassidroma pelagica* Linn. eller stormsvalan, hvilken, enligt af sälskyttar gifna beskrifningar på en af dem med namnet "Våghyppla" betecknad fogel, skulle visa sig i Qvarken, förebådande storm, och uppmanade hr Palmén sakkunniga personer att närmare undersöka uppgiften.

Stud. R. Sievers förevisade ett af honom på Hogland funnet exemplar af den för Finlands fauna hittills ej upptagna *Limax tenellus* Müll.

Stud. O. I. Engström förevisade ett vackert bo jemte ägg af *Oriolus galbula* från Lojo.

Till de zoologiska samlingarne hade inlemnats följande anmärkningsvärdare gåfvor: af befallningsman E. Ignatius

skinn af *Canis lagopus* från Tenala, hvarest i sednaste maj månad ett par af nämnda djur observerats.

Den 6 December 1873.

Sällskapets sekreterare, mag. Brenner meddelade från d:r A. R. Spoof ytterligare notiser om förekomsten af *Limax tenellus* Müll. hos oss (Se Bihang N:o 4).

Stud. O. I. Engström förevisade en för Finland förut ej antecknad skalbagge, *Lema Erichsoni* Suffr., från Lojo.

Den 7 Februari 1874.

Mag. J. Sahlberg förevisade en af honom senaste sommar under mossa vid en bäckstrand i Kuusamo funnen ny art af det förut endast i södra Europa genom ett enda species representerade Heteropter-slägtet *Pachycoleus*, af honom kallad *P. rufescens* (sedermera beskrifven i Skpts Notiser, XI, p. 305).

Bland gåfvor till de zoologiska samlingarna må nämnas: af normal-lyceieleven Forstén tvenne *vaktel*-ägg från Maaninka.

Den 7 Mars 1874.

Till de zoologiska samlingarna hade inlemnats: af statsrådet E. J. Bonsdorff 3:ne ägg af *Strix liturata* från Uskela.

Den 11 April 1874.

Mag. O. M. Reuter förevisade ett exemplar af den förut endast en gång i Helsingfors observerade egentligen medeleuropeiska skalbaggen *Cerandria cornuta*, af honom härstädes funnen i bröd.

Mag. J. A. Palmén förevisade ett af mag. C. Unonius i Sysmä funnet exemplar af mullvaden.

Till de zoologiska samlingarna hade inlemnats af mag. O. M. Reuter 43 sällsynta arter Hemiptera från Pargas, Nagu och Åland, hvaraf 4 för samlingen nya och två hittills obeskrifna långvingade former.

Den 2 Maj 1874.

Mag. J. Sahlberg förevisade 4 för den finska faunan nya Cicadarier (Se Bihang N:o 14).

Vidare förevisade hr Sahlberg den för flere år sedan på

Gotland och i Småland, men på senare tid ej annorstädes än i Algier påträffade skalbaggen *Hydroporus hamulatus* Gyll., tagen i Saima vid Willmanstrand samt i Parikkala, äfvensom en större, af honom uppstäld samling af finska skalbaggar af fam. *Aleocharidæ*, uppgående till 230 arter, hvaraf 80 för den finska faunan nya och några, för det mesta ifrån ryska Lappmarken, hittills obeskrifna.

Till de zoologiska samlingarna hade mag. J. Sahlberg inlemnat en samling af 120 sp. *Coleoptera carnivora, palpicornia* och *amphibia*, hvaribland 8 för samlingen nya, från Kuusamo och östra Finland.

Den 13 Maj 1874.

De zoologiska samlingarna hade emottagit: af mag. M. Brenner 1 ex. af *Cottus bubalis* från Melkö.

Den 3 Oktober 1874.

Mag. J. Sahlberg förevisade tvenne finska Phyllopoder och inlemnade om dessa för publikation i Notiserna: "Om Finlands hittills kända Phyllopoda och återfinnandet af Linnés *Monoculus lenticularis*" (Se Skpts Notiser, XI, p. 317).

Stud. C. Leopold förevisade exemplar af *Aplexa hypnorum* från Lampis.

Mag. J. A. Palmén redogjorde för ett fynd af *Oedipoda migratoria*, sträckgräshoppan, som förevisades, i likhet med några foglar, öfver hvilkas fyndorter notiser meddelades. (Se Bihang N:ris 7 & 2).

Ordföranden uppvisade främre delen af en i Kirjavalaks vid Sordavala funnen mullvad, i sammanhang hvarmed omnämndes, att detta djur enligt stud. A. H. Brotheri uppgift allmänt förekommer vid Lauritsala vid Saimas södra strand.

Till de zoologiska samlingarna hade inlemnats: af stud. O. Brusiin en *Charadrius helveticus* från Wånå; af normalskole-eleven J. Lagus *Char. helveticus, Tringa subarquata* och *Tr. canutus* från Kalvik i Helsinge; af magg. A. Palmén och J. Sahlberg hvardera en ung *Char. helveticus* från Helsingfors; af stud. R. Sievers *Gobio fluviatilis*

från Helsinge; af mag. J. Sahlberg *Limnadia lenticularis* L. från Helsingfors.

Den 7 November 1874.

Mag. J. Sahlberg redogjorde för de tre finska arterna af coleopterslägtet *Pytho*, af hvilka han sistlidne sommar i Ruovesi upptäckt en ny, *P. abieticola*. (Öfver dessa arter och deras larver har han publicerat närmare i Deutsche Entomologische Zeitschrift, I).

Härjemte förevisade densamme tvenne för den finska faunan nya Staphylinider, *Lathrimæum atrocephalum* Gyll. och *Syntomium æneum* Müll., hvilka innevarande höst tagits i närheten af Helsingfors, äfvensom en endast från norra Finland förut känd, *Boreaphilus Henningianus* C. Sahlb. likaledes från trakten af Helsingfors.

Mag. J. A. Palmén anhöll om att till Sällskapet få ställa två frågor, hvarpå hans uppmärksamhet af professor Virchow vid dennes senaste vistelse härstädes blifvit väckt, nemligen, 1:mo hvad orsaken kunde vara dertill, att snäck- och musselskal ej till den mängd funnes uppkastade på våra insjöstränder, som i Tyskland, och 2:do huruvida man, hvad de hos oss förekommande däggdjuren beträffar, gjort några iakttagelser, angående förändringar i iris' färg, hos sydligare och nordligare individer, hvilka på något sätt skulle erbjuda analogi med antagandet att de i Finland bosatte finnarne, hvilka härstamma från en folkstam med mörka anletsdrag och mörk iris, till följd af inträffade klimatologiska förändringar i vistelseort och boningsplatser skulle hafva erhållit den ljusare ansigtsfärg med åtföljande blå iris, hvilka såsom bekant utmärka desamma. Hvad det föregående förhållandet beträffar hade professor Virchow uttalat den förmodan, att möjligen våra sjöars starka jernhalt, men brist på kalk, vore orsaken dertill, hvaremot Skpts medlemmar i allmänhet tycktes vara af den åsigten att våra sjöars fattigdom på blötdjur vore beroende af det nordliga klimatet. Hvad den senare frågan beträffar, så måste den lemnas obesvarad, alldenstund, så vidt Skpt hade sig bekant, några iakttagelser åt detta håll ej blifvit gjorda.

Stud. E. Hjelt förevisade ett exemplar af *Anser bernicla*, skjutet i Padasjoki i Oktober af possess. Tallgren.

Stud. M. A. Europæus förevisade en af honom i Juli detta år i Esbo skjuten ungfogel af *Ardea cinerea*, af hvilken art 5 stycken foglar af honom derstädes påträffats.

Mag. J. A. Palmén förevisade ett af stud. H. B. Åström i Thusby ihjälkastadt exemplar af *Anser albifrons*, meddelande derjemte uppgifter om *A. bernicla* (Se om *Anser albifrons*, Skpts Notiser, ny ser. XI, p. 353).

Tillika meddelade hr Palmén, att han af lotsen Åhman från det fem mil vesterut belägna Mickelskär erhållit åtskilliga uppgifter om förbiflyttande foglar, fullkomligt öfverensstämmande med de af honom förut uttalade åsigter om foglarnes flyttningsvägar.

Bland gåfvor till zoologiska museum, må, förutom den ofvannämnda *Ardea cinerea*, omnämnas: af stud. O. Brusiin *Tringa minuta* från Wånå; af stud. E. Hjelt *Anser bernicla* från Padasjoki; af mag. M. Brenner *Larus ridibundus* från Melkö; af mag. A. Palmén 120 exx. *Phryganeider* från södra Finland; af stud. R. Sievers 33 exx. d:o från Hogland, Åland och Helsingfors; af doc. J. Sahlberg 90 exx. d:o från Kuusamo m. fl. ställen, samt kräftdjuret *Branchipus paludosus* från ryska lappmarken.

Den 11 December 1874.

Mag. J. Sahlberg tillkännagaf sig senaste sommar hafva anträffat i Ruovesi *Rana arvalis*, samt förevisade exx. af tvenne *Leptura*-arter, nemligen *Toxotus meridianus* L. och *Grammoptera femorata* F., tagna af stud. C. Leopold i Lampis.

Till de zoologiska samlingarna hade bland annat inlemnats: af stud. W. Heimbürger 12 sp. *Coleoptera*, hvaraf 7 för samlingen nya, från Åbo och Helsingfors.

Den 6 Februari 1875.

Mag. O. M. Reuter redogjorde för sina iakttagelser angående stridulationsförmågan hos *Lepidoptera* (Se Bihang N:o 10), äfvenså referade han om den nyligen iakttagna vivipariteten hos några *Chrysomeliner*, uppmanande till när-

mare observation af de äfven hos oss allmänt förekommande *Gastrophysa Polygoni* (man observere slägtnamnet!) och *Adimonia Tanaceti*, hvilkas ofta enormt utvidgade abdomen gåfve anledning till förmodan om en likartad propagation, hvarjemte han slutligen anmälde några af honom i Åbo-trakten gjorda fynd af *Orthoptera* (Se Bihang N:o 8).

Mag J. Sahlberg förevisade två för den finska faunan nya fjärilar (Se Bihang N:o 9), äfvensom en i Ruovesi funnen, för Finland ny skalbagge, *Phlœodroma concolor*, anträffad under barken af en rönn.

Stud. M. A. Europæus tillkännagaf att, enligt meddelande af d:r Zetterman, *Locusta cantans* blifvit funnen äfven i Parikkala och Kronoborg.

De zoologiska samlingarna hade förökats med följande gåfvor: af stud. J. E. Warén 2:ne skinn af *Mus minutus* från Suonenjoki; af senator W. Zilliacus *Mustela lutreola* från Ruokolaks: af forstm. A. L. Hollmerus en rackelhane från Sotkamo; af stud. A. Th. B. Genetz 2:ne exx. af *Lepus europæus* från Kronoborg; af kand. O. Engström 20 sp. insekter från Nyland och Padasjoki, deraf 3 art. *Coleoptera* nya för samlingen.

Den 6 Mars 1875.

Mag. O. M. Reuter förevisade i Finland fångade exx. af två fiskarter, hvilkas förekomst hos oss man velat betvifla (Se Bihang N:o 3), äfvensom några för vår fauna nyupptäckta *Hemiptera* (Se Bihang N:o 13).

Kand. R. Sievers förevisade ett af skräddaren D. Nikolainen från Kexholm insändt exemplar af den förut på finskt område ej anträffade Illern, *Mustela putorius* (Se Bihang N:o 1).

Till de zoologiska samlingarna hade förärats: af d:r J. M. J. af Tengström 15 exx. *Noctuæ*, hvaraf 3 för saml. nya, från Kexholm; af stud. E. J. Warén *Tringa canutus* från Suonenjoki, samt af kand. E. J. Juslin omkr. 20 arter *mollusker* från olika delar af landet.

Den 3 April 1875.

Mag. O. M. Reuter förevisade en Annulat *Nereis diversicolor* från Pargas (Se Bihang N:o 15), äfvensom en af honom dersammastädes funnen nymf-form af *Alydus calcaratus*, redogörande i sammanhang härmed för några Hemipterers maskering (Se Bihang N:o 12).

Till de zoologiska samlingarna anmäldes följande gåfvor: af kand. V. Snellman *Turdus merula* från H:fors och *Plecotus auritus* från Kyrkslätt; af doc. J. Sahlberg 240 sp. *Staphylinider*, hvaraf 61 art. för saml. nya, från ryska Karelen, samt 380 sp. d:o, deraf 88 förut saknats i saml., från olika delar af landet.

Den 1 Maj 1875.

Mag. J. P. Norrlin förevisade enligt uppdrag af direktor A. Blomqvist i Evois två från Öfver-Torneå erhållna ekorrskinn, tillhörande de under namn af Männyn-orava och Kuusen-orava der åtskiljda varieteterna, öfver hvilka, äfvensom öfver ekorrarnas synbara beroende af barrträdens mer eller mindre ymniga frösättning hr Blomqvist insändt till publikation en uppsats: "Några iakttagelser rörande fröbildningens periodicitet hos tallen och granen samt rörande ekorrens förekommande i Finland."

Mag. J. Sahlberg föredrog om *Formica gagates*, hvilken han funnit såsom slaf hos en röd stackmyrart (se Bihang N:o 11), hvarjemte han redogjorde för några intressanta fynd i Nordenskiölds coleopter-samling på Frugård (se Bihang N:o 5); slutligen ville hr Sahlberg fästa Skpts uppmärksamhet vid ett sätt att insamla Coleoptera, som ej är att förakta, nemligen att söka dem på snön, då denna om våren länge qvarligger. Man finner nemligen ofta åtskilliga arter, isynnerhet sådana, som äro mera egendomliga för nordliga trakter, särskildt *Staphylinider*, på lågländta sumpiga ängar, i stor mängd krypande på snödrifvan, middagstiden framkallad af det starka solskenet. Af sällsynta arter, som i år sålunda insamlats af hr Sahlberg framhöll han *Boreaphilus Henningianus* Sahlb., *Arpedium brachypterum* Grav. och *Atheta eremita* Rye.

Bland till zoologiska museum inlemnade gåfvor omnämnas: af lektor N. K. Nordenskiöld 37 sp. *Coleoptera*, deraf 2 för vetenskapen och 5 för samlingen nya, de flesta från Frugård; af doc. J. Sahlberg 34 sp. *Hemiptera*, bland hvilka 6 för samlingen nya arter, från skilda landsdelar; af stud. A. W. Juslin ägg af *Scolopax gallinago* från Pernå.

Den 13 Maj 1875.

De zoologiska samlingarna hade emottagit följande skänker: af doc. J. Sahlberg 160 sp. *Lepidoptera*, hvaraf 14 arter förut saknats i samlingen, från Kuusamo samt nymphan af den nyl. beskrifna *Pytho abieticola*, J. Sahlb.; af kand. V. Snellman 50 sp. *Hymenoptera*, deraf 2 sp. för samlingen nya, från Lojo och Kyrkslätt, samt *Sylvia hypolais* från Esbo; af lektor J. Nervander *Gobio fluviatilis* från Likaniemi invid Trångsund; af kand. R. Sievers, *Nerophis ophidion* och en krustacé från Hogland.

Bihang.

№ 1. **Mustela putorius Linné, funnen i Finland,** medd. af Richard Sievers d. 6 mars 1875.

I afseende å förekomsten af *Mustela putorius* och *M. lutreola* L. i Sverige och Finland har länge ett motsatt förhållande egt rum. I Sverige, der den förra förekommer, har den senare ej ännu blifvit anträffad; deremot har Finland, hvarest *M. lutreola* ofta erhålles, ej förrän under senaste år kunnat upptaga *M. putorius* i sin fauna. Lilljeborg *) uppgifver visserligen att *M. putorius* enligt J. F. Brandt "sannolikt förekommer i södra Finland, emedan den är talrik i trakten af S:t Petersburg", men något ex. af detta djur har veterli-

*) Sveriges och Norges ryggradsdjur. I. Däggdjuren. Förra afd. Upsala 1874, sid. 575.

gen ej blifvit taget på finskt område, förrän skräddaren D. Nikolainen den 7 november 1874 fångade ett dylikt i en lada i närheten af Kexholm och välvilligt öfverlemnade detsamma till universitetets finska museum. Redan tidigare hade denna art dock blifvit påträffad, ehuru fyndet något senare än det nyssnämnda blifvit bekant. Under en resa genom Wiborg sommaren 1875 fann jag nämligen å Liimata egendom, 7 verst från staden, ett konserveradt ex. af *M. putorius*, hvilket redan par år dessförinnan — som det förmodas sommaren 1873 — blifvit tillvarataget. Det något skadade ex., som af en jagthund blifvit ihjälbitet, förärades till saml. af kand. Th. Thesleff. Det är att förmoda att snarligen i samma trakt flere exx. af illern komma att anträffas, ty nejden kring nämnda egendom synes genom sin på stenrös rika granskog vara en lämplig lokal för densamma. Vår fauna eger således nu genom de anförda fynden vid Liimata och Kexholm ej blott *M. lutreola* utan äfven *M. putorius*.

№ 2. Fyndorter för intressantare fogelarter.

Buteo lagopus (medd. af M. Brenner d. 4 okt. 1873). Denna såsom en raritet hos oss ansedda våkart, hvaraf ej något exemplar i den finska fogelsamlingen förefunnits innan tvänne af magg. Palmén och Sahlberg samt ett för ett par år sedan på Melkö skjutet exemplar blifvit inlemnade, har åter tvänne särskilda gånger denna höst blifvit skjuten på nämnda holme i Helsinge, hvarest den årligen på samma tid i större eller mindre mängd skall förekomma och uppträda med stor djerfhet.

Ardea stellaris hade i början af september 1874 blifvit skjuten i Wiborgs trakten af polyteknikern Seseman, hvarest den äfven föregående år anträffats, och inlemnades, ehuru tyvärr i mycket skadadt tillstånd, till finska museum, der den förut saknats.

Ardea cinerea hade i juli 1874 skjutits i Esbo af stud. M. A. Europæus, som derstädes observerade 5 stycken af denna fogel.

Af foglar, hvilka mag. Palmén i sin afhandling om

foglarnas flyttningsvägar uppgifvit flytta längs finska viken, har han vid sällskapets möte den 3 okt. 1874 särskildt ånyo framhållit *Charadrius helveticus*, *Tringa canutus* och *subarquata*, hvilka af eleven Lagus i augusti månad skjutits på Kalvik, två verst öster om Helsingfors. Utom dessa hade *Anser bernicla* den 13 augusti skjutits vid H:fors af hr K. Ekebom samt af de ofvannämnda *Charadrius helveticus* af hrr Palmén och Sahlberg vid Rödbergen. Deremot hade äfven i Vånå vid Tavastehus både åren 1874 och 1873, liksom förut vid Vasa, exemplar af *Ch. helveticus* och *Tringa subarquata* anträffats, hvilken omständighet ej väl öfverensstämde med de af hr Palmén i ofvannämnda afhandling angående dessa arter uttalade åsigter.

№ 3. **Notiser om två finska fisk-arter,** medd. af O. M. Reuter d. 6 mars 1875.

I sin år 1819 utgifna Fauna Fennica, II, har Sadelin, som bekant, infört en mängd arter, hvilkas förekomst i Finland varit högsta tvifvel underkastad och hvilka äfven derför af Malmgren utelemnats i "Kritisk öfversigt af Finlands fiskfauna". Att Sadelins uppgifter dock icke alltid berott på lösa förmodanden, bevisar ett för en tid sedan i Sagu socken i närheten af Åbo gjordt fynd af en makrill, *Scomber scombrus* L. Sadelin yttrar om denna fisk l. c. p. 45: "Ad littora, quae mare Balthicum adjacent, interdum advena rarus", men arten upptages icke af Malmgren.

Enligt Nilssons uppgift i Skand. Fauna, Fiskarne, p. 132, skall makrillen stundom gå in i Östersjön, der hon år 1851 infann sig i stor mängd i dess södra trakt. De flesta exemplar voro små, ej större än sillar. Sådant är äfven förhållandet med det i Åbo skärgård fångade exemplaret, som förvaras bland Åbo lycei samlingar.

Angående en annan fisk-art, *Ammodytes lancea* Cuv., uppger Malmgren l. c. p. 33, att den icke förekommer vid våra Östersjökuster. Enligt Nilsson l. c. p. 658 skall han i Sverige gå upp ofvanom Stockholm. På Åbo lycei Museum finnes dock ett exemplar af blåa tobisen, fångadt i

Pargas socken och föräradt af hr assessor Sallmén. Enligt meddelade uppgifter lärer denna art äfven vara observerad på Åland af aflidne mag. Cajander och i Korpo och Nagu socknar af statsrådet Bonsdorff. För undersökning af ofvannämnda i Åbo förvarade fiskar står jag i förbindelse hos rektor för Åbo lyceum, hr lektor C. J. Arrhenius.

№ 4. **Limax tenellus Müll. funnen i Finland.** Uti "Finlands Mollusker" anföra Nordenskiöld och Nylander p. 7 att *Limax tenellus* utan allt tvifvel förekommer i Finland, ehuru de ännu ej med säkerhet anträffat densamma. Vid sällskapets möte den 1 nov. 1873 förevisade kand. Sievers ett ex. af denna art, funnet af honom på Hogland. Med anledning häraf meddelade d:r Spoof den 6 dec. s. å., att ett exemplar af detta djur redan för omkring 8 år sedan af numera e. o. professorn i Charkow H. Lagermarck påträffats i Åbo-trakten, hvarjemte han sjelf ganska allmänt funnit den i nämnda trakt.

№ 5. **Om den Nordenskiöldska Coleoptersamlingen,** medd. af J. Sahlberg d. 1 maj 1875. Genom hr lektor Karl Nordenskiölds välvilja och intresse för vår fauna har jag varit i tillfälle att undersöka den rika samling af Coleoptera, som af honom och professor A. E. Nordenskiöld blifvit sammanbragt vid Frugård och att för sällskapets samling uttaga de arter, som för den äro af särskildt intresse. Härigenom har vår fauna blifvit riktad med ett icke obetydligt antal nya arter, bland hvilka tvenne ännu obeskrifna; särskildt förtjenar omnämnas den intressanta *Psammodius sulcicollis* Ill., utmärkt genom sina djupa tvärfåror på prothorax, och hvilken art, tillhörande ett hos oss ännu ej anmärkt slägte, inom Skandinavien blifvit funnen endast i sydvestra Sverige.

№ 6. **För finska faunan nya Coleoptera ur den Pippingsköldska samlingen,** medd. af O. M. Reuter, d. 4 okt. 1873.

Vid undersökningen af det obestämda materialet i aflidne kir. mag. A. Pippingskölds numera i min ego befintliga samling har jag funnit några såsom finska ännu icke

publicerade skalbaggar, af hvilka isynnerhet en af större intresse. Denna är neml. den för sin skadlighet för hasselträden ryktbar blefne *Balaninus nucum* L. Ännu har denna art icke varit anmärkt för vårt land och synes icke heller hota att komma att göra någon skada hos oss; blott ett enda exemplar fanns i hr Pippingskölds samling med upplysning på vidfästad etikett, att det vore taget på Ispois invid Åbo, der äfven stora nötskogar finnas. Ehuru jag ofta och länge samlat på samma ställe, har jag dock aldrig derstädes sett denna vifvel. Bland andra af Pippingsköld i Åbotrakten tagna skalbaggar må omnämnas *Allecula morio* och *Agrilus mendax*, den senare äfven sommaren 1873 funnen af kand. Elfving i Pargas och 1862 i Yläne af Fr. Sahlberg.

№ 7. **Oedipoda migratoria L. funnen i Finland,** medd. af J. A. Palmén d. 3 okt. 1874. Under senaste augusti månad fångade prokuratorn J. Ph. Palmén på Jollas i Helsinge socken ett ex. af sträckgräshoppan, *Oedipoda migratoria*, hvilken uppgifvits vara funnen i Finland några gånger förut, men utan att exemplar deraf blifvit i universitetets samlingar bevarade. Exemplaret inlemnades till finska museum.

№ 8. **Sällsynta Orthoptera från Åbo-trakten,** medd. af O. M. Reuter d. 6 febr. 1875. Hr baron Hisinger upptager i "Finlands Orthoptera" endast få lokaler från Åbo omnejder. Jag ber att här få anteckna några fynd af intresse. — Det intressantaste är utan tvifvel den hittills inom Finland endast i Karelen funna *Locusta cantans* Fuessly, hvilken icke tills dato är anmärkt i Sverige. Denna art fångades hösten 1874 i trädgården vid Ispois nära Åbo i en vinbärshäck. Den synes vara ganska talrik i denna trädgård, att döma af dess sång, som är väl skild från sången hos den vanliga *L. viridissima*, men insekten är ytterst svår att upptäcka. — En annan härintills hos oss äfven blott i Karelen tagen art, *Blatta livida* F., har jag funnit i Sagu och Nagu, äfvensom en larv häraf vid Ispois. Också denna art finnes icke af v. Borck i "Sveriges Rätvingar" anförd för Sverige, men jag

fann år 1870 exemplar häraf på Kosterö i Bohuslän, äfvensom jag senare i Svenska Riksmuseum sett exemplar ifrån Stockholm, Kinnekulle och Småland, tillhöriga denna art, men uppstälda såsom *Bl. lapponica*, med hvilken den sålunda synes blifvit sammanblandad. — På Phragmites förekommer i Åbo-trakten *Xiphidium dorsale* Latr. och *Chrysochraon dispar* Heyer, den senare, som icke heller annoterats såsom svensk, två gånger funnen af mig i Pargas. För öfrigt förekomma mindre sällsynt: *Thamnotrizon cinereus* Zett., *Decticus brevipennis* Charp. och *Stenobothrus elegans* Charp.

№ 9. **Lepidoptera från Ruovesi,** medd. af J. Sahlberg d. 6 febr. 1875 *).

Under min vistelse i Ruovesi socken i mellersta Finland (62°) under juni och juli månader 1874 var jag i tillfälle att egna någon uppmärksamhet äfven åt traktens fjärilar. Särskildt företogos några exkursioner nästan uteslutande i lepidopterologiskt syfte till ett aflägset vidsträckt kärr Siikaneva, hvilket utbreder sig längs den höjd, som skiljer Ruovesi från Orihvesi socken. Flertalet af de insamlade fjärilarna sändes sedermera att bestämmas till d:r J. M. J. af Tengström, hvilken under en lång följd af år med ospard möda gått sällskapet pro fauna et flora fennica till handa med determination af inlemnade Lepidoptera och derigenom gjort sällskapet en ovärderlig tjenst. Då några bland de insamlade arterna förtjena särskild uppmärksamhet antingen såsom nykomlingar till den finska faunan eller såsom högnordiska former, hvilka i allmänhet högst sällan eller aldrig förut anträffats så sydligt, lemnas här en kort notis om de anmärkningsvärdaste fynden.

Argynnis Freija Thunb. Några redan utflugna exemplar fångades på Siikaneva flackmosse d. 25 juni.

Argynnis Frigga Thunb. På samma kärr flög denna vackra fjäril ej alltför sällsynt emellan 23 och 30 juni.

Chionobas Jutta Hb. Mycket allmän på Siikaneva d. 23 juni — 4 juli på med enstaka tallar bevuxna ställen, der

---

*) De för finska faunan nya arterna utmärkas med en *.

ofta honan sågs flaxa upp längs med lafvar bevuxna torkade trädstammar.

Erebia Embla Thunb. Sällsynt invid kanten af samma kärr d. 27 och 30 juni.

Syrichtus Centaureæ Rbr. Temligen sällsynt på Siikaneva, der den oftast sågs flygande ute på den flacka mossen kring blommande *Andromeda polifolia.*

* *Psyche villosella* O. Tvenne hanar togos i Pekkala trädgård, der de anträffades svärmande längs en trävägg om aftonen d. 4 och 13 juli. Förut funnen vid Petersburg men ej inom vårt område. (D:r Tengström har i Hiitola socken funnit en "säck", hvilken han anser höra till denna art).

Anarta cordigera Thunb. Tvenne exemplar fångades invid kanten af Siikaneva flygande omkring *Myrtillus uliginosa* och *Andromeda polifolia* d. 25 och 27 juni.

* *Aspilates gilvaria* Fabr. Flög långt ute på Siikaneva flackmosse den 18 juli, då flera exemplar sågos, men endast 2 kunde fångas till följd af den då herrskande starka blåsten. Enligt d:r Tengströms meddelande är denna art känd från Sibirien såväl från Amur som Altai, men har i Europa förut blifvit funnen endast i dess södra och mellersta delar, der arten har en renare gul grundfärg än våra nordiska exemplar, som hafva den blekt gulhvit.

Gnophos sordaria Thunb. Funnen på Siikaneva kärr d. 30 juni.

Botys septentrionalis Tengst. Ett ex. funnet på samma kärr d. 23 juni.

Conchylis Deutschiana Zett. Några exx. fångades på grankärr vid källorna till en bäck i en djup granskog emellan Siikaneva och Pekkala vattenqvarn, der de flögo om aftonen på en lokal, bevuxen med *Menyanthes, Cardamine amara, Carex limosa* och *Sphagnum* den 25 och 27 juni.

Gelechia viduella Fabr. På Siikaneva kärr flygande kring *Ledum palustre* d. 25 juni.

№ 10. **Om stridulationsförmågan hos Lepidoptera,** medd. af O. M. Reuter den 6 febr. 1875.

Att några fjärilar ega förmågan att frambringa ljud har varit en länge känd sak. Den i detta hänseende mest bekanta är *Acherontia atropos* och en mängd författare hafva uppställt sina hypotheser angående uppkomsten af det ifrågavarande ljudet. Men äfven hos några andra arter har man funnit ljudförmåga, nemligen hos *Vanessa Io* (Hewitson), *V. Urticæ* (Greene), *Euprepia matronula* (Czerny), *Chelonia pudica* (Solier) och *Orthosia* (Haldeman). Landois, som undersökt flere sphingider, har tydligen bevisat att ljudet frambringas genom stridulation och att det stridulerande organet är beläget vid basen af palpernas insida, till utseendet likt en bar, glatt fläck, som under mikroskopet visar en mängd fina tvärlister, hvilka, då palperna röras upp och ned, rifvas emot en upphöjd långsribba vid tungans bas. — Jag har med anledning häraf undersökt palper och tunga af en stor mängd arter af de mest skilda familjer och funnit att *detta stridulationsorgan typiskt tillkommer ordningen Lepidoptera* samt endast undantagsvis saknas. Ljudet är dock i de flesta fall för svagt att kunna uppfattas af menskligt öra. Rif-fläcken visar hos olika genera en ganska olika struktur och skulptur, och det är min afsigt att, så snart jag får tid till vidare undersökningar, lemna närmare beskrifningar häröfver.

№ 11. Om förekomsten af Formica gagates hos en röd stackmyrart, medd. af J. Sahlberg d. 1 maj 1875.

Såsom bekant hafva vissa myrarter vanan att från stackar tillhörande en annan art röfva puppor till arbetare, hvilka sedan de utkläckts tjena såsom ett slags slafvar och arbeta för sina röfvares och värdars bästa. Den i södra och mellersta Europa temligen allmänna s. k. Amazonmyran *Polyergus rufescens* Latr., hvilken enl. Mayr*) norrut är utbredd till isotheren för 18 gr. är t. o. m. så beroende af sina slafvar, hörande till arterna *Formica fusca* L. och *F. cunicularia* Latr., att enl. Hubers observation arbetare, honor,

*) Die Europäischen Formiciden. Wien 1861 p. 14.

hanar och larver måste matas af dem och bokstafligen svälta ihjäl, om de afskiljas från dessa sina tjenare. De äro neml. i följd af käkarnas byggnad ur stånd att sjelfva förrätta något arbete och föra ett fullkomligt overksamt lif, utom under plundringstågen.

Den i större delen af södra och mellersta Finland förekommande *Formica sangvinea* Latr. (*F. dominula* Nyl.), hvilken bygger sin stack i jorden på torra sandiga backar helst i skogsmark vanligen under stenar eller trästycken, har nästan alltid hos sig såsom slaf arbetare af den svartgråa *Formica fusca* L. (*F. glebaria* Nyl.), ehuru den äfven sjelf deltager i arbetet i stacken. Det uppgifves äfven från andra länder, att någongång *Formica cunicularia* Latr. och *Lasius alienus* Först. för enahanda ändamål användas af ofvannämnda *F. sangvinea*, men veterligen har ännu ej i Finland någon annan myrart än *Formica fusca* observerats såsom slaf, hvarför följande observation torde förtjena antecknas.

Under en exkursion den 25 juni sistlidne sommar påträffade jag på en vidsträckt flackmosse Siikaneva i Ruovesi en myrstack, som genom sitt egendomliga utseende ådrog sig min uppmärksamhet. Den var nemligen uppförd nästan uteslutande af torkade *Sphagnum*-blad och hade hvit färg samt var ofvan flackkullrig och hade endast ungefär en alns diameter. Vid närmare undersökning befanns den vara bebodd af en röd myrart, som till det yttre mycket liknade *F. sangvinea*, med talrika arbetare af *Formica gagates* Latr. (*F. picea* Nyl.), såsom slaf. Denna sistnämnda myra förekommer här och der öfver större delen af Finland på Sphagnum-kärr och bygger djupt under jorden. Olyckligtvis träffades ej för tillfället några bevingade exemplar (♂ eller ♀), hvarför jag, isynnerhet då min tid för tillfället togs i anspråk af många andra intressanta fynd, nöjde mig med att uppspetsa ett exemplar af hvardera myran i afsigt att senare återkomma till samma ställe för att möjligen få tag i bevingade exemplar. Tyvärr var det dock mig omöjligt att på de exkursioner, jag senare företog till trakten återfinna stacken på det vidsträckta kärret. Oaktadt en omsorgsfull jem-

förelse har jag ej kunnat finna någon konstant olikhet emellan det förvarade exemplaret af den röda arbetaren och arbetaren af *F. sangvinea* oaktadt det är något större och ljusare till färgen, än de största exemplar jag haft till jemförelse af denna myrart. Jag har derför ej kunnat afgöra om den bör betraktas såsom en skild myrart, för hvilken åsigt tala såväl den alldeles olika lokalen, som det olika sättet att bygga stack och användandet af en annan myrart såsom slaf, eller om den är identisk med den bekanta *F. sangvinea.* Då denna fråga svårligen kan med säkerhet utredas utan kännedom om ♂ och ♀, tager jag mig friheten att uppmana de af sällskapets medlemmar, hvilka besöka kärrmarker, att gifva akt på der förekommande myrstackar och försöka bidraga till frågans lösning.

№ 12. **Maskerade Hemipterer,** medd. af O. M. Reuter den 3 april 1875.

Vid ett föregående tillfälle har jag fästat sällskapets uppmärksamhet vid några hos oss förekommande Capsiner, hvilka i hög grad imitera myror, och bland dessa särskildt framhållit *Myrmecoris gracilis* och *Systellonotus triguttatus.* Senaste sommar fann jag åter i Pargas ett hemipteron, som till en förvillande grad liknade en stor röd myra. Vid närmare undersökning befanns detta vara en nymph af coreiden *Alydus calcaratus.* Då mig veterligen denna ännu icke är beskrifven, torde det ej vara utan skäl att lemna en latinsk beskrifning öfver densamma. Den togs vid dikeskanten af en åker ibland *Trifolium.* Några närmare notiser om dess lefnadssätt, hvilka kunde förklara dess egendomliga maskering, är jag tyvärr icke i tillfälle att lemna.

Alydus calcaratus, nympha:

Capite omnino ut in imagine constructo, nigro vel fusco-nigro, opaco, antice et lateribus breviter et rigide flavo-setoso, postice longius piloso; ocellis obsoletis, ut punctæ duæ rufæ distingvendis; pronoto trapezoidali, basi qvam apice haud duplo latiore, sed capite cum oculis angu-

stiore, latitudine basali longitudini subæqvali, lateribus leviter rotundatis, angulis posticis acutiusculis prominentibus, margine basali subrecto, rubro, lateribus anguste nigricantibus, disco linea media longitudinali percurrente pallida, brevissime et parce flavo-rigido-setoso, longius nigro-piloso; mesonoto rubro, macula basali atra, scutello apicem versus atro, apice ipso albo; rudimentis hemelytrorum elongatis, intus conniventibus, apice anguste rotundato distantibus, rubris, marginibus anguste nigricantibus, brevissime et parce flavo-rigido-setosis; abdomine ovato-subgloboso, basi constricto, nigro, basi rubro, macula qvadrata utrinque albida, segmento secundo basali margine pallido maculaque disci utrinque rubra; pedibus rubris, apice tibiarum tarsorumqve, nigro tarsis posticis basi late albis; femoribus apicem versus dentibus 4 brevibus et æqvaliter distantibus, prima interiore brevissima. Long. 8 ½ m. m.

På tal om maskerade Hemiptera, torde jag ytterligare få fästa uppmärksamheten på en inom fam. *Lygæidae* förekommande imitation efter en del Coleoptera Carnivora. I detta afseende synes mig isynnerhet tvenne arter förtjena att framhållas, nemligen *Lethæus Lethierryi* Put. från Biskra och *Lamprodema maura* F. från mellersta Frankrike båda imiterande Harpalider, den senare synnerligen lik vissa små *Amara*-arter, t. ex. *A. tibialis*. Denna imitation finner äfven i någon mon sin förklaring i det förhållande, att nämnda Lygæider förekomma på alldeles likartade lokaler, som de ifrågavarande skalbaggarne; i hvilket förhållande de stå till dessa, är dock tills vidare outredt. Helt säkert skall ett närmare aktgifvande på den intressanta företeelse inom insektverlden, som den nyare naturforskningen benämnt maskering, och deraf föranledda undersökningar leda till många upplysningar öfver djurens egendomliga lefnadssätt, hvilket, särskildt hvad hemiptera beträffar, ännu är i hög grad outredt.

№ 13. **Nya finska Hemiptera Heteroptera,** antecknade af O. M. Reuter, medd. den 6 mars 1875.

1. *Scolopostethus pilosus* Reut. Ann. Soc. ent. de

Fr. Sér. 5, IV, p. 562, 10 (1874). Horw. Lyg. Hung. 88, 5 (1875). *Lygæus affinis* Thoms. Opusc. 201, 52 (1870).

Funnen på fuktiga ställen i Karelen och vid Helsingfors af doc. J. Sahlberg.

2. *Aradus aterrimus* Dougl. et Sc. Br. Hem. 274, 3. Fieb. Wien. ent. Mon. 1864, 210, 7.

Ett exemplar af denna art fanns i F. Sahlbergs finska samling uppställdt under *A. lugubris*, men utan angifven fyndort.

3. *Coriscus major* Costa. *Nabis pilosulus* Fieb. Eur. Hem. 161, 7 (1861). *Nabis boops* Schiödte, Kröy. Nat. Tidskr. 3 ser. VI, 200, 147. *Stålia boops* Reut. Öfv. Vet. Ak. Förh. 95, 1 (1872).

Denna art har af doc. J. Sahlberg blifvit funnen i Karelen och i hans "Entomologiska anteckn. från en resa i s. ö. Karelen" orätt upptagen under namn af *Nabis lativentris* Boh., hvilken ännu icke är träffad hos oss.

№ 14. **Nya finska Cicadarier**, medd. af J. Sahlberg, d. 2 maj 1874.

1. *Macropsis prasina* F., tagen på *Salix*-buskar i Parikkala 1872; ej sällsynt i mellersta Europa.

2. *Eupteryx collina* Flor, funnen 1872 äfvenledes i Parikkala på *Calamintha acinos;* förut observerad i Livland.

3. *Liburnia Bohemani* Stål, tagen på fuktigt ställe bland gräs vid Jyväskylä sommaren 1872; inom Skandinavien förut observerad blott i Ångermanland.

4. *L. axillaris* J. Sahlb. n. sp., tagen på likartad lokal i Hollola; står nära föregående, utmärkes bl. a. genom en hvit fläck på elytra.

№ 15. **Nereis (Hediste) diversicolor (Müll.) Malmgr. från Abo skärgård**, medd. af O. M. Reuter, d. 3 april 1875.

Redan för flere år sedan fann jag i gyttjebotten på 1—1 ½ fots djup i Djupsundet vid Lofsdal i Pargas socken en *Nereid*, som dock senare förkom från mina samlingar. Men sista sommar återfann jag den i flere exemplar och på sam-

ma ställe, så att jag blifvit i tillfälle att bestämma densamma. Fyndet synes mig af något intresse, så till vida som prof. Malmgren i sina "Annulata polychæta Spetsbergiæ, Grönlandiæ, Islandiæ et Scandinaviæ hactenus cognita" (Öfv. Vet. Ak. Förh. 1867, n:o 4, p. 127) icke för någon polychaet Annulat anfört några lokaler från finska vikens kuster. Den ifrågavarande Nereiden är *Nereis (Hediste) diversicolor* Müll., Malmgr. l. c. p. 165, en art, som för resten blifvit funnen i Östersjön ända upp till Åland, enligt Widegren, Lindström och Smitt. För öfrigt förekommer den vid Bohuslän, i Norge vid Trondhjem samt vid Danmarks, Helgolands och de Britiska kusterna. — Enligt uppgifter af åtskilliga personer torde arten måhända icke vara så alldeles sällsynt äfven i andra delar af Åbo skärgård och kanske förekommer den ännu längre in i viken. Så har man uppgifvit, att den vore funnen äfven i Thölö-viken vid Helsingfors, men något exemplar derifrån finnes icke i universitetets samlingar.

De zoologiska samlingarnas tillväxt med för desamma nya arter från den 13 maj 1873 till samma dag 1875.

Mammalia.

Mustela putorius L.	Kexholm, Nikolainen.

Aves.

Ardea stellaris L.	Viborg, Sesemann.
Anser albifrons Gm., Bechst.	Thusby, Åström.

Pisces.

Liparis barbatus Ekstr.	Hogland, R. Sievers.

Hymenoptera.

Crabro planifrons Thomson.	Kyrkslätt, Snellman.
Cælyoxis simplex Thoms.	D:o. D:o.

Coleoptera.

Brychius cristatus J. Sahlb.	Kuusamo, J. Sahlberg.
Hydroporus hamulatus Gyll	Parikkala, D:o.

Hydroporus latus Steph.	Kuusamo, J. Sahlberg.
H. subalpinus Thoms.	D:o. D:o.
H. rufipes J. Sahlb.	D:o. D:o.
H. picicornis J. Sahlb.	D:o. D:o.
H. neglectus Schaum.	Parikkala, D:o.
Gaurodytes tarsatus Zett.	Ruovesi, D:o.
G. Mimmi J. Sahlb.	Kuusamo, D:o.
Platydracus latebricola Grav.	Nyland, A. Helenius.
Pl. fulvipes Scop.	Ryska Karelen, J. Sahlberg.
Ocypus brunnipes Fabr.	Frugård, Heimbürger.
Philonthus addendus Sharp.	Ruovesi, J. Sahlberg.
Ph. nigrita Nordm.	Ryska Karel., J. Sahlberg
Microsaurus nigripennis n. sp. J. Sahlb.	Pitkäranta, Nordenskiöld.
Raphirus suturalis Kiesw.	Helsingfors, J. Sahlberg.
Othius fulvipennis Fabr.	Åbo, D:o.
Gauropterus fulgidus Fabr.	Helsingfors, Heimbürger.
Xantholinus relucens Grav.	Ryska Karel., J. Sahlberg.
X. distans Muls.	D:o. D:o.
Lathrobium boreale Hoch.	Parikkala, D:o.
L. rufipes Mäkl.	Kexholm, D:o.
L. dilutum Er.	Kuusamo, D:o.
L. longipenne Fairm.	Ryska Karelen, D:o.
Stilicus fragilis Grav.	Nyslott, Faust.
St. rufipes Germ.	Åbo, Heimbürger.
Scopæus sulcicollis Steph.	Parikkala, J. Sahlberg.
Stenus hyperboreus J. Sahlb. n. sp.	Ryska Lappm., D:o.
St. scabriculus J. Sahlb. n. sp.	Kuusamo, D:o.
St. opticus Grav.	Kexholm, D:o.
St. confusus J. Sahlb. n. sp.	Ryska Karelen, D:o.
St. nigritulus Gyll.	Helsingfors, D:o.
St. pusillus Er.	Ryska Karel., D:o.
St. nanus Steph.	D:o. D:o.
St. fornicatus Steph.	D:o. D:o.
St. paganus Er.	Helsingfors, D:o.
Hygronoma dimidiata Grav.	Ryska Karel., D:o.

Dinopsis erosa Steph.	Parikkala,	J. Sahlberg.
Myrmedonia limbata Grav.	Åbo,	D:o.
Baryodma villosa Mann.	Yläne,	D:o.
B. lygæa Kraatz.	Ryska Karel.,	D:o.
B. bilineata Gyll.	D:o.	D:o.
B. nitida Grav.	Ladoga,	D:o.
B. binotata Kraatz.	D:o.	D:o.
B. fucicola J. Sahlb. n. sp.	Hvita hafvet,	D:o.
Nanoglossa pulla Gyll.	Tammerfors,	D:o.
Nototheeta confusa Märk.	Helsingfors,	D:o.
Gyrophæna lævipennis Kraatz.	Ryska Karelen,	D:o.
G. bihamata Thoms.	D:o.	D:o.
G. fasciata Marsh.	D:o.	D:o.
Bolitochara brevicollis Kraatz.	Ruovesi,	D:o.
Phlœodroma concolor Kraatz.	D:o.	D:o.
Ischnopoda leucopus Marsh.	Ryska Karelen,	D:o.
Thinonoma concolor Er.	Ryska Lappm.	D:o.
Aloconota pavens Er.	Hollola,	D:o.
A. insecta Thoms.	Pudasjärvi,	D:o.
Gnypeta velata Er.	Swir,	D:o.
Myllæna dubia Grav.	Ryska Karelen,	D:o.
M. gracilis Heer.	Jyväskylä,	D:o.
Oxypoda spectabilis Märk.	Nyslott, Faust.	
O. luteipennis Er.	Helsingfors, A. Helenius.	
O. metatarsalis Thoms.	Frugård, Nordenskiöld.	
O. picea Mäkl. ?	D:o.	D:o.
O. verecunda Sharp.	D:o.	D:o.
O. lentula Er.	Ryska Karel.,	J. Sahlberg.
O. islandica Kraatz.	Hvita hafvet,	D:o.
Thliboptera togata Er.	Ryska Karelen,	D:o.
Thl. abdominalis Mann.	D:o.	D:o.
Beoglena præcox Er.	Parikkala,	D:o.
Bessopora ferruginea Er.	Ryska Lappm.,	D:o.
B. amæna Fairm.	Ryska Karelen,	D:o.
Disochara obscura Kraatz.	D:o.	D:o.
Pycnaræa nigripes Thoms.	Ryska Lappm.,	D:o.
Coprothassa lividipennis Mann.	Yläne,	D:o.

Coprothassa melanaria Mann.	Ryska Karelen,	J. Sahlberg.
Acrotona pygmæa Grav.	Yläne,	D:o.
A. parva Mann.	Ryska Karelen,	D:o.
Ocalea rufilabris Sahlb.	Helsingfors,	D:o.
O. prolixa Gyll.	Helsingfors,	D:o.
Placusa complanata Er.	Ruovesi,	D:o.
Pl. humilis Er.	Luumäki,	D:o.
Pl. atrata Sahlb.	Ruovesi,	D:o.
Homalota nigricans Thoms.	Ryska Karelen,	D:o.
Dinaræa nigella Er.	D:o.	D:o.
Amischa cavifrons Sharp.	Ryska Lappm.,	D:o.
Alianta incana Er.	Helsingfors,	D:o.
Liogluta silvicola Fuss.	Ladoga,	D:o.
L. 6-notata Thoms.	Sakkola,	D:o.
L. drusilloides J. Sahlb. n. sp.	Swir,	D:o.
L. oblonga Kraatz.	D:o.	D:o.
L. nitidula Märk.	D:o.	D:o.
L. alpestris Heer.	Ryska Lappm.,	D:o.
Alevonota validiuscula Kraatz.	Swir,	D:o.
Alaobia scapularis Sahlb.	Helsingfors,	D:o.
Dilacra luteipes Er.	Ryska Karelen,	D:o.
Bessobia excellens Kraatz.	D:o.	D:o.
Atheta eremita Rye.	Ryska Lappm.	D:o,
A. luridipennis Mann.	Yläne,	D:o.
A. Gyllenhalii Thoms.	D:o.	D:o.
A. halophila Thoms.	Hvita hafvet,	D:o.
A. punctulata J. Sahlb. n. sp.	Ruovesi,	D:o.
A. fallaciosa Sharp.	Österbotten,	D:o.
A. complana Mann.	Kexholm,	D:o.
A. ruficornis J. Sahlb. n. sp.	Ryska Lappm.	D:o.
A. piligera J. Sahlb. n. sp.	D:o.	D:o.
A. clavipes Sharp.	D:o.	D:o.
A. granulicauda J. Sahlb. n. sp.	Österbotten,	D:o.
A. gemina Er.	Ryska Karelen,	D:o.
A. xanthopus Thoms.	Ryska Lappm.,	D:o.
A. sericans Grav.	Ryska Karelen,	D:o.
A. boleticola J. Sahlb. n. sp.	D:o.	D:o.

Atheta valida Kraatz.	Ryska Lappm., J. Sahlberg.
A. lapponica J. Sahlb. n. sp.	D:o. D:o.
A. picipes Thoms.	Ryska Karelen, D:o.
A. compressicollis Thoms.	Ryska Karelen, D:o.
A. divisa Märk.	D:o. D:o.
A. Aubei Bris.	Kuusamo, D:o.
A. puberula Sharp.	Ryska Lappm., D:o.
A. sericea Muls.	Ryska Karelen, D:o.
A. celata Er., Thoms.	Ryska Karel., D:o.
A. zosteræ Thoms.	Hvita hafvet, D:o.
A. arenicola Thoms.	D:o. D:o.
A. mortuorum Thoms.	Ryska Lappm., D:o.
A. atricolor Sharp.	D:o. D:o.
A. setigera Sharp.	Ryska Karelen, D:o.
Hypocyptus discoideus Er. var.	Kirjavalaks, D:o.
Bledius tricornis Hbst.	Helsingfors, Juslin.
Platystethus capito Heer.	Parikkala, J. Sahlberg.
Oxytelus fulvipes Er.	D:o. D:o.
Anotylus affinis Czwal.	Ryska Karelen, D:o.
Trogophlœus bilineatus Steph.	Parikkala, D:o.
Tr. Erichsonis Sharp.	Hollola, D:o.
Taenosoma elongatula Er.	Swir, D:o.
T. tenella Er.	Ryska Karelen, D:o.
T. foveolata Sahlb.	Helsingfors, D:o.
Thinobius longipennis Heer.	Ryska Lappm., D:o.
Th. longicornis J. Sahlb. n. sp.	D:o. D:o.
Syntomium æneum Müll.	Helsingfors, Heimbürger.
Tachyporus pulchellus Mann.	Swir, J. Sahlberg.
T. pallidus Sharp.	Ryska Karel., D:o
T. corpulentus J. Sahlb. n. sp.	Swir, D:o.
Tachinus proximus Kraatz.	Ryska Lappm., D:o.
T. laticollis Grav.	D:o. D:o.
T. rufulus J. Sahlb. n. sp.	Frugård, Nordenskiöld.
Mycetoporus Märkelii Kraatz.	Ryska Lappm. J. Sahlberg.
M. punctus Gyll.	Helsingfors, D:o.
M. pronus Er.	D:o. D:o.
M. boreellus J. Sahlb. n. sp.	Ryska Lappm., D:o.

Mycetoporus tenuis Muls.	Ryska Karelen, J. Sahlberg
M. debilis Mäkl.	Helsingfors, D:o.
Ischnosoma elegans Mäkl.	Yläne, D:o.
Bryoporus cernuus Grav.	Helsingfors, D:o.
Boreaphilus Henningianus Sahlb.	D:o. Heimbürger.
Coryphium angusticolle Steph.	Ryska Lappm., J. Sahlberg.
Acrolocha sulculum Steph.	Swir, D:o
Lathrimæum atrocephalum Gyll.	Helsingfors, Helenius.
Anthobium longipenne Er.	Ryska Karelen, J. Sahlberg.
Etheothassa crassicornis J. Sahlb. n. sp.	Ryska Lappm. D:o.
E. concinna Marsh.	Yläne, D:o.
Xylodromus monilicornis Gyll.	Yläne, D:o.
Omalium cæsum Grav.	Ryska Karelen, D:o.
O. exiguum Gyll.	Ryska Karelen, D:o.
Phyllodrepa Salicis Gyll.	Hollola, D:o.
Ph. iopterum Steph.	Yläne, D:o.
Ph. linearis Zett.	Kuusamo, D:o.
Cardiophorus asellus Er.	Lojo, Heimbürger.
Psammodius sulcicollis Illig.	Nyland, Nordenskiöld.
Crypticus qvisqvilius L.	Imatra, Norrmén.
Rhynchites æqvatus L.	Fagervik, Hisinger.
Cleonus sulcirostris L.	Thusby, E. Hjelt.
Hylurgus minor Hartig.	Bjerno, A. Bergroth.
Toxotus meridianus L.	Lampis, Leopold.
Leptura thoracica Payk. def.	Frugård, Nordenskiöld.
Pachyta femorata Fabr.	Lampis, Leopold.
Orsodachna Cerasi L.	Runsata, Heimbürger.
Longitarsus Anchusæ Payk.	Helsingfors, D:o.
Cassida thoracica Fabr.	Frugård, Nordenskiöld.

Orthoptera.

Oedipoda migratoria L.	Jollas, J. Ph. Palmén.

Lepidoptera *(bestämda af J. M. J. af Tengström)*.

Psyche villosella O.	Ruovesi, J. Sahlberg.

Acronycta Menyanthidis View.	Kuusamo,	J. Sahlberg.
Ammoconia cœcimacula S. V.	Kexholm,	J. af Tengström.
Aplecta arctica Zett.	Ryska Lappm.,	J. Sahlberg.
Tapinostola fluxa Hb.	Kexholm,	J. af Tengström.
Orthosia lota L.	D:o.	D:o.
O. circellaris Hufn.	D:o.	D:o.
Xylina socia Hufn.	D:o.	D:o.
X. lambda Z.	D:o.	D:o.
Plusia diasema Boisd.	Ryska Lappm.,	J. Sahlberg.
Anarta Bohemanni Stgr.	D:o.	D:o.
A. melanopa Thunb.	D:o.	D:o.
A. funesta Payk.	D:o.	D:o.
Aspilates gilvaria Fabr.	Ruovesi,	D:o.
Cidaria serraria Zell.	Ryska Lappm.,	D:o.
C. lugubrata Stgr.	Kuusamo,	D:o.
C. turbata Hb.	Ryska Lappm.,	D:o.
C. frigidaria Gn.	D:o	D:o.
Eupithecia venosata Fabr.	Kuusamo,	D:o.
Asopia Lienigialis Zell.	D:o.	Mimmi Sahlberg.
Crambus truncatellus Zett.	D:o.	J. Sahlberg.
Cr. maculalis Zett.	D:o.	D:o.
Myelois tetricella S. V.	D:o.	D:o.
Conchylis vulneratana Zett.	D:o.	D:o.
C. Sangvisorbana Metz.	Ryska Lappm.,	D:o.
Penthina umbrosana Zell.	Ruovesi,	D:o.
Grapholitha clanculana Tegstr.	Ryska Lappm.,	D:o.
Tinea cloacella Hw.	Kuusamo,	Mimmi Sahlberg.
T. spretella S. V.	D:o.	J. Sahlberg.
Lampronia praelatella S. V.	Ryska Lappm.,	D:o.
Epigraphia Steinkellneriana S. V.	D:o.	D:o.
Gelechia galbanella Zell.	D:o.	D:o.
G. acuminatella Zell.	D:o.	D:o.
G. electella Zell.	Kuusamo,	D:o.
Argyresthia illuminatella Zell.	Ryska Lappm.,	D:o.
Ornix polygrammella Wck.	D:o.	D:o.

Coleophora alcyonipennella Koll.	Ryska Lappm.,	J. Sahlberg.
Pterophorus tephradactylus Hb.	D:o.	D:o.

Hemiptera.

Spathocera Dalmanni Schill.	Esbo,	Heimbürger.
Apocremnus simillimus Kirschb.	Åland,	O. Reuter.
Psallus varians H. Sch.	D:o.	D:o.
Ps. lepidus Fieb.	D:o.	D:o.
Ploearia culiciformis De G.	Åbo,	D:o.
Corisa Geoffroyi Leach. (C. dentipes Thoms.)	Helsingfors,	J. Sahlberg.
C. sodalis D. et Sc.	Ryska Lappm.,	D:o.
C. intermedia J. Sahlb.	D:o.	D:o.
C. Wollastoni D. et Sc.	Muonioniska,	D:o.
C. vernicosa Wallengr.	Ryska Lappm.,	D:o.
C. cavifrons Thoms.	D:o.	D:o.

Crustacea.

Limnadia lenticularis L.	Helsingfors,	J. Sahlberg.
Branchipus paludosus Müll.	Ryska Lappm.,	Middendorff (gen. Brandt.)

Vermes.

Nereis diversicolor Müll.	Pargas,	O. Reuter.

MEDDELANDEN

AF

SOCIETAS

PRO FAUNA ET FLORA FENNICA.

FÖRSTA HÄFTET.

Helsingfors,
Theodor Sederholms boktryckeri,
1876.

Innehåll.